

CÂNDELA DE MONTRÉAL

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

Anul XXIV Nr. 4

octombrie - decembrie 2020 –

48 pagini



An de an, Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, ne umple sufletul de bucurie duhovnicească, pentru că ea este împlinirea făgăduințelor pe care Dumnezeu le-a dat oamenilor. Hristos a coborât din ceruri, pentru ca noi să-i ieșim întru întâmpinarea Lui, prin trăirea virtuților care duc la desăvârșire.

Din „Pastorală de Crăciun 2011”, preot paroh
Liviu Alexandrescu

Cu ocazia sărbătorilor
redacția vă urează
un Crăciun fericit și
un An Nou bun și liniștit



Revistă de literatură și cultură generală

bilingvă / bilingue

Revue de littérature et de culture générale

Sumarul numărului

Pastorala La Nașterea Domnului Iisus Hristos Anul Binecuvântat 2020 – Liviu Alexandrescu, <i>Preot Paroh Al Catedralei „Buna Vestire” Din Montreal</i>	3
În Căutarea Pustnicului – Nicolae Marinescu, <i>Diacon</i>	4
De Ziua României – Victor Rosca	6
Epopoea Viteazului Mihai (II) – Angela Faina.....	7
Versuri – Marcela Straua	11
Mitul Cabirilor, Miorița Și Unele Colinde – Marius Fincă	12
Două Povești – Cătălina Stroe	17
Miruna Desculta Prin Zapada Amintirilor – Miruna Ocnăreanu	18
Gânduri Despre Senectute – Elena Buica	19
Versuri – Daniela Voiculescu	20
De Ieri, Prin Azi Și Pentru Măine – D.H. Silviu.....	22
Singur (Fragment) – (Continuare Din Numărul Precedent) Leonard I. Voicu	25
Poeze În Limba Franceză – Flavia-Maria Goga.....	26
Versuri – Carmen Ileana Ionescu.....	27
Povești Virale sau Și Pământul s-a Oprit... – Corina Diana Haiduc.....	29
Singurătățile Canadiene – Mircea Gheorghe	31
Poezii Basarabene – Lilian Curevici.....	33
„Voyaj” Pe Terra – Prezentare Eva Halus, Recenzie Corina Diana Haiduc	35
O Aniversare Mai Specială – Veronica Pavel Lerner	36
„Nu Știu Ce Să Fac ! Am Nevoie De Un Sfat !” – (Piesă în șase acte) Wladimir Paskievici	37
În Ajun De Crăciun – David Kimel	41
Poeze – Viorel Ploesteanu (Irlanda)	42
Mama Lui Cu Rusul Lui – Boris Guzun.....	44
Proză Scurtă – Violeta Necula	46
Anunțurile Comunității	47
Apariții Editoriale (Scriitori Canadieni)	48

**Candela de Montreal, revistă fondată și editată din 1997 de Victor Roșca.
Candela de Montreal are ca scop promovarea culturii și literaturii scrise de autori români**

Redacția și administrația: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon:(514) 736-0950

Redactor Șef: Victor Roșca

Redactor Șef cu probleme religioase: pr. Liviu Alexandrescu

Secretară de red.: Corina Diana Haiduc

Redactori : Angela Faina, Nicolae Marinescu

Redactor consultant: Leonard I. Voicu

Ilustrațiile : Angela Faina

Tehnoredactare: Marius Neaga

ISSN 1495 – 8929 Canada, Dépôt légal - Bibliothèque nationale du Canada et Bibliothèque nationale du Québec, 1997

PASTORALA LA NAȘTEREA DOMNULUI IISUS HRISTOS ANUL BINECUVÂNTAT 2020

Liviu ALEXANDRESCU,

preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal



„Si nimeni nu s-a suit la cer,
decât numai Cel ce S-a coborât
din cer, Fiul Omului Care este în
cer”(Ioan 3,13)

Iubiți credincioși!

Mare a fost bucuria păstorilor de odinioară când au auzit glasul îngerilor care vesteau Nașterea Domnului : „Nu vă temeți! Căci iată, vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul. Că vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul, în cetatea lui David.”(Luca 2,10-11).

Mare este și bucuria noastră de astăzi, bineștiind că Dumnezeu ne-a făcut și pe noi părtași bunătăților cerești, ca prin trimiterea Domnului Hristos, să ne povățuiască la Lumina Cunoștinței a Adevăratului Dumnezeu.

Nu este casă de creștin, care să nu simtă mulțimea darurilor duhovnicești împărtășite prin Întruparea (Nașterea) Domnului Hristos.

Nașterea Domnului nu este altceva decât deschiderea pântecelui ceresc și Nașterea Lui Iisus pe pământ. De acolo Se naște la noi, întru noi, pentru noi!

Nașterea nu este ușoară! Doar mamele înțeleg mai bine cum se naște un copil. Fără iubire nu se naște nimic! De aceea, Praznicul Nașterii Domnului este numit Praznicul iubirii Lui Dumnezeu către noi, oamenii, momentul iertării și împăcării cu Dumnezeu.

„Din câte a făcut Dumnezeu în cer și pe pământ, nici o minune nu este mai mare ca aceasta, ca Dumnezeu Să se întrupeze și Să Se facă om asemenea nouă, afară de păcat” (Sfântul Vasile Cel Mare).

Cu mii de ani înainte de Venirea Domnului, unul dintre cei mai mari prooroci ai Vechiului Testament, spune prin cine o să vină Dumnezeu în lume : „Iată Fecioara va lua în pânțe și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel”(Isaia 7,14) Prin Fecioara Maria, numită și Maica Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos.

Așadar, suntem chemați și noi la Nașterea Domnului, nu ca la un eveniment istoric ci la unul tainic, duhovnicesc și sfânt: „De nu se va naște ceva din apă și din duh, nu va putea intra în împărăția Lui Dumnezeu”(Ioan 3,5).

Este vremea colindelor și timpul mărturisirii Lui Hristos, indiferent de încercările și greutățile care vin asupra noastră. Colinda spune:

„ E sărbătoare și e joc în casa ta acum,

Dar sunt și case fără foc și mâine-i Moș Crăciun

Acum te las, fii sănătos și vesel de Crăciun,

Dar nu uita când ești voios, creștine, să fii bun!”

Iubiți credincioși!

Suntem chemați să cugetăm la demnitatea de fii ai Lui Dumnezeu, la rostul și chemarea noastră în lume. Crăciunul ne amintește de dragostea Lui Dumnezeu pentru noi, de nașterea Lui în noi și de înălțarea noastră împreună cu El: „Să Se nască și Să crească, Să ne mântuiască”(colind)

Cu aceste gânduri, preotul Liviu Alexandrescu, împreună cu Consiliul parohial al Catedralei „Buna Vestire” Montreal, vă urează cu ocazia Praznicului Nașterii Domnului Hristos 2020, bucurie în casele dumneavoastră, pace în suflet și împliniri duhovnicești!



Icoana Nașterii Domnului din Catedrala Buna Vestire Montreal

ÎN CĂUTAREA PUSTNICULUI

Nicolae MARINESCU, diacon



- Hai, ești gata ? Uite, eu mi-am împachetat deja cele două aparate de fotografiat, obiectivul standard, cel de portret, blițul și chiar un teleobiectiv. Iar baterii am în fiecare buzunar. Și tot am fost gata înaintea ta ! Pe când tu nu ai de luat decât un pix și un carnet de note ! Bravos !

- Și un reportofon, mi-am corectat eu colegul nerăbdător.

Nu se știe niciodată.

- Adică tu crezi sincer că bătrânul o să îți acorde pur și simplu un interviu ? Vorbim de un pustnic, Nicule, nu de un consilier local în prag de alegeri.

- Ai dreptate, Manu. Călugării sunt, prin natura firii, dar și a vocației lor, oameni scumpi la vorbă. Iar pustnicii, cu atât mai mult. Dar vreau să fiu pregătit pentru orice ne-ar spune.

- Eu merg, știi bine, doar pentru că te trimite zăbăucul ăla de redactor șef și, pentru asta, ai nevoie de un fotoreporter. Altfel, nu m-ar fi interesat un subiect ca ăsta decât pe post de somnifer.

Am zâmbit amândoi. Emanuel, Manu cum îi ziceau prietenii, mă amuza de fiecare dată cu simțul lui practic, cerebral, dus uneori până la scepticism. Iar eu, ca teolog, eram deseori de părere contrară, așa că ne găseam mai mereu în câte o dispută amicală de idei. Asta cimentase în timp prietenia noastră și lucram bine împreună. Îl admiram pentru umorul lui hâtru și pentru ochiul fotografic agil, care știa să vadă un subiect bun de presă acolo unde alții vedeau doar banalitatea cotidiană.

În ziua aceea urma să mergem pe drumuri de munte, în codrii Moldovei, ca să facem un reportaj despre un sihastru despre care auzisem că se nevoiește undeva prin părțile locului. Ideea fusese a mea, pornită dintr-o sumă de informații sumare primite de la un coleg de la Facultatea de Teologie. Îl propusesem redactorului șef de la revista la care colaboram de puțină vreme, iar acesta îl primise cu entuziasm.

- Ok, studentule, hai să ne grăbim. Se face seară și e drumul lung, m-a luat Manu pe sus. Dacă nu ai fi fost la cursuri azi, am fi putut pleca de dimineață, dar asta e. Ajungem noi.

- Sunt gata!

Am coborât amândoi scările și ne-am urcat în mașina lui, o Dacie break veche, cu o tablă care fusese cândva albă, dar care făcuse multe expediții jurnalistice prin toate colțurile țării. Manu era mândru de ea și îi spunea, cu alint, Bălana.

Aveam de mers vreo șase ore, până la Târgu Neamț, de unde, după o noapte la un hotel din localitate, urma să plecăm în căutarea propriu-zisă a sihastrului. Pe drum, mă gândeam ce aş putea să îl întreb, ce sfaturi să îi cer pentru cititori. Știam, din alte mănăstiri, că monahii vorbesc puțin și rar. Învățasem să citesc nu atât din vorbirea lor, dar mai ales

din gesturile, din privirile, din purtarea lor. Din tăcerea lor. Mă ghidam după sfatul unui monah din Pateric: „Dacă nu înveți nimic din tăcerea mea, nu vei învăța nici din vorbele mele”.

Se făcea încet seară. Bălana gonea conștiințioasă pe șosea, iar mie îmi goneau prin cap întrebările. Dacă nu îl găsim ? Dacă nu vrea să ne primească ? Dacă și dacă...

La un moment dat, și ca prietenul meu să nu adoarmă la volan, am spart tăcerea:

- Manu, am zis, ce crezi tu despre sihaștri ?

- Sincer ? Mi se pare că sunt niște oameni de un curaj frate cu nechibzuința. Să locuiești singur în pădure, într-o colibă, fără țișenie de om și înconjurat de fiare sălbatice, nu înțeleg cum e posibil.

- Orice pustnic face asta cu acordul starețului său și numai după ce a petrecut niște ani în mănăstire. Nu pleacă așa, de nebun. Are antrenament spiritual suficient.

- Și cum rezistă de unul singur în pădure ? Mai ales iarna, cred că îi este tare greu !

- Problema nu este iarna și nici animalele. Cel mai greu, mi-au spus niște părinți, este să își păstreze un ritm zilnic foarte riguros. Rugăciune de noapte, tăiat de lemne, ordine și curățenie în biserică, odihnă, primit eventuali oaspeți, gătit mâncare, și iar rugăciune. Am auzit că unora le-a spus duhovnicul să se roage cu voce tare sau chiar să vorbească singuri, ca să nu își piardă glasul.

- E posibil ?

- Se vede treaba că da. În singurătatea și austeritatea lor, rezistă doar printr-un program de muncă și rugăciune în care nu există timp de pierdut. Altfel, s-ar plictisi. Iar, în pădure, drumul de la plictiseală la nebunie e surprinzător de scurt.

- Am auzit asta de la alpiniști, își aminti Manu. Trebuie să își țină tot timpul mintea ocupată cu ceva. Dar alpiniștii ajung, la un moment dat, pe vârf, apoi coboară și se duc la casele lor, unde mănâncă ciorbă cu nevasta și copiii. Nu fac asta toată viața. Oare cum crezi că arată pustnicul nostru ? Eu zic că ori e sfânt, ori nu e în toate mințile. Cale de mijloc nu există.

- Nu știi, Manu. Chiar nu știi...

Mi-am afundat din nou ochii și gândurile în noaptea care se lăsase peste dealurile Moldovei și am lăsat o veche melodie de la radio să vorbească în locul nostru.

A doua zi, odihniți și gata pentru expediția spirituală în căutare de sfinți ai pădurilor, am luat-o la drum. Bălana ne-a dus voinică pe drumuri de munte, care mai de care mai puțin bătute și prin codri pe unde părea că n-a intrat joagărul de la facerea lumii. Purtam cu noi o hartă improvizată de un bătrân de la Ocolul Silvic, care copilărise prin părțile acelea. El ne-a mai spus că, după ce drumul de asfalt se termină, începe cel pietruit. Când se termină și acela, rămâne doar un drum forestier, care e bun numai când nu plouă, așa că să avem grijă și cauciuc de rezervă. Când și drumul forestier pare că se înfundă, vom da de o cale ferată și, la întretăierea lor, îl vom găsi pe moș Costache, pădurar pensionar, care locuiește într-o veche cabană, un canton abandonat de mult. El ne-ar putea

îndruma spre pustnicul pe care îl căutam, dacă într-adevăr există unul.

Și iată-ne pe drumul forestier. Singura indicație că era vorba de un drum, era lipsa copacilor. În rest, același pământ reavăn ca și în pădure, care nu plăcea cauciucurilor tocite ale Daciei noastre. Ultimul camion de lemne părea că trecuse pe aici în epoca fanariotă. Plouase în ajun, așa că, din când în când, făceam cu rândul la împins mașina și cuceream eroic fiecare sută de metri.

Așa ne-a găsit prânzul. Pe mine, plin de noroi, iar pe Manu, de înjurături. Am hotărât să luăm o pauză.

-Nu mai putem merge mai departe, studentule. Asta e. Trebuie să facem cale întoarsă, hotărî fotografia mea, în timp ce mușca cu poftă dintr-un sandviș. Dacă ne prinde noaptea pe aici, tu o să le explici lupilor ce căutam în ograda lor.

-Hai, Manu, trebuie să gândești pozitiv. După spusele bătrânului de la Ocol, nu cred că suntem departe. În cel mai rău caz, înnoptăm la cabana paznicului.

-Ai văzut tu vreun paznic? Ai văzut tu vreo cabană?

-Nu dar...

Mă pregăteam să îi răspund când, dintre copaci, de pe o potecă pe care abia atunci o observasem, apărură un om îmbrăcat vânătorește. Ne-am și speriat. Părea că ieșise din pământ.

-Bună ziua, domnule, am îngăimat eu.

-Bună să vă fie inima, dragilor. Ce vă aduce prin coclaurile astea ?

Manu îl scană de sus până jos fără prea mare interes.

-Bade, noi suntem de la ziar și căutam un pustnic care am auzit că trăiește prin părțile astea.

-Pustnic ? Hm, făcu bătrânul în barbă, am auzit de mult de un pustnic pe aici. Sunt niște ani. Dar cu ce, mă rog, vreți să îl căutați? Cu mașina asta împotmolită ?

-Ha, ha, șugubăț ești matală, îi zise Manu. Nu vrei mai bine să ne dai o mână de ajutor ? Sau un umăr, un bocanc, ceva...

Abia atunci am văzut că moșul era încălțat cu o pereche de cizme înalte și murdare, rămase parcă de pe vremea când își făcea serviciul militar.

-Ba, cum să nu. Doar nu o să vă las pe mâna lupilor.

Am înghițit în sec.

-Deci chiar sunt lupi pe aici ?

-Cum să nu ? Asta e pădurea lor. Dar eu nu am oi sau alte orătănii, așa că mă lasă în pace. Suntem prieteni, cum s-ar zice. Fiecare cu treaba lui.

-Prieteni, zici ? Dar matală unde locuiești ?

-Uite aici, după cotitură, e cabana mea. Nu mai e mult.

-Adică matală ești pădurarul care locuiește aici ? Moș Costache ?

-Eu sunt. Și dacă nu vă e cu supărare, vă poftesc să zăboviți puțin în coliba mea, că veți fi osteniți de drum și de împins la mașină. Nu am multe, dar un ceai de fructe de pădure tot s-o găsi prin cămară.

-Ia uite, chestie. Pe matală te căutam, m-am înseninat eu.

Târâș, grăpiș, am ajuns cu mașina la locuința bătrânului. „Cabana” era, de fapt, o colibă veche, nu mai mare decât un pichet de cale ferată. Mai avea o magazie de lemne și cușca unui câine ciobănesc, cu care ne-am împrietenit imediat. Arăta fioros, dar „simte omul bun”, după cum ne-a liniștit bătrânul.

Gazda noastră puse pe pirostria un ceaun de mămăligă, iar noi ne apucărăm să ne spălăm cizmele și să curățăm cauciucurile mașinii. Nu voiam să zăbovim prea mult, dar paznicul ne asigurase că e mai bine să rămânem peste noapte că el o să doarmă în magazie, pe niște lemne, iar pe noi o să ne lase să dormim în cabana lui.

-Azi e zi de post, așa că o să mâncăm ciorbă de cartofi, zise moșul.

-Și când nu e post, ce mănânci, bade ? încercă Manu să îl descoasă.

-Ciorbă de cartofi acrită cu zeamă de varză, zâmbi moșul pe sub mustăți. Ca la hotel.

Fotograful îmi aruncă o privire parcă îmi spunea: „Hai, că îmi place de moșul ăsta ciudat”. Apoi îl întrebă din nou:

-Dar cum ajungem la pustnicul din pădure, nu știi ?

-Apăi, dragii mei, o luați pe poteca asta, și mergeți așa o vreme.

-Și, după aia, îl găsim pe pustnic ?

-Apăi, dacă i-o fi voia, te găsește el pe matală, chicoti moșul și se afundă din nou în bucătăria lui.

Dacă am văzut că nu scoatem prea mult de la gazda noastră, ne resemnărăm și ne apucărăm să scoatem sacii de dormit din mașină. Ni i-am instalat în colibă și ne-am petrecut restul serii pe scaunele de lemn cu trei picioare, în jurul mămăligii și a ciorbei de cartofi, care pe cât era de chioară, pe atât era de bună. Și am vorbit. Noi tot îi ceream unchiașului să ne mai spună despre pustnicul misterios, iar el, parcă ocolind, ne întreba din cele lumești: dacă mai predă profesorul Alexe la facultate și dacă mai are câinele ăla mare al lui, cum merge metroul de la Piața Unirii la Romană, sau ce mai face actorul Jean Constantin. Noi i-am dat pace într-un târziu și ne-am dus la culcare, convinși că ori nu e nici un pustnic pe aici, ori e ascuns bine de tot și nu mai are rost să îl căutam.

A doua zi dimineată, Manu s-a trezit primul, ca să facă fotografii cu răsăritul de soare pe culmile munților. Se plimbă în sus și în jos, trase câteva cadre și apoi veni la mine:

-Trezește-te, moșul nu mai e !

-Cum așa, nu mai e ?

-A plecat. Și nu cred că o să îl mai vedem curând.

-Ce tot spui acolo, Manu ?

-Uite, citește.

-Îmi întinse o foaie de hârtie.

-Am găsit-o înfiptă într-un cui în șopron. E de la el.

-Pe foaie scria stângaci, cu un creion chimic:

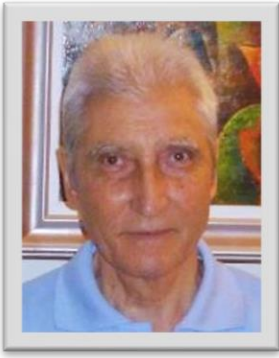
„Dragii mei. Să mă iertați că m-am ferit de voi. Am fost pădurar la viața mea și am trăit o vreme în cantonul acesta. După ce am ieșit la pensie, m-am călugărit și m-am întors ca să pustnicesc tot prin părțile astea. Trebuie să mă înțelegeți, monahul nu fuge de oameni, dar iubește mai mult singurătatea. Așa că, o vreme, am încercat să mă ascund prin câte o peșteră sau poiană, dar oamenii tot mă găseau. Așa că nu m-am mai ascuns din loc în loc. Dar am ascuns tot ce putea să mă arate că sunt călugăr: hainele, icoanele, rugăciunea. Am memorat toată Psaltirea și o zic neconținut. Locuiesc mereu în alt loc. Mai la o stână de oi, mai în coliba asta de pădurar. Nu spun nimănui că sunt călugăr, dar mă rog pentru toți cei care îmi calcă pragul. Dumnezeu și pădurea au avut grijă de mine, păcătosul. Rugați-vă pentru Iosif, pustnicul.

Am rămas amândoi fără grai o bună bucată de vreme. Oare nu simțisem noi, seara, că stăm la masă cu un om duhovnicesc ? Oare nu văzusem noi liniștea de pe fața lui și rugăciunea de pe buzele lui, chiar și atunci când învârtea făcălețul în mămăligă ? Și dacă da, de ce nu ne-am ascultat inima ?

Am plecat din pădurea aceea triști că nu reușisem să scriem un reportaj. Dar, cumva, în adâncul sufletului, eram împliniți știind că încă mai există pustnici, că ei se ascund chiar în văzul lumii și că îl întâlnisem pe unul dintre ei, pe robul lui Dumnezeu, Iosif.

DE ZIUA ROMÂNIEI

Victor ROSCA



Ce-ți doresc eu ție dulce Românie? La mulți ani Românie!

Astăzi sărbătorim poporul și plaiurile în care ne-am născut și în care zac toate generațiile strămoșilor noștri.

Peste noi au trecut toate popoarele migratoare fără să ne poată clinti de pe așezămintele noastre. Deși am fost cotropiți de vecinii lacomi de pământ, și am suferit jugul străin, noi nu am putut fi asimilați de cotropitorii noștri. Este chiar un miracol, că după un secol de la ocuparea noastră de romani, am reușit să ne afirmăm cu aceeași forță, identitatea.

Românii, stăpânii Munților Carpați, au străjuit de secole granița răsăriteană a Europei

Emigrarea românilor pe continentul Nord American s-a produs în trei mari valuri. Toate determinate de persecuții politice și alimentate de situații economice catastrofale, inerente orânduirilor nedrepte.

Primul val de emigranți români a pornit spre America între anii 1899 și 1914 din Transilvania și Bucovina, provincii aflate sub stăpânirea imperiului austro-ungar, împinși de asuprirea politică maghiară și austriacă și de discriminarea sistematică din sectoarele economice.

Al doilea val de emigranți ce au părăsit România pentru a pleca în lumea largă și care și-au găsit apoi refugiu pe continentul american au fost românii fugiți de ororile instalării comunismului în România, între anii 1945 și 1950.

Al treilea val de emigranți și cel mai masiv a început să părăsească România după nimicirea protestatarilor din Piața Universității de către guvernul neo-comunist aflat la putere, 13 - 15 iunie 1990.

Astăzi revista Candela de Montreal a devenit oficiosul Asociației Canadiene a Scriitorilor Români (A.C.S.R.)

Primul număr al revistei a fost publicat în anul 1997, ca un „Buletin de Informații Comunitare” :

- pentru ca el să aducă în fiecare casă de români informații despre activitățile prevăzute să aibă loc la Casa Română, sala socială a Bisericii Buna Vestire și;

- să evidențieze semnificația evenimentelor religioase, culturale și politice ce interesează comunitatea noastră;

- să înlesnească întâlnirile dintre români, contribuind astfel la sudarea de legături trainice între ei;

- să ajute la consolidarea unității, la întraajutorarea românilor și implicit la prosperitatea și durabilitatea comunității noastre.

În 1999, „Candela de Montreal” a fost înregistrată ca și „Revistă de literatură și cultură generală” a Asociației Canadienilor de Origine Română.

Revista Candela de Montreal, este depusă azi în Biblioteca Națională de la Ottawa și în bibliotecile regionale, căpătând un statut oficial, de „monument național”.

Majoritatea oamenilor se nasc și mor năpădiți de spaima singurătății pentru că sunt creați pentru o viață comunitară. Comunitatea este pentru om un loc de reconfortare, un mediu unde sufletul unuia poate prinde rădăcini în sufletul celor din jur.

Comunitatea, ca și familia, se întemeiază numai pe valorile comune membrilor ei, și dăinuie prin voință, dăruire și dragoste.

Din 1991 până în 1997, timp de șase ani, numărul românilor din Canada a crescut considerabil.

Dezrădăcinați din țara în care ne-am născut, crescuți și plantați în Canada, ne trezim deodată în altă geografie, istorie și concepție de viață, dar și în fața altei limbi, culturi și civilizații ce ne obligă la integrare. Integrarea în noua societate se poate face în mai multe moduri. Făcând-o însă, prin intermediul comunității canadiene de origine română, ale cărei rădăcini coboară în urma cu peste o sută de ani, șocul diferenței îl vom simți atenuat, iar acomodarea, lipsită de tensiunea singurătății trăită de unii.

Răzlețiți, departe de comunitatea românilor, ne vom dizolva în masa altor comunități străine de tradiția noastră. Și dacă astăzi suntem preocupați de integrare, mâine, generațiile viitoare, în mod sigur, vor fi confruntate cu criza de identitate.

Atunci când celelalte comunități etnice de pe continentul Nord-American durează de sute de ani, pentru ce noi am urmări alt țel? Avem o istorie de două milenii. Avem o cultură și o tradiție deosebită, care, puse-n valoare, pot stârni admirația oricăror altor comunități. Și dacă astăzi românii sunt subiect de compătimire, asta nu-i vina lor. Vinovații se cunosc și îi cunoaștem și noi. Și suntem siguri că România, cu o conducere competentă, va putea depăși starea în care a fost adusă în ultimii cincizeci de ani. Atunci, de ce nu ne-am păstra limba, cultura și tradiția părinților și strămoșilor noștri, așa cum au făcut-o și o fac celelalte comunități etnice?

Să rămânem uniți!

EPOPEEA VITEAZULUI MIHAI (II)

Angela FAINA

Continuare din numărul 1 / 2020

„Nu-mi las nimănui țara și neamul nici mort !”

**Calitățile personale și caracterul puternic al lui Mihai Vodă, Domnul Țării Românești**

Povestea destinului său, ce poartă pecetea vremurilor de atunci, e scânteietoare, tumultuoasă și fabuloasă. Mihai, un tânăr român inteligent și ambițios, visează o mare țară românească pe care s-o ocrotească de vitregiile vremii, pe care le-a cunoscut de mic copil. Povestea de dragoste dintre el și țara sa, are o aură mitică, peste cursul istoriei. Ca și în basmele populare, el este Făt Frumos ce se luptă pentru dreptate și adevăr. Tot el este și Arhanghelul Mihail, hotărât să apere cu spada mântuirii, pe toți creștinii. El își apără țara bântuită de sărăcie și atacată mereu de lăcomia hoardelor otomane și tătare. O poveste despre fidelitate și curaj, despre demnitate și putere de sacrificiu, despre omenescul ascuns în tragedia uneltirilor, încheiată dramatic.

Un bărbat și o poveste deosebită, pe care trebuie să o cunoască cât mai mulți, români și străini, pentru că pune în lumină simboluri sacre, mari sacrificii personale și sentimente de înalt patriotism. Toate documentele și cronicile acelor vremuri, vorbesc de un ”poet al paloșului”, un erou pe câmpul de luptă, atacând fulgerător dușmanul turc; este vorba despre Mihai Voievod Viteazul.



Obeliscul ridicat pe plaiurile natale ale lui Mihai Viteazul

Efigie de bronz, sculptură Arthur Hoffman 1997

Localitatea Giurgeni, la 5 km de fostul Târg de Floci, județul Ialomița

Imagine luată de pe smv.ro

Datorită parcursului său, multe personalități ale vremii sale, sunt preocupate să-l cunoască, să-l descrie sau să-l caracterizeze pe Mihai, odată ajuns în scaunul domniei.

Era un bărbat frumos, înalt, drept, semeț, construit armonios. Avea ochi negri, pătrunzători.

Jean A. Vaillant, istoric francez, precizează: ”un bărbat falnic și deosebit de arătos”.... ”Mihai era bine făcut la corp, frumos, de talie înaltă, dar cu o figură uscată, avea privirea vulturului, curajul leului, șiretenia vulpii și credința lui Iancu de Hunedoara.”

Istoricul englez Richard Knolles, contemporan cu Mihai, scria: ”este cunoscut în sânul poporului pentru calitățile personale și înălțimea staturii sale; la fel, pentru dragostea față de țară, pentru amabilitatea sa față de egali și generozitatea față de inferiori, pentru dreptatea conduitei sale, constanța și bunătatea sa către aceștia și pentru alte virtuți nobile ale gândirii sale eroice și a înclinării sale naturale pentru înfăptuiri în problemele mari, pentru înțelepciunea sa adâncă și prevederea sa rapidă, pentru cuvântul dulce și plăcut, evitarea oricărei afectări, foarte darnic către toți oamenii buni și a cărei faimă sporea tot mai mult.”

Cronicarul silezian Baltasar Walther îl caracteriza din punct de vedere fizic astfel: ”vestit tuturor....prin frumusețea armonioasă a trupului și prin statura sa mândră”. El mai spune că: ”Mihai-Vodă era vrednic de lauda cea mai mare prin virtuțile cele mai alese și pornit chiar din fire să săvârșească isprăvi grele, ca și pentru cuvântul său, care fără pregătire dinainte, îi ieșea din gură blând și înțelept.”



Portretul lui Mihai Viteazul care îi subliniază frumusețea fizică

Imagine luată de pe historia.ro

El este caracterizat de cei din vremea sa ca fiind ”un bun creștin, cu milă pentru săraci și cu frică de D-zeu, avea o inimă deschisă și lipsită de răutate.”

Nicolae Bălcescu ni-l descrie astfel pe Mihai: ”Un bărbat ales, vestit și laudat, pentru frumusețea trupului său, prin virtuțile lui mari și felurite, dragostea către patrie, îngăduința către semenii, omenia către cei mai de jos, dreptatea către toți deopotrivă, prin sinceritatea, statornicia și dăruirea ce împodobeau mult laudatul său caracter.”- ”Istoria românilor supt Mihai Voievod Viteazul”

El a fost prezentat într-o scrisoare, la 11 iunie 1598, de către comisarii imperiali ai Casei de Austria, Ștefan Szuhay și Nicolae Istvánffy, ca fiind de o ”distinsă frumusețe și dreaptă

purtare a trupului ””frumos la trup, de statură înaltă, părul și barba negre, fața negricioasă și severă, plăcut la vorbă, care-i curgea ca izvorul, stângaci, și reputat viteaz.”

Mihai nu a fost crescut la curtea domnească cu rigori și cutume severe. Sufletul lui nu a fost educat în spiritul urii și egoismului dinastic. El și-a trăit anii de tinerețe printre oameni simpli, din popor, printre negustori și țărani. Era un om bun, corect, cinstit, uman și plin de dragoste pentru toți cei din jurul său. Se stăpânea cu o ușurință naturală de la orice exces. Postea miercurea și vinerea: câteodată, post negru, adică nu mânca nimic până după apusul soarelui. Era modest și trăia în lipsuri franciscane. Crescut fiind printre oameni simpli, încă de mic, în sărăcie chiar, în eforturi susținute pentru a-și câștiga existența încă din pruncie, sărea în ajutorul celor săraci, le înțelegea lipsurile și le alina cum putea, zilele.

Naturaletăea lui Mihai vine, cu siguranță, din cele trăite zi cu zi, în anii devenirii sale. Crescut fără tată, Mihai era un bărbat dintr-o bucată. Făcuse comerț cu vite, apoi cu giuvaieruri, a intrat de tânăr în contact cu lumea pestriță, dar dinamică și provocatoare a comercianților greco-levantini și turci din porturi, bazaruri și târguri, de la care a avut multe de învățat; și bune și rele. În lumea comercianților balcanici, a deprins greaca, turca și tătara, cunoștințe ce-i vor folosi de minune în toate situațiile ce i se vor ivi în viitor. A învățat să călărească, să gonească cirezile de vite să-și cultive și forța fizică; toate acestea îl vor face mai târziu, un excelent și puternic cavaler pe câmpul de luptă.

Spirit întreprinzător, ambițios, tentat de a se înălța în ochii lumii, a strâns averi, pe care le-a păstrat cu grijă. Îi vor folosi de minune, în curând. Dând dovadă de un comportament agreabil și prezentându-se ca un tânăr inteligent, cu alese calități, a intrat în atenția și în sufletul mării boierimi muntene. Prin felul său natural de a fi, prin franchețea sa, a cucerit inimile tuturor.

Astfel, a devenit omul curajos și pragmatic, mereu egal cu sine însuși, de care se minunau spionii și cronicarii creștinătății în epistolele lor, trimise din Țara Românească la Alba Iulia, la Praga, la Viena, Roma sau Madrid, etc.

"S-a înălțat din treaptă în treaptă, încet dar sigur, în mijlocul boierimii oltene, ca un om de țară ce cunoștea necazurile și lupta îndărătnică a lumii de pe atunci. Astfel, îl înțelegem mai bine pe Mihai, zbuciumul sălbatic al sufletului său, necizelat de curțile domnești și legăturile lui, cu cercurile grecești de la Constantinopol. Astfel, prin această trăsătură de caracter, a fost copilul țării, provenit din straturile ei, adânci. În această lumină vedem un alt Mihai, mai uman și mai viu, care nu e scăzut prin nimic"-așa cum îl descrie, magistral, P. P. Panaitescu, pe Vodă Mihai.

O altă caracteristică a lui Mihai, era prudența, calmul și profunzimea sa, în analiza lucrurilor; nu era pripit în a trage concluzii. Adâncimea analizei, l-a ajutat în poziția sa de viitor lider, când trebuia să tragă concluzii referitor la evenimente, fapte și idei, fără grabă, la rece, cu mult realism, realismul vieții pe care a trăit-o.

Mihai era un domn al epocii moderne, știa trei limbi străine, fiind umblat înainte de domnie prin multe din țările Europei de vest, cu diverse misiuni, pe vremea când ocupa funcții importante în perioada domnilor anteriori lui.



Localitatea Giurgeni, Județul Ialomița

Omagiu lui Mihai Voievod, născut pe aceste meleaguri.

Obelisc, efigie bronz Mihai Viteazul. Sculptor: Arthur Hoffman; 1997.

Imagine luată de pe smv.ro

În anul 1583, el se afla într-o misiune, trimis de domnul țării, Mihnea Vodă, în Dalmația, la Dubrovnic, unde s-a familiarizat cu viața și obiceiurile europene. Avusese multe drumuri în tinerețea lui și în țările balcanice, apoi la Istanbul și în Turcia asiatică, fiind la curent cu practicile, regulile și cu filozofia de viață ale locuitorilor din aceste zone. Ivan Ignatievici Malișevski, profesor la Academia teologică din Kiev, susține că "Mihai are educație greacă primită de la grecii din Țarigrad."

Deci avea un orizont larg, era receptiv la nou, acumula cu interes noi cunoștințe, făurindu-și o cultură a epocii, care i-a folosit atât în tratativele cu turcii cât și cu creștinătatea.

Judeca cu o rezeceziune uimitoare. Analiza orice situație până în cele mai mici amănunte. Voia să știe tot ce se petrece. Îi plăcea să fie bine informat și din surse sigure. Cel care îi dădea o informație trebuia să răspundă așa zis "cu capul" de exactitatea ei. Nu permitea șoapte la ureche și era aspru cu cei care lansau zvonuri, țeseau intrigi sau inventau neadevăruri. Când lua o hotărâre sau judeca o situație, trebuia să fie bine informat, consultându-se cu oamenii săi de încredere, ca să le audă părerea. Când dușmanii loveau în el, fără ca el să poată răspunde, îi scăpărau ochii de mânie.

Mihai știa că totul are un preț. Mai știa că drumul de eliberare și de regenerare morală a unui popor nu se poate parcurge peste noapte. O biruință nu se poate câștiga din victorii ieftine, ci numai din răbdare, educație, cunoaștere și sacrificii de durată din partea alor săi, din partea neamului întreg. De aceea, se va înconjura de oameni credincioși scopului său și va atrage toată țara în lupta pentru eliberarea de sub oprimarea turcă. Boierii filoturci vor fi îndepărtați și chiar eliminați, dovedindu-se a fi trădători de neam și țară.

Avutul său îl dădea pentru lupta națională, bisericilor și pentru a ajuta pe cei în nevoie.

Era de o credință și convingere nestrămutate în misiunea pe care o avea de împlinit.

Avea în el un magnetism din orbita căruia nu te mai puteai elibera. Se spune că avea o fire mai mult împărătească decât domnească. Era pe pământ și parcă nu era. Întreaga lui ființă ardea ca o flacără ce mistuia în interior probleme și gânduri greu de descifrat, dar așa de naturale pentru cel care înțelegea misiunea lui pe pământ. Naturalul și supranaturalul se oglindeau în întreaga lui ființă.

Era om și împărat !

Flăcările mistice din privirea lui dădeau oștenilor și credincioșilor săi, arme sufletești nebanuite, care se înălțau până la devotament și sacrificiu.

Mihai obține mult doritul titlu de Domn și se instalează în scaunul voievodal al Țării Românești, la București

După ce se stabilește în Oltenia, în urma căsătoriei, Mihai reușește să atragă în jurul său o puternică grupare boierească, ce îl va ajuta mai târziu să urce pe tron; boierii olteni, pe care și i-a făcut prieteni și care îi erau apropiați și datorită relațiilor sale de familie.

Mihai a obținut tronul Țării Românești în septembrie 1593, cu sprijinul lui Andronic Cantacuzino, vărul său, după tată, un boier foarte bogat. Acesta era vistier al Moldovei și ban al Craiovei. După ce a ocupat aceste două funcții, a fost numit capuchehaie la Constantinopol, ca reprezentant diplomatic al Valahiei și al Moldovei la sultan. Prin funcția sa, acesta a dobândit o mare influență la Poarta Otomană, el având posibilitatea de a sprijini pe unii sau pe alții din pretenții la scaunul domnesc. Patriarhul Constantinopolului, Ieremia, spunea în 1593 că "Andronic Cantacuzino are acum o mare trecere la împărăție".

Andronic Cantacuzino îi intermediază lui Mihai intrarea și susținerea la sultanul turc, Murad al III-lea pentru a fi numit ca domnitor. El ajunsese să devină în același fel ca tatăl său, Mihai Cantacuzino, "făcător de Domni", datorită averii pe care o strânsese și influenței deosebit de mari pe care o avea la Poarta Otomană. Cu bani grei și multe daruri bine plasate, el obține numirea lui Mihai în funcția de domn al Țării Românești. Dintr-o scrisoare a lui Andronic din 14 noiembrie 1593, către Petru Șchiopul, care era pretendentul la domnie în acei ani în Valahia, reiese că Andronic a fost cel care l-a înscăunat domn pe Mihai:

"Până acum, am păstrat Țara Românească pentru Domnia Ta, însă văzând cerințele vremii și zăbava din partea Domniei Tale și văzând firea cea rea și ticăloasă a lui Alexandru voievod și intrigile lui, pe care nu le-am mari putut suporta, m-am încumetat și eu și l-am făcut domn al Țării Românești pe banul Mihai; l-am preferat, socotind că el este mai bun decât ceilalți boieri vicleni care nu arată să fi moștenit ceva de la părinții lor, căci toți sunt mincinoși din fire, niște intriganți și cu totul nepricepuți la treburile țării din toate punctele de vedere. Însă prin banul Mihai s-a mulțumit nenorocita țară și au mulțumit lui Dumnezeu, care i-a învrednicit și le-a dat un astfel de păstor bun și creștin și iubitor de săraci și cu frica lui Dumnezeu.".. și l-am făcut domn, care țara îmi mulțumește mult pentru dansul ." Autorul acestor rânduri, Andronic Cantacuzino, este convins că Mihai "este vrednic să păstorească un popor mai bine decât alții".

Într-adevăr, țara suferise mult în perioada domniei lui Alexandru cel Rău, când acesta trimitea Porții Otomane un bir uriaș, neavând o atitudine fermă față de abuzurile turcilor și pedepsind fără clemență boierii, dacă aceștia reclamau vreo neregulă făcută de aceștia. Dărilor s-au înmulțit, populația și boierimea, cu toții, îl doreau plecat de pe tron.

În obținerea domniei, Mihai a fost sprijinit și de către Sigismund Báthory, care aflându-se la cârma Ardealului, și

având relații bune la Curtea reginei Angliei, l-a rugat pe agentul englez la Poarta Otomană să-l sprijine și el, pe Mihai, fapt ce s-a realizat. De Sigismund Báthory îl lega, pribegia sa în Ardeal, când a fost urmărit de Alexandru Vodă. Aici a stat două săptămâni, ascuns de către principele transilvan, până la plecarea lui la Constantinopol.

Mihai a fost sprijinit și de patriarhul ortodox de la Constantinopol, de marii negustori turci, greci și armeni, etc., aflați în capitala imperiului, cunoscuți și prieteni de-ai lui Iane Cantacuzino și Mihai Cantacuzino(Şaitanoglu), unchiul său, care avea un cuvânt ce trăgea greu, în balanța deciziei sultanului.

Marii negustori creștini și clerul ortodox din Fanar, un cartier creștin al Constantinopolului, susțineau mișcarea de eliberare a creștinilor și aveau mari speranțe în viitoarea domnie a lui Mihai. Ei sperau că el este capabil să dea un suflu nou, întăritor și încurajator mișcării antiotomane care se întrezărea în Balcani.

Având de la bun început sprijinul lui Iane Cantacuzino și apoi al boierilor olteni, al lui Andronic Cantacuzino vărul său, plus sprijin extern al fețelor bisericești din Fanar și al unor influenți agenți externi, Mihai este numit domn.

Până la întoarcerea lui Mihai în țară, sarcina conducerii acesteia și a pregătirii înscăunării lui Mihai, i-a revenit lui Stroe Buzescu. Spre mijlocul lunii octombrie 1593, Mihai intră în București înconjurat de creditori, dar încărcat de datorii.

El este bine primit în scaunul său de domnie, de toată țara, încă de la început.

Cronica oficială a domniei sale, a fost scrisă de marele logofăt, cărturar și cronicar, Teodosie Rudeanu, persoană de mare încredere a lui Mihai. Voievodul valah a domnit opt ani, dar aceștia au fost intenși, plini de evenimente atât pe plan intern cât și extern, antrenând în elanul său, și alte neamuri, dând un nou suflu eroic prin acțiunile sale, marilor și influențelor state europene în lupta antiotomană. Această cronică a fost apoi tradusă în latină și publicat în anul 1599, la Gölitz. În anul 1861, Alexandru Papiu Ilarian, o publică în "Tezaur de momente istorice"-București 1862-vol. I

Această lucrare este o premieră în istoriografia noastră; e prima cronică detaliată și completă a unui domnitor, scrisă de un cărturar, în timpul anilor de domnie a unui conducător de stat român.

Mihai Vodă se instalează în cetatea de scaun a voievozilor munteni, București, sprijinit de marii boieri printre care frații Buzești, care doreau o politică fermă împotriva oprimării otomane.

În poezia "Imnul lui Mihai Viteazul" din volumul "Imnele Transilvaniei" - București, 1978, Ioan Alexandru îl evocă pe Mihai în versuri impresionante, adânci și emoționante. Lui, Voievodului cu nume de arhanghel, autorul îi dedică acest imn, de o mare frumusețe și profunzime.

Imnul lui Mihai Viteazul

.....
Acum te văd, cucernic voievod în țara mea născut
Spre izbăvire, la trup osos și-un mers împărătesc
Deschide calea către nemurire. Ager în ochi
Și capul luminat cu nasul drept și nara
Tremurândă, când aerul pătrunde de pe munți

Să dea de urmă leului la pândă.
 Hlamida-mpărătească pe umeri s-a vărsat,
 Cu purpuriul jertfitor de sânge. Vrejul
 Nădejdi verde-ntredeschis, jur împrejurul
 Pieptului te strânge. Barba răsăriteană se scaldă
 Pe obraz, în troaca seacă-a fălcilor spre tâmplă,
 Urechile subțiri de diamant, aud prin munți și mlaștini
 Ce se-ntâmplă. Fruntea-i departe naltă cu osul
 Mlădiet, sprâncenele aripe din cuibare,
 Scăpate-n zbor de vulture-n priveghi,
 Când noaptea scapă câte-o fulgerare
 Calci drept cu calul din tine slobozit
 Să poți mai iute patria străbate,
 Potcoava sură-n cremenea din munți,
 Arată-n noapte drumul pentru gloate.

.....



Mihai Viteazul -Constantin Lecca-desen
 Imagine luată de pe ro.wikipedia.org

Curțile Domnești unde și-a desfășurat activitatea politico-diplomatică Voievodul Mihai

În acei ani, în "această tristă perioadă a istoriei, când popoarele erau vândute sau schimbate ca și mărfurile..." se derulau evenimente îngrijorătoare pentru neamul românesc.

Această instabilitate și amenințare externă, a făcut ca domnitorii să folosească drept reședință domnească atât Curtea de la București, cât și Curtea voievodală de la Târgoviște, ambele ridicate cu secole în urmă.

Curtea de la Târgoviște, sub poale de munte, era bine amplasată și mai bine apărată în calea atacurilor hoardelor turcești și tătare.

Bucureștiul situat în câmpie, era mai expus năvălirilor, dar era necesar un punct fortificat în acea zonă, pentru a controla năvălirea cotropitorilor și a-i opri din goana lor, pentru a rămâne mai protejată Curtea Voievodală de la Târgoviște. Era o fortificație ce trebuia să bareze asaltul dușmanilor spre inima Munteniei.

În aceste palate voievodale, locuri de mare însemnătate istorică pentru neamul românesc, domnitorii au dus o intensă activitate de organizare a țării, pe toate planurile. Aici vor funcționa Divanele Domnești, aici se vor decide hotărâri importante pentru soarta și viitorul țării, aici se vor emite scrisori diplomatice la toate marile Curți imperiale și regești. Tot în aceste Cetăți de Scaun, se vor primi solii, trimișii diplomati și delegații străini, se vor face serbări și petreceri domnești, cu invitați de peste hotare și se vor derula plimbări

în parcurile și grădinile palatelor, alături de personaje importante ale vremii.

Aceste Curți, încă ne mai vorbesc și astăzi, prin descoperirile arheologice ce s-au făcut și care se vor mai face în viitor. Ele ne povestesc despre viața tumultuoasă a acestor locuri pe unde și-au purtat pașii, sau pe unde au trecut solemn, domnițe în trusouri de gală, alături de prinți și domnitori înfășurați în mantii de purpură, apăsați de conduita impusă de rigorile severe ale protocolului Curții.

Săli de Ceremonii, săli spațioase ale Sfatului Domnesc, curți interioare bine protejate și amenajate, săli de dans, grădini, camere de zi, dormitoare, băi, apeducte, turnuri și pivnițe, cândva pline cu vin de Drăgășani, Ștefănești și alte podgorii renumite, indică măreția și prosperitatea fostelor palate.

Poate că în aceste săli de palat sau în plimbările sale prin grădinile Curții Domnești, Mihai, îngândurat, țesea planuri antiotomane, sau visa la țara sa, mare, unită, a întregului său neam.

Pentru a pune în lumină viața Voievodului Mihai, sub toate aspectele sale, putem să-i călcăm pe urme, în Curțile Domnești, unde a trăit și a activat cu atâta eficiență și dăruire pentru binele neamului său. Aici s-au desfășurat acțiuni și evenimente deosebit de importante pentru istoria țării noastre; s-au țesut planuri războinice, s-au stabilit strategii politice, etc.

În aceste Cetăți de scaun, în timpul domniei lui Mihai, se va scrie prima cronică din timpul vieții unui domn român; cea scrisă de logofătul Teodosie Rudeanu, referitoare la domnia lui Mihai Viteazul.

În timpul anilor de domnie ai lui Mihai, în aceste palate, se va continua desfășurarea de multiple și vii activități pe toate planurile: politic, militar, social, cultural, etc.

Mihai emite documente și scrisori și din alte localități unde își stabilește tabere de luptă, popasuri și locuințe temporare. Acestea, nu erau puternic fortificate la sosirea lui Mihai Vodă, deci nu prezentau siguranță maximă; de exemplu, cele de la Ploiești, Caracal și Gherghița. Unele din ele vor fi întemeiate, iar altele vor fi întărite și dezvoltate în perioada domniei lui Mihai, pentru a corespunde nevoilor și standardelor unei reședințe domnești bine apărată.

La Ploiești se va stabili o vreme în 1598-1599, când va pregăti intrarea tumultuoasă spre Ardeal, iar din Caracal, va scrie scrisori Casei de Austria și altor duci și regi europeni, raportând evenimentele cavalcadei sale victorioase în Balcani.



Cetatea București numită și Cetatea Dâmboviței. Ea constituie nucleul viitoarelor palate voievodale, mereu lărgite și renovate de-a lungul timpurilor.

Imagine luată de pe muzeulbucurestiului.ro

Va urma

VERSURI

Marcela STRAUA

Răspunderea colosală dată de MATERNITATE

Am pornit pe-al vieții drum, cum a pornit fiecare,
Mai timid, mai îndrăzneț, după fire și îndrumare.
Drumul pe care am mers, mândră și cu demnitate
A fost greu de străbătut, mai ales la jumătate.

Pe lângă povara vieții mai aveam de dus în spate,
Răspunderea colosală dată de maternitate,
Să crească frumos vlăstarii din arborele-mamă,
Zi și noapte iubiți, supravegheați, de teamă.

Teama de a nu se-ndrepta spre căile greșite
Antrenați de anturaj, în munci necinstite,
De a-și pierde libertatea, de a cădea în ispită.
Că mama, niciodată, nu-i de vină, absolvită.

Cu răbdare infinită, tact și afecțiune
Cresc doi oameni de nădejde și de acțiune.
Mai e puțin și drumul greu va lua sfârșit,
Îi mulțumesc, Domnului că visul mi s-a împlinit!

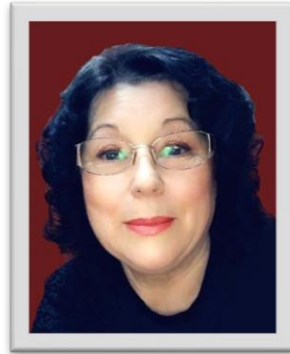
Frunză sunt...în toamna vieții

Se-ascunde muza-n lira toamnei,
Se stinge o doină în oftat,
Învelită-n floarea-doamnei,
Cu izul verii...care-a plecat.

"Un cal și-un călăreț" veghează,
Sunt stelele, Mizar și Alcor,
Licuricii ierbii dansează,
Luminând calea Sirenelor.

Se-nvârtește toamna-n dans nebun
Cu lira la piept, caut-o muză.
Împinsă de-al frunzelor taifun
Aleargă după-o buburuză.

Frunză-s, de toamna vieții, m-anin.
Prinsă-n coarda lirei, slăbită.
Muza mă cheamă-n cercu-i divin,
Așa mi-a prezis o ursită.



În oglinda lacului

Gândurile toate-s mănunchi de-ncântare
Rază incidentă sau o rază de soare.
Pe mal, printre trestii, căzută-s în visare
Pe un colț de rai, privesc dincolo de zare.

Lacul naște în spumă, undă după undă
Concentrice cercuri, ridică și-afundă
Nuferi galbeni care plutesc în derivă
Și se unduie într-o mișcare lascivă.

În oglinda lacului, norii se admiră
Aplecate-s trestii, părul și-l răsfiră
Soarele, încet s-ascunde dincolo de deal
Un luntraș trăgând de vâsle,
se-ndreaptă spre mal.

Râde timpul

Râde timpul, c-amprenta, și-a pus-o peste noi,
Ne-a împins înainte și-n abis și înapoi.
Fără creion și hârtie, el scrie, pe obraz
Când ți-e bine, te mângâie...scrie doar când ai necaz.

Abil, timpul ne transformă, ce metamorfoză!
N-ai inocență-n privire, a rămas în poză...
O grimasă a înlocuit zâmbetul senin,
Dă pe dinafară amarul, paharul e plin.

Timpule, fără de milă, ne-ai pus la-ncercare!
Ne-ai dat multă suferință, chiar știind că doare,
Fericirea ai picurat-o cu păreri de rău..
Zilele senine, scurte, nopțile...în negru hău.

Chiar dacă ai fost hain, timpule, îți mulțumesc!
Mi-ai dat o parte din tine, să pot să iubesc,
Mi-ai spus că nu-mi iei simbrile, mi-o lași până mor
Mă îmbraci în poezie, mă stropești cu dor

Te-am așteptat...de câte ori?

De câte ori-n gând, captivă..
Pe a timpului aripă
Zbor nesigur, în derivă
Peste plâsmuiri de-o clipă.

De câte ori, pluteam în larg ,
Un albatros, căutând odihna,
Pe-o insulă sau pe-un catarg
Cu valul spumegându-mi tihna.

De câte ori, am adunat
În palmele mele, cioburi
Din visul ce-a fost frânt, sfârâmat
Spre zări, purtat de neguri.

Cu poarta inimii deschisă
Cu-n of, reprimat, deseori
Cu-o flacăra-n ochi, aprinsă,
Te-am așteptat, de câte ori???

MITUL CABIRILOR, MIORIȚA ȘI UNELE COLINDE

Marius FINCĂ



Asupra baladei **Miorița** s-au aplecat mulți specialiști încă de la publicarea ei de către Vasile Alecsandri. În cvasi majoritate, exegeții s-au limitat la o analiză sterilă și superficială, strict epică a faptelor, fără a înțelege străvechimea și profunzimea ei, refuzând țaranului român de azi și de demult orice gândire abstractă și metafizică, cramponându-se în amănunte lipsite de importanță. Unii chiar vor să o elimine din materia școlară, ca nu care cumva să

se mai cerceteze rădăcinile noastre.

Am remarcat două studii importante. Este vorba, în primul rând, despre cartea lui Victor Ravini, **Miorița: Izvorul nemuririi**, în care autorul spune că a studiat 973 variante ale poemului. În al doilea rând, este vorba despre poemul **Miorița**, al pasionatului și pătimașului cercetător al străvechimii noastre, Constantin Olariu Arimin. Ambii autori au sesizat vechimea multi-milenară a poemului, ce datează din vremea neoliticului matriarhal, dacă nu chiar mai de demult. La acestea am adăugat și câteva concluzii din teza de doctorat intitulată **Cultul Cabirilor în Dacia** (Ed. Seculum I.O., București, 2005, p. 135-137), a regretatului profesor universitar Teohari Antonescu, plecat prea devreme din lumea aceasta, la nici 44 de ani, în 1910.

În lucrarea de față, pornind de la unele constatări pertinente ale celor trei autori mai sus amintiți, vom încerca să aducem câteva elemente noi privind vechimea, originea carpatică, „mioritică”, a poemului, răspândirea lui în zonele în care s-au deplasat strămoșii noștri, precum și semnificațiile sale fundamentale, care s-au transmis peste veacuri și milenii până în zilele noastre, prin diferitele variante ale Mioriței sau prin colindele populare ce se cântau până nu demult în satele noastre, dovedind fără tăgadă caracterul lor religios. Nimeni nu ar îndrăzni să se ducă la cineva acasă, de Sfintele Sărbători, să-i amintească gazdei, alături de niște urări de sănătate și prosperitate, crima înfăptuită de doi frați sau fărtați asupra unui al treilea, de obicei cel mai tânăr, invidioși pe averea și ținuta lui morală. Mai mult, într-o variantă găsită de cercetătorul Victor Ravini, cei „*Tri păcurari [mergeau] trâmgițând*”, (adică sunau din trâmbițe), ori ce criminali merg pe la casele oamenilor să-i anunțe că ei au ucis pe unul de-al lor, doar așa din invidie?!

Cele mai vechi dovezi scrise ale acestui cult se regăsesc păstrate în mitologia emeș (sumeriană), într-o poveste intitulată **Moartea păstorului Dumuzi**, în care aflăm multe elemente comune cu unele variante ale Mioriței. Păstorul cel bun și milostiv are un vis în care este avertizat de mioarele sale despre intenția unor dușmani de a-l ucide. În cele mai multe versiuni ale mitului apare un personaj feminin, soția sa, Inanna, zeița Cerului sau Sfânta Lună, cea care-l plânge la moarte. La fel ca și în Miorița, are loc o căsătorie mistică între regele păstor și Doamna Cerurilor sau a Raiului, o altă formă de transpunere a ciclului viață-moarte-renaștere. În fapt, „*nunta spirituală este cel mai înalt stadiu de experiență mistică. Iubirea dintre suflet și divinitate duce la aceea că misticul simte cum divinitatea îl umple și îl ridică afară din sine și în divinitate, printr-o logodnă sau nuntă spirituală*” (Gills, cf. Ravini p. 284). În textele religioase emeș se spune că Inanna readuce păstorul la viață pentru binele neamului omenesc.

Și în scrierile trismegiste apare un păstor, Poimandres, cu atribute asemănătoare cu Dumuzi, dar și cu Mitra sau Moș Crăciun, care era starostele păstorilor, dovedind originea comună a tuturor acestor mituri. (C. Olariu-Arimin, Miorița).

Istoricul bisericesc Eusebiu din Cezareea (sec. IV) în *Preparatio evangelica* (I,9), preluând un citat din Philon din Byblos (64-141 d.Hr.), scrie: „*Și Cronos – Amon – mergând în ținutul dinspre miazăzi, a dat întregul Egipt zeului Taaut, pentru a fi egalul lui în toate. Toate lucrurile acestea au fost consemnate pentru prima oară de cei Șapte Fii ai lui Sedek, cabirii împreună cu cel de-al optulea frate al lor, Asclepios, după porunca zeului Taaut*”. Și Diodor în *Biblioteca istorică* (Cartea I, LV și II, XLIII), vorbește despre aceeași migrație: „*...au supus nenumărate ținuturi dincolo de Tanais (Don) până în Tracia. După ce și-au îndreptat armele în cealaltă parte și-au întins domnia până în Egipt, la Nil*”. Aceste mărturii peste timp descriu o realitate foarte veche privind o migrație în Egipt dinspre nord, adică din ținuturile ariminilor/geților carpatici, demonstrată și de dovezile arheologice, ceea ce explică ideile teologice și teosofice comune (C. Olariu-Arimin).

De remarcat că, atât în miturile lui Dumuzi cât și în cel al lui Poimandres, personajele principale sunt păstori, la fel ca în Miorița noastră, încă o dovadă a originii lor comune în spațiul nostru getic, de unde au plecat grupuri de strămoși de-ai noștri către toate cele patru zări, în diferite perioade de timp, începând cu mileniiile V-IV î.Hr., precum și faptul că aceasta este forma originală din care au derivat celelalte variante, legate de cultul Cabirilor, al lui Orfeu sau al lui Mitra, adaptate după gustul și înțelegerea popoarelor ce le-au adoptat. Aici își are originea mitul lui Dionisos Zagreus, cel ucis de frații săi, titanii, și cel al lui Orfeu, căruia după ce a fost ucis, i s-a tăiat capul, la fel ca multor domnitori români din evul mediu.

Există o analogie evidentă între „măicuța bătrână cu brăul de lână”, care-și plânge fiul ucis și Isis, care-l plânge pe Osiris, Astarte, care-l plânge pe Adonis (sau Thamuz la frigieni), Cybela pe Atys, Inanna pe Dumuzi, Hercate și Artemis, etc. De aici se deduce vechimea acestui cult, care deja în mileniul al doilea î.Hr. era răspândit în toată lumea cunoscută pe atunci, având deja variante diferite.

Despre cultul cabirilor, numiți în antichitatea clasică elenă și romană și coribanți, dioscouri, dactili, telcini sau curați, avem câteva mărturii ce ne ajută în înțelegerea misterelor acestui cult, dar și a răspândirii sale, practic în toată lumea veche din Europa, Asia de vest și Africa nord-sahariană.

Cea mai veche mențiune cunoscută despre cabiri se află în drama lui Eschil, **Kebeiros**, în legătură cu argonauții în insula Lemnos. Argonauții le-au promis cabirilor vin de-al lor din belșug. Aici cabirii, din păstori au devenit zei protectori ai agricultorilor, având putere asupra a tot ce ajută la bunăstarea locuitorilor, cu precădere a viticultorilor. De asemenea și roadele pământului erau aduse ca jertfă lui Zeus, Apollo și Cabirilor. (Myrsilius, *Dionysius*, I, 23).

Uneori cabirii erau asimilați dioscurilor, iar ca fii ai lui Vulcan erau maeștri metalurgi, altele sunt protectori ai navigatorilor, cum îi găsim și în Faptele Apostolilor (28.11), de pildă. Ei erau priviți de cele mai multe ori ca stăpâni ai vieții și ai morții.

Firmicius (sec. IV) scrie: „*În cultul coribanților, paricidul era onorat; căci un frate fu ucis de cei doi frați ai săi și, de teamă ca nu cumva vreun semn oarecare să destăinuiască omorul comis, ucigașii consacrară jertfa la poalele muntelui Olimp. Pe acest coribant, macedonenii îl adoră cu patimă nebună. Acesta este cabirul sângheros, căruia thesalonicienii odinioară se rugau cu*

măinile sângerânde” (Iulii Firmici Materni, *De errore profanarum religionum*, p. 15), lucru confirmat și de istoricul Lactanțiu (250-320 d.Hr.): „Macedonenii adorau, cu o venerație adâncă numai un cabir” (Lactanțiu, *Institutiones Divinae*, I, 15, 8).

La fel și Clement din Alexandria (cca 115 – cca 215): „De voiești să te inițiezi în misterele coribanților, află că aceștia au ucis pe cel de-al treilea lor frate, au înfășurat capul mortului într-un zăbranic de purpur, după ce l-au pus pe un scut de aramă, înconjurându-l, îl îngropară. Și preoții lor, Anactotelești, numind pe coribanți cabiri, numesc și misterul cabiric” (Clement Alexandrinul, *Protepticus*, 20.16). Amobius, la rândul său, relatează (Adv. Nat. V, 19): „Să dăm uitării cultul coribanților, în care se transmite acest mister ca **sfânt**: un frate măcelărit de frații săi”. Este vorba despre un mister sfânt, deci despre un act cultic și nu despre o crimă oarecare. Hesychius întărește faptul că este vorba despre un act pur religios, a cărui semnificație încercăm să o descifrăm: „Koies, preotul cabirilor, acel care **purifică** omorul; alții scriu Koes”.

Un alt autor, care semna cu pseudonimul Orfeu, ne transmite: „Curent nocturn, coribant care rătăcește singur, coribant sângerând, sfâșiat de cei doi frați ai săi” (Pseudo-Orfeu, Hymn, XXXIX).

Pausanias (sec. II d. Hr.) spune că în Briasiae, în vestul Laconiei, se găseau trei statui cu „pileus” pe cap, despre care nu era sigur dacă erau ale unor dioscouri sau coribanți. La fel Castor și Pollux, sunt reprezentați cu pileus pe cap.

Un cult asemănător cu al cabirilor și al lui Orfeu găsim și în India la vedici, unde Așvinii, medici și vindecători, erau stăpâni peste Bolta Cerească, Pământ și Ocean: „Capul jertfei este tăiat; zeii ziseră așvinilor: «Voi sunteți medici; puneți la loc capul jertfei»” (*Taittiriya Sanhita*, VI, 46, 1). Tot așa îi găsim pe cei doi frați dioscouri sau cabiri de pe icoanele cabirice, în care unul ține făclia în jos, iar altul o îndreaptă în sus, simbolizând stăpânirea peste lumea subpământeană, respectiv cerească, asupra morții și reînvierii. (Th. Antonescu, op. cit., p. 139-140). La fel ca în mitul lui Orfeu, coribantului sacrificat i se taie capul spre o renaștere miraculoasă.

Dar, cu siguranță, cele mai cunoscute mărturii sunt cele ale anticilor despre formele acestui cult din insula Samothrace: „*Eetion este numele propriu al al aceuia despre care se spune că instituisese cel dintâi în Samothrace, misterele celebrate în onoarea Rheii*” (Clement din Alex. *Protrept.*, p. 12). Se vede vechimea! Sau: „*Preoții care prezidează misterele coribanților, preoți numiți anactoelestes, de către aceia care au grijă să-i denumescă, mai adaugă încă o minune la nenorocita întâmplare, oprind să fie pusă pe masă planta țelina; căci cred cu adevărat că din sângele ce curse din trupul coribantului ucis a ieșit această plantă... și fiindcă numesc pe coribanți cabiri, ei dau de asemenea și misterelor numele de cabirice*” (Clem. II, p. 16). O altă mărturie: „*Se spune că Ulyse, inițiat în Samothrace, s-a slujit de o bentiță drept cingătoare și el scapă de valurile mării, după ce-și puse bentița sa pe pânțele*.” (Apolloniu din Rhodos, *Argonautica*, I, 917).

Conform spuselor lui Pherecides din Syros (secolul VI î.Hr.), părinții celor nouă coribanți erau Rhytia și Apollo, ce locuiau în Samothrace și ai celor trei cabiri, ce erau venerați și în Lemnos, Imbros și Troada. Ei erau adepți ai cultului solar, pe care îl regăsim peste veacuri și în mitraism. Zeul Mitra, numit și Sol Invictus, adică Soarele Nemuritor, era în Imperiul Roman cultul oficial al împăraților, timp de două secole, de la sfârșitul secolului al doilea până spre sfârșitul secolului al IV-lea.

Ciobănașul nostru din cea mai populară versiune a Mioriței urma să fie ucis „la apus de soare”, probabil o reminiscență a cultului soarelui, care îl va încălzi în timpul ritualului (Ravini, p. 153). Mitra, ca divinitate solară, (asemenea cabirilor, dealtfel)

împreună cu Mama Pământescă (regăsită în alte culte sub numele de Gaia, Reia, Cybela, Inanna, etc.) cârmuiesc viața universală, iar moartea nu este decât o distrugere temporară, necesară unei noi renașteri.

Herodot spune: „*Atenienii au primit Hermesul falic de la Pelasgi, iar cei ce sunt inițiați în misterele cabirilor vor înțelege ce spun; pentru Pelasgii ce locuiau mai demult în Samothrace și de la ei Samothracii au preluat orgiile*”. Din păcate, Herodot nu ne spune în ce constau aceste mistere, dar este clar că în vremea lui era o formă denaturată a cultului, influențat de cultul falic al lui Hephaistos, așa cum îl găsim și în Italia și alte zone ale Mediteranei. Dar samothracii au o legendă sacră despre Hermes [asimilat lui Thoth al egiptenilor, n.n.], care este explicată în misterele lor, așa cum reiese și din spusele lui Cicero (*Despre natura zeilor*, III, 22), cum că Hermes era fiul lui Coelus și al Diei, și Persephona dorea să-l îmbrățișeze.

Răspândirea cultului s-a produs și în Italia, așa cum ne mărturisește Clement din Alexandria: „*Cabirii au omorât, de asemeni, pe fratele lor; însă de astă dată ei puseră într-o cistă falusul lui Dionisos în loc de capul acestuia. Neguțători de o nouă specie, ei duseră în Tyrrhenia [Italia, la nord de Roma, n.n.] această marfă prețioasă și acolo acești fugari deschiseră o nouă școală respectabilă de religione, învățând pe tyrrhenieni să adore un falus într-un coș*” (Clem. II, p. 16). Iar romanii, ca urmași ai troienilor, îi asimilau pe paneți cabirilor, al căror cult a fost prima dată organizat de Dardanus în insula Samothrace.

Și la vechii germani s-a păstrat acest mit ancestral, unde Hoedur cel puternic ucisesse cu o rămurică de vâsc pe blândul și strălucitul său frate, Baldur (Anton. p. 195). Și în insulele britanice, cum clar ne spune Strabon, se păstra un cult cu același ritual ca în Samothrace. (Strabon, *Geogr.* 1, IV, 4).

Mai mult, la celții din Irlanda, o serie de divinități purtau denumirea generală de Cabur, la fel ca și numele de stea. De remarcat este faptul că și la fenicieni, zeița Astarte (Afrodita) purta epitetul de cabar sau cabor.

Mitul cabirilor, plecat din Geția odată cu roirea popoarelor ariene, deși amestecat cu diferite alte concepte ale populațiilor peste care s-au dus aceștia, a păstrat fie în mod explicit, fie în mod ascuns ideea morții și reînvierii unui cabir, adică a mântuirii prin sacrificiu. La fel, la vechii greci, cabirul ucis era readus la viață cu ajutorul lui Hermes, la fel cum erau readuși la viață Hiram, Osiris sau Iisus.

Esența mitului cabiric este moartea și învierea zeului. Încercând a reconstitui mitul cabiric, putem concluziona că doi (sau mai mulți) frați, geloși pe un al treilea, mai tânăr, l-au ucis și i-au tăiat capul. Mama lor, zeița Gee, Cybela, asimilată cu „măicuța bătrână cu brăul de lână”, caută cu îndârjire să-și găsească fiul dispărut. Întro variantă a baladei, mama ciobănașului apare ca o regină ce deținea o armată puternică, o dovadă clară a originii mitului din perioada matriarhatului: „*Și ti întâlni cu o oaste grea/ Ti întâlni cu mama mea*.” Fiul se ascunde fie precum peștele la fundul apelor, fie în lumea subpământeană, a celor dispăruți, unde participă la o cină mistică, unde își invită și frații, condiție necesară a renașterii. Asemenea soarelui la apus, care se retrage pentru a-și reîmprospăta forțele și care revine, întărit, a doua zi, pentru ca să bucure și să înveselească natura-mamă ce-i plângea lipsa. Tot soarele, după ce se retrage în anotimpul rece își recapătă vigoarea primăvara. Tot la fel și sufletul omului, întinat, umilit de păcatele și patimile omului, își recată treptat virtutea și curățenia, prin pătrunderea din ce în ce mai adâncă în secretele naturii, revelate, explicate și dogmatizate în misterele religiei cabirice. (Anton. p. 215-216).

Numai când cabirul este trimis în lumea subterană (reprezentat prin personajul călcat de picioarele cailor) sau subacvatică (în variante mai noi ale cultului, peștele a luat locul

simbolic de jertfă pe tripod sau altar) revine la viață, se împlinește misterul mântuirii omenirii.

Același lucru se petrece și cu soarele, care „moare” în fiecare seară și „renaște” a doua zi, acel fenomen veșnic și tainic al dispariției și apariției continue a focului divin – soarele, așa cum îl regăsim în forma mitraismului din Imperiul Roman, cu zeul său Mitra – Sol Invictus (secolele III-IV).

Ideea aceasta a morții premature, a unui june, de regulă cel mai bun, sacrificat „după Lege” de frații sau confrății săi, jelit de o femeie care-l iubește, de obicei mama, mai rar iubita sau soția, dispărut un timp și revenit, mai puternic și cu o splendoare cerească și mai mare, spre bucuria și mântuirea neamului omenesc, este specifică neamului nostru geto-trac și își are originea pe plaiurile noastre „mioritice”, având o continuitate uimitoare, străbătând milenii, până aproape de zilele noastre (Anton., p. 135-137). Numărul cabirilor variază, 2, 3, 4 sau mai mulți, la fel ca și în unele variante ale Mioriței, fapt ce demonstrează că acesta era un lucru secundar.

În concluzie, la reconstituirea mitului cabiric avem ca personaje esențiale trei bărbați și o femeie și mai multe faze: uciderea pe pământ a unuia dintre ei de către ceilalți doi și jeluirea mamei, apoi întrunirea în lumea morților a celor trei la o cină mistică care determină reînvierea, iar ulterior are loc simbolică jertfire a unui pește pe un tripod ce reprezenta pe cabirul sacrificat. În unele variante avem ca jertfă taurul (la Parța, în mitraism, etc.), sau berbecul – coiful getic de la Poiana Coțofenești. Neam de păstori, mioriticii carpatini își venerau animalele, pentru că ele, prin darurile lor, i-au scos din necazurile și urgiile timpului. Uciderea taurului de către Mitra, pe o pajiște de munte, împreună cu câinele care-l însoțea, amintește de legenda întemeierii Moldovei, în care prințul Dragoș ucide ritualic bourul, ajutat de cățeaua Molda (C. Olariu Arimin, *Adevăruri ascunse*, Iași 2016, vol. II, p. 571).

Moartea și reînvierea cabirului țin de mistere (taină cum este numită în creștinism), revelate doar inițiaților, care trebuiau să le păstreze cu sfințenie, fără să le divulge.

Nu putem să trecem cu vederea unele asemănări ale cultului cabiric, ulterior al celui mitraic, cu credința creștină. De remarcat că cei doi frați gemeni, la fel ca și călăreții cabiri de pe „icoanele” noastre dacice, au figurat pe sarcophagele creștine ale primelor secole de după Hristos, simbolizând sub această formă reînvierea și nemurirea sufletelor. (Edmund Le Blant, *Sarcophage chrétien d'Arles*, cf. Anton. p. 143). Aceste mistere erau cunoscute preoților din primele veacuri creștine, pentru că esența este aceeași: este nevoie de jertfa supremă a celui mai bun, în cazul creștinismului al Însuși Fiului lui Dumnezeu, pentru salvarea și mântuirea omenirii. „*Părinții bisericii creștine s-au arătat ceva mai puțin discreți; dar, sau ei nu erau pe deplin instruiți în arcanele misterelelor păgâne, sau că ei disprețuiau de a le descrie cu de-amănuntul, sau poate chiar că se temeau de a constata, la cele cabirice în particular, o prea mare analogie cu dogma noii lor religii, ei nu ne-au lăsat decât câteva crâmpie din legenda venerată în cultul cabirilor.*” (Anton. p. 214). Avem desigur și mărturiile câtorva dintre scriitorii din primul și cel de-al doilea secol al noii ere despre influențele și chiar originea creștinismului la „barbarii din nordul Istrului”. Unul dintre ei este Celsus, filozof grec, de la care s-au pătrat câteva pasaje din lucrarea *Discursul adevărat*, în scrierea lui Origene, *Contra Celsus*. El îi acuză pe iudeo-creștini că au preluat multe de la geți. Afirmă, printre altele: „*Religia lui Zalmoxe pe care o practică neamul geților este religia creștină*”. Sau: „*Apoi, fiindcă cinstim pe cel prins și mort, cum spune Celsus, el crede «că noi am făcut la fel ca geții care cinstesc pe Zamolxis...*””. Meliton din Sardes afirmă și el: „*Geții înainte de anul 150 erau creștinizați*” (Costel Eugen Popescu, *Dacia creștină*, Dacia Magazin nr. 93 din 2013). El mai spune că

geții erau singurul neam creștin, integral creștin din vremurile acelea, de fapt primul neam creștin din lume și că „*filozofia creștină a venit de la barbari*”, adică de la geții din nordul Dunării, încă de pe vremea lui Octavian Augustus (decedat în anul 14 d.Hr.). Iustin Martirul, de la care s-au păstrat 2 lucrări, *Apologia și Dialogul cu iudei*, spune și el că „*sciții erau mari iubitori de filozofie creștină*” și „*că ideile creștine sunt cunoscute de sciți*”, iar diavolii, adică adepții lui Mitra, imită sacramentele creștinilor fiindcă folosesc la ritualurile lor de inițiere pâine sfințită și apă.

Un al scriitor a fost Pliniu cel Tânăr (61-113 d.H.), care scrie în epistole că: „*Locuitorii orașelor, dar și ai ogoarelor, au renunțat la vechile culte, adoptând unul nou închinat unui personaj numit Cristos*”, iar mai departe „*îi înalță cântece lui Cristos ca unui zeu*”. Un alt scriitor, și el de renume pe atunci, dar și acum, este Tertulian (160-210), care, în cartea sa *Adversus Iudaeus* scrie: „*Dacii sunt discipolii lui Hristos*” și că „*Iară lui Hristos Dumnezeu sunt supuse și a sarmatelor, dachilor, și a germanilor și a schithilor (țări)*”. Sau: „*Diavolul, a cărui menire este să pervertească adevărul, mimează circumstanțele exacte ale Tainelor Divine. El botează credincioșii săi și le promite iertarea păcatelor de la Izvorul Sfânt, și astfel îi inițiază în religia lui Mitra. Astfel el celebrează jertfa cu pâine, ca simbol al Învierii. Trebuie să recunoaștem abilitatea diavolului de a copia unele din lucrurile divine... El le poruncește să însemne cu o cruce frunțile soldaților lui Mitra*”.

Ceea ce este de-a dreptul uimitor este faptul că țărani români au păstrat în baladele și în colindele lor, peste milenii, acest sacrificiu mântuitor. Miorița, sub diferitele ei denumiri și forme, a circulat ca un colind religios, motiv de bucurie și nădejde în viața de apoi; cel ce a învins moartea este cel ce ne ajută în viața aceasta trecătoare, dar mai ales în cea veșnică. Acestea fiind spuse, nu este de mirare că Iisus Hristos a fost preluat așa de ușor și natural de către țărânul român, care i-a atribuit multe din calitățile și faptele vechilor zei cabiri sau ale lui Mitra.

Întro colindă preluată din Dacia Preistorică a lui Densușianu, se vorbește despre Sfântul Soare ce poartă un topor în mână, așa cum apar și cabirii din reprezentările păstrate până azi:

*Pe muntele mare
Mândră turmă de oi paște
Dar la turmă cine umblă?
Umblă, umblă Sfântul Soare,
Cu păr galben,
Cu soru-sa mai mare.
Cu fluierul înverigat,
Cu toporu-ncolțurat*

În unele variante (Ravini, p. 187) ciobanii se sfătuiesc și fac Legea, mâncând carne de miel:

*Ceilalți legea-i făcea
Mâncând carne de mioară
Și bând apă de izvoară
Că pe străin să-l omoară.”*

În altele, ciobanul cânta așa de frumos, încât mioarele se opreau să-l asculte, lucru ce a stârnit invidia celorlalți ciobani, idee ce ne amintește de mitul lui Orfeu.

Înmormântarea ritualică a ciobănașului descrisă în Miorița are o vechime foarte mare fiindcă o găsim la vechii egipteni folosită atunci când pir-o al lor (care era considerat tot un fel de baci precum cel din Carpați, fiindcă și asta înseamnă cuvântul pir-o sau bir-o) împlinea 30 de ani de domnie, avea loc un ceremonial prin care se urmărea regenerarea puterii

conducătorului, dar totul se făcea după un fel de scenariu, fără ca cineva să fie ucis. (C. Olariu Arimin). În alte variante (Ravini, pag. 142) instrumentul uciderii este securea sau toporul, ceea ce este o reminiscență a cultului cabirilor, unde avem pe „icoane” un cabir cu o secure cu două tăisuri în mână, călcând cu calul peste o persoană culcată la pământ:

*Pe cel mic să mi-l omoară,
Cu securi și cu topoară.”*

sau:

*Ca pe străin să-l omoare,
Cu nouă topoare.*

De remarcat și că în dansul Călușarii în unele tradiții de la sudul Dunării tinerii dansau cu topoare în mâini. Celebrarea morții și a renașterii lui Sântmedru (adică Sfântul Mitra) la 25 octombrie, în unele ținuturi ale Banatului de Munte, era însoțită de un dans al ciobanilor, numit Călușarii sau Caii, obicei ce amintește iarăși de cabirii ce jucau dansul lor specific! (C. Olariu Arimin)

În cele mai multe variante nu apare nici un bărbat al măicuței bătrâne, amintind de zeița mamă a neoliticului din spațiul carpatic, ceea ce este încă a dovadă a datării baladei în epoca matriarhatului.

Redau mai jos două colinde din Ardeal, culese la începutul secolului trecut de Alexiu Veciu (Alexiu Viciu, Colinde din Ardeal, București, 1914), urmată de o alta, preluată din studiul intitulat „Corinzile” (Colinde) de sorginte precreștină/laică din crângurile Mărișelului (Țara Moșilor), realizat de doi pasionați de folclor din zilele noastre, Thede Kahl și Răzvan Roșu.

Trei păcurărași

*Trei păcurărași pe munte,
Hoi Leru-mi, Doamne!
Cei mai mari is veri primari,
Cel mai mic îi străinel,
Ca și-o lună de inel.
Toți pe el că mi-l mâna
Să bată oile-n sat.
Până oile bătea,
Mare lege îi făcea:
O să-l puște, o să-l taie.
El din graiu așa grăia:
- Pe mine nu mă pușcați,
Fără capul mi-l luați.
Și pe mine mă-ngropați
În staulul mieilor,
În strunguța oilor;
Pe mine pământ nu puneți,
Făr scumpă gluguța mea
Și fluera la curea.
Când vântul va trăgăna,
Fluieruța mi-a cânta:
Oi, oi, oi, mândre cornute,
Mândru mi-ți cânta pe munte!
Oi, oi, oi, mândre moțate,
Mândru mi-ți cânta pe sate!*

Trei păcurărei

*Trei păcurărei pe munte,
Și toți trei mi-s frați de cruce,
Numai unu-i singurel,
Ca și-o lume de inel,
Tot pe el că și-l mâna,*

*Oile de le-nturna.
Pân mergea și pân vinia,
Legea lui că i-o făcea:
O să-l puște. O să-l taie.
El din graiu așa grăia:
- Pe mine nu mi-ți împușca,
Nici capul nu mi-ți tăia,
C-am o glugă cu curea,
Fluiera-i băgată în ea.
Când vântul va trăgăna,
Fluiera va răsuna,
Oile s-or înturna!”*

Tri păcurărei

*Tri păcurărei,
Lino, Lino, lei
Tri turme de uai.
Iei să voroveau
Că iei or lua
O fată de-mpărat.
Cel mai mic zăcea
Că io oi lua
- Tu d'e i lua.
Noi t'e-om împușca.
- De mi-ți împușca,
Aici mi-ți îngropa.
Fluieru mn'eu cel drag
Mn'i-l puneț de steag,
Bota me ce luce
Mi-o puneț la cruce!*

Întro altă variantă, intitulată „Sus la munte”, se vorbește de opt păcurărei:

*Sus la munte, printre văi
Sunt opt turmuțe de oi
Și cu opt păcurărei.
Dar pe unul mi-l mână
Să-și întoarcă oile.
Când oile le-ntorcea,
Lui grea lege îi făcea:
O să-l puște, o să-l taie.
- Pe mine nu mă pușcați,
Fără capul mi-l luați,
Și pe mine mă-ngropați
În strunguța oilor,
În jocuțul mieilor;
Dragă fluieruța mea
Îngropați-mi-o-n pământean
Cu dopuțul cătră vânt.
Când vântul o trăgăna,
Toate oile-or juca.
Câte oi mândre, bălăi,
Toate m-or plânge pe văi;
Câte oi mândre, cornute,
Toate m-or plânge pe munte!*

În toate cele trei colinde este vorba despre o împlinire a legii. Nu este vorba despre o lege juridică, făcută de oameni pentru pedepsirea unor vinovați, ci este clar o lege cu caracter religios, ritualic, prin care să se renască natura și să se restaureze ordinea primordială, așa cum am văzut și în cultul cabirilor. Deci, ciobănașul din Miorița nu este o victimă, ci un ales al comunității pentru împlinirea ritualului sacru.

Deosebit de interesantă este o colindă maramureșeană interpretată de rapsodul Ștefan Hrușcă, intitulată „Sus în vârful muntelui”:

*Sus în vârful muntelui
O leroi leroi
La umbră bradului
Măruș tri păcurărei
O leroi leroi
Cu oile după ei
Cei mai mari
Îs veri primari
O leroi leroi
Cel mai mic
Îi străinic
Tăt îl mână și-l adună
O leroi leroi
Cu oile la fântână,
Cu oile la izvoare
O leroi leroi
Fac cu legea să-l omoare
Oile lui leo-nturnat
O leroi leroi
Lui grea soartă i s-o dat
O să-l taie, o să-l puște
O leroi leroi
O să-l puie-n trei țăpuște
O să-l puște, o să-l taie
O leroi leroi
O să-l puie-n tre hârdaie.*

Avem aici dovada că „păcurărelul” este ucis după „legea” - tradiția străbună, iar uciderea sa ritualică, prin aruncarea sa în trei sulite, se desfășoară după un ritual descris de Herodot (Ist. IV, 94): „Iată în ce chip se socot ei nemuritori: credința lor este că ei nu mor, ci că cel care piere se duce la **Zamolxis** -divinitatea lor- pe care unii îl cred același cu **Gebeleizis**. Tot în al cincelea an aruncă sortii și întotdeauna pe acel dintre ei pe care cade sortul îl trimit în solie la Zamolxis, încredințându-i de fiecare dată toate nevoile lor.

Trimiterea solului se face astfel: câțiva dintre ei, așezându-se la rând, țin cu vârful în sus trei sulite, iar alții apucându-l de mâini și de picioare pe cel trimis la Zamolxis, îl leagă de câteva ori și apoi, făcându-i vânt, îl aruncă în sus peste vârful sulitelor. Dacă, în cădere, omul moare străpuns, rămân încredințați ca zeul le este binevoitor; dacă nu moare, atunci îl învinuiesc pe sol, hulindu-l că este un om rău; după ce aruncă vina pe el, trimit pe un altul. Tot ce au de cerut îi spun solului cât mai e în viață”. Herodot nu a fost niciodată în spațiul getic, informațiile pe care el le descrie fiind preluate de la grecii din coloniile de pe țărmul getic al Pontului Euxin. Desigur, acest sacrificiu uman, ritual ce pare brutal oamenilor de azi, o reminiscență a unor vremuri apuse, fusese de mult înlocuit de jertfirea unui animal, taur, berbec, pește sau, simbolic prin pâine și vin sau apă, dar tradiția orală ce s-a păstrat până azi în folclorul românesc, cu siguranță, în cel getic de acum două milenii și jumătate, era mult mai vie și mai bogată ca acum.

În ceea ce privește expresia „străinic”, care apare în contradicție aparentă cu legenda cabirilor în care este vorba despre trei frați, Ravini susține că se referă la faptul că ciobanul nostru, cel mai bogat dintre cei trei, cel mai frumos, ar fi un inițiat, o persoană care a trecut printr-un ritual sacru de inițiere, având astfel acces la cunoștințe pe care cei din jurul său nu le au, sau chiar la contacte cu lumea invizibilă. Altfel, versurile Mioriței ar fi lipsite

de logică, pentru că în multe variante ni se spune că cei trei sunt „verișori”, „frățiori”: „Cei trei ciobănei/Tustrei verișori/Că-s din trei surori.”

Întro colindă intitulată „Fiu din piatră”, din zona Târnavei Mari, avem o reminiscență clară a nașterii lui Mitra din piatră prin fulgerul ceresc la 25 decembrie, așa cum ne spune și Iustin Martirul (Triphon, 70) : „Zeul nebirit Mitra, născut din piatră” sau „Mitra este cel ce s-a născut din stâncă, din peșteră adâncă” (Alexiu Viciu, Colinde din Ardeal):

*„Este-o piatră licovată
Leru-i, Doamne!
Șade Maica-ngenunchiată,
Să nască fiul din piatră.
Fiu din piatră s-a născut,
Mătura-n mână i-a pus,
Să măture pământul;
Pământul de gozurile,
Și cerul de negurele”*

O alta, numită Este o piatră mărmurată, este la fel de explicită:

*„Colo-n josu, mai în josu,
Este o piatră mărmurată,
Maica sfântă-i razămată,
C-un fiuț micuț în brață;
Fiul plânge, stare n-are,
Maică-sa din graiu grăia;
- Taci, fiule, taci, dragule,
Că ție maica ți-o da:
Două mere, două pere,
Două țate dalbe-a mele,
Și scaunul de județ
Și ciubăru de botez!
- Ba, zău mie nu-mi trebuie,
Nici ciubaru de botezu,
Nici scaunu de județu.
Făr cheile raiului,
Să descuiu raiul meu,
Să vedem pe Dumnezeu”*

Ce poți să mai spui în fața acestor dovezi uluitoare de memorie colectivă, de înțelegere a vieții și realității de teosofie, bazată pe nemurirea sufletului?!

Deși am văzut că în antichitate cultul cabirilor, al sacrificiului mântuitor a fost răspândit în toată Europa, Africa de Nord și Orientul apropiat și mijlociu, doar la poporul român s-a păstrat până în vremurile noastre, ceea ce dovedește nu doar fabuloasa memorie colectivă a țaranului român, ci și faptul că aici, în jurul Carpaților, a Dunării și Nistrului a luat naștere acest mit, în fapt un întreg sistem teozofic, religios, social și în simbioză cu natura, reflectat parțial și în **Legile Belagine** ale geților, continuate cu **Jux Vallahorum** din perioada medievală, consfințind o continuitate de peste zece milenii a unui popor ce, rămas în matca sa, a știut să se țină de cele bătrânești, de tradițiile sale. Iar cei care au pus la cale distrugerea satului românesc cu această uimitoare cultură unică și poate neegalată în întreaga lume se fac vinovați de una dintre cele mai odioase crime posibile, o crimă culturală și morală, începută acum două milenii și desăvârșită în zilele noastre.

DOUĂ POVEȘTI

Cătălina STROE

SĂ ÎMBĂTRÂNEȘTI FRUMOS!

- poveste de toamnă -



La început de toamnă, am primit în dar un ghiveci mare cu tufănele albe. L-am pus pe balcon, în fața ușii de la intrare și l-am udat până a dat frigul.

În fiecare dimineață mă uimeam de tenacitatea micuțelor floricele care, înghesuite una în alta, nu se dădeau bătute și rezistau eroic timpului din ce în ce mai rece.

De la o vreme, am constatat un fenomen ciudat! Micuțele flori albe, cu aparență proaspătă, au început să capete, pe rând, o nuanță neobișnuită, de culoare mov.

Mirată, am început să admir zilnic ghiveciul de tufănele care se prezenta acum, bicolour și cu toate frunzele încă verzi.

Încet, foarte încet, după mai multe nopți de îngheț, florile au început să-și plece capul, una câte una și să se ofilească.

Privindu-le, un gând mi-a trecut prin minte: uite ce înseamnă să îmbătrânești frumos!

La fel te îndeamnă să gândești și arțarii care îmbracă spre toamnă, incredibile straie colorate, în galben, roșu și în alte combinații de nuanțe, încât te întrebi dacă acești copaci se pregătesc de nuntă sau de ... iarnă!

Natura ne învață cum să ne pregătim „de plecare”, îmbătrânind frumos!

MOȘ CRĂCIUNUL CUANTIC!

- poveste de iarnă -

Pe când nepoțelul meu avea opt ani, a venit într-o zi de la școală și a întrebat-o pe mama sa:

- Crezi că PLUTO este planetă?

La răspunsul afirmativ al fiicei mele, el a adăugat:

- Așa crezi? Dar de unde știi? O să verific pe Internet!

A verificat și s-a întors mulțumit.

- Ai avut dreptate, așa este!

Cum poți să îi explici, unui astfel de copil, existența lui Moș Crăciun, fără să îi jignești bunul simț și logica? Cum poți, în același timp, să îl păstrezi în magia tradițiilor de iarnă, fără să recunoști că de fapt ne prefacem cu toții, că de fapt mințim, dar că este o minciună frumoasă? Ce fel de valori morale vrem să îi transmitem, dacă ne pretăm la acest joc?

Dificil, dar totuși se poate!

Începem cu „A fost odată...”. Poveștile sunt acceptate de copii, care au noțiunea trecutului, prezentului și viitorului.

Deci, Moș Crăciun a existat de mult, când pe Pământ nu erau așa de mulți copii, ca acum, și el avea timp să îi viziteze pe toți.

Dar copiii au devenit numeroși, așa că Moșul a înființat o ȘCOALĂ DE MOȘI CRĂCIUNI, unde s-au înscris foarte mulți oameni buni la suflet, care iubesc copiii, drumețiile lungi și animalele Moșului – reni și iepurași.

În fiecare an, în Finlanda, aproape de Polul Nord, se dau DIPLOME de absolvire celor care au învățat un an întreg cum să devină MOȘ CRĂCIUN. Li se dau HĂRȚI și GPS-uri și sănii fermecate cu care să poată ajunge la toți copiii din lume, cu cadourile dorite.

Magia nopții de Crăciun, când Moșul este peste tot, în același timp, se poate explica foarte simplu cu ajutorul fizicii cuantice, care a descoperit caracterul dual, de particulă sau de undă, de vizibil sau invizibil al unui corp.

Astfel, Moș Crăciun, în forma sa materială, vizibilă, se poate afla oriunde dorește să se întâlnească cu copiii, iar dacă este prea grăbit, ia forma invizibilă a unei unde și astfel se poate deplasa rapid, lăsând darurile fără să fie văzut. Cam așa ar fi!

Felul în care privești lumea este o chestiune absolut personală. Sărbătorile Crăciunului înseamnă și bucuria nașterii pruncului IISUS, la care vin magii, cu daruri, ca niște adevărați Moși Crăciuni.

Poate că de la numele lor, de magi, noaptea de Crăciun se numește Noapte Magică!

Important este să te bucuri pentru că Sărbătorile Crăciunului înseamnă Lumină, Iubire, Pace și Armonie!

Fericirea este de fapt suma bucuriilor simple!

Reușita în viață este atunci când nu-ți pierzi copilăria, când te poți bucura aproape din nimic, ca un copil.

Crăciunul este sărbătoarea copilăriei!

- Acum ai înțeles?

- Deci, Moș Crăciun poate fi Mag, pentru că aduce daruri la copii și poate fi și Invizibil, când se deplasează, așa că eu o să-i zic: Moș Crăciun Cuanticul!

- Ai pus, la fereastră, scrisoarea cu ce ai vrea să primești în dar?

- I-am scris pe Internet! Cred că o să se descurce Moșul. Am pus o parolă secretă, așa că pentru tine mamă, o să fie o surpriză totală!

MIRUNA DESCULȚĂ PRIN ZĂPADA AMINTIRILOR

Miruna OCNĂREANU

ZBOR GALBEN

Că vine toamna mai mi-ai spus și ieri

Stăteam sub felinarul unui veac
Pe umbra noastră alergau cirezi
Și bubele de dor nu aveau leac

Livezile de galben înfloreau
Tulpinile ardeau sub patrafir
Căruțele de timp mânau din greu
Iar biciul îngâna un trandafir

Ne ocoleam pe cerul de argint
Sub pașii sterpi se sfâșiau poveri
Cu frunțile-ngropate sub aripi
Visam un zbor mai galben către ieri

NINGE, NINGE

m-ai nins prin gânduri, era iarnă
copiii se dădeau de-a berbeleacul
prin geamuri, luna sta la sfadă
vindea din bradu-mi verdele și leacul

ningea din deal cu negi de amintiri
cocoașele-ascundeau vâluri de ger
topind un vals pe frunțile de miri,
iar mie îmi părea zborul spre cer

ningea cu picuri de rutină
trena de ger se închina-ntr-un vals
pașii mai numărau o rugă
sub pașii ei se ascundea o rugă
și argintiul ultimului dans

mi se părea că ninge-a verde, verde
sub patrafirul iernii înflorea un crin
timpul se scutura, ca să-mi dezmiere
de-a berbeleacul valuri dintr-un vis
marin



CRĂCIUN CU DOR

Nici de ăst Crăciun nu vin acasă
Îți trimit doar gândurile mele
Mamă, să le-mprăști peste dealuri,
Ca să prindă rădăcini în stele

Dacă n-oi mai fi la primăvară
Aspru să îl cerți pe Dumnezeu
Și din când în când să ieși la poartă
Și să ți se pară că vin eu

Mamă, pe aici sunt bune toate.
Tot așa mă mint și eu, și-mi spun
Că dacă mi-am pus lumini la streașini
N-o să mă mai uite Moș Crăciun

Tu lui tata spune-i c-am să vin
Fă-i cadoul ăsta de Crăciun
Caii mei să-i mâne către Olt
Dis de dimineață în Ajun

DOR DE MAME

Întrebate, ne-ntrebate
Se adună pe la porți
Mamele cu sâni de lapte
Și cu griji udate-n nopți

Un pogon de dor le șade
Între palmele din poală
Și în iernile din suflet
Iară ninge...a cât-a oară?

Sub broboade stau tăcute
Ridurile înghețate
Și-un toiag de lângă bancă
Este înger sau e frate

Pân' la cimitire, iarna,
Drumu-i lung, pașii sunt mici
Și când se mijește ziua
Plânge dealu-a licurici

Întrebate, ne-ntrebate
Se adună pe la porți
Sub cojoaca grea de stele
Mamele cu sâni copti

CRĂCIUN VISCOLIT

La geamul casei, cel îmbătrânit,
Iarăși colindă lerui-ler și ler
Sub brad se-ascunde doru-nfăolțit
În folia secundelor din cer

În sărbătoarea Sfântului Crăciun
Bătrână-i chiar și ulița din sat
Doar dealul a rămas vechiul străbun,
Nins, între ruine albe, și-nghețat

Cojoaca de nămete-i tot mai grea
Ninsoarea-i face riduri pe obraz
Sub alungita-i umbră ar părea
Că-i sapă gânduri ca să-l țină treaz

Azi vin ca să-l colinde fiii duși,
Cu umeri triști sub haine de argint
Când or sosi și or cânta la uși
I-o mângâia cu-n viscol de alint...

GÂNDURI DESPRE SENECTUTE

Elena BUICA

*Motto:**Nu suntem toți egali în fața bătrâneții.*

Despre bătrânețe credeam altceva înainte de a o trăi. Trăind-o, mi se pare foarte departe de părerile pe care le aveam în tinerețe, păreri pe care le reîntâlnesc acum la cei mai tineri decât mine. Este foarte ciudat să te simți tânăr în timp ce societatea te crede bătrân. N-ai cum să cunoști aceste "trăiri" fără să le trăiești. Ioana, prietena mea din copilărie, fără nici o clasă primară, dar cu înțelepciunea omului din popor, îmi spunea: "Știi ce simt eu acu' la bătrânețe? Că asta o să-mi treacă, așa cum trece o boală și

o să fiu iar cum am fost, să iau sapa la spinare și să mă duc la treabă, că fără mine parcă stă lumea în loc".

Preocuparea mea de acum, cea a scrierilor, de multe ori îmi împinge gândurile spre rosturile scrisului la vârsta senectuții. Ce gândesc și ce simt acum? Mi se pare că bătrânețea poate fi considerată un suflet tânăr într-o carcasă veche și că în scrieri nu vezi carcasa. Și mai este ceva de luat în seamă: orarul îmbătrânirii acum este altul, durata vieții a crescut cu 10-20 de ani față de anii '80. Eu m-am pensionat "de bătrânețe" la 55 de ani, iar fiica mea, aproape de această vârstă, este în culmea aptitudinilor de muncă.

Surgerea anilor poate să rideze pielea, dar sufletul nu, iar în domeniul scrisului, poate fi un câștig în plus. Atins de aripa timpului, vigoarea trupului seniorilor a trecut de partea cealaltă, a sufletului și flacăra vie a tinereții a devenit lumina de mai târziu, iar experiența lor poate să valoreze cât inițiativa tinerilor. Mulți tinerii care dau târcoale scrisului, chiar dacă sunt înzestrați cu har, nu rămân pe acest târâm, mai ales dacă acesta se face prin voluntariat, așa cum sunt multe publicații. Ei se orientează mai mult pe planul împlinirii existenței practice. Scrisul cere o relaxare pe care tensiunea problemelor zilnice nu le-o îngăduie prea mult.

Senectutea își are incontestabil valorile ei. Ea poate fi o vârstă eliberată de dorința aurului și a averii pe care să le înlocuiască cu mireasma fânului cosit, cu frumusețea macilor înfloriți, cu doine ascultate în fapt de seară pe pragul casei bătrânești, cu seninul cerului, și oceanul de stele, cu puritatea albului zăpezilor și treptat, cu toate minunile simple care dau sensul cel mai profund al vieții. Senectutea te eliberează de gânduri ascunse, de calcule impure, lăsându-ți loc pentru armonie, echilibru, măsură în tot ce faci, te întoarce spre nevinovăția din timpul prunciei. Porțile sufletului sunt mai larg deschise încât, scântele de lumina și căldură își găsesc calea mai ușor spre semenii lor. Trăirile sufletești rămân vii, nu îmbătrânesc în ritmul trupului. Strunele viorii inimii mai pot spune taine în șoapte, gura mai poate gusta nectarul florilor de suflet, mai poate să soarbă roua de pe flori, urechea mai poate să asculte un cântec lin, uitând de tot și toate, ochiul mai poate să se înveselească la culorile vieții, să privească seninul cerului cu oceanul de stele, obrajii pot să se bucure de adierea unui vânticel cu mireme de primăvară, să se lase mângăiați de seninul dimineților însorite și nu de puține ori se poate întâmpla să-și piardă firea trăind la temperaturi înalte ca în anii tinereții.

Primesc pe internet nenumărate reviste on-line și nu am putut remarca pe nicaieri diferența de vârstă între semnături. Dacă ai ceva de spus, o spui cu harul atât cât l-ai primit de la bunul Dumnezeu. E citit sau nu un autor, indiferent de vârstă, contează doar ce spune și cum spune.

Scrierile seniorilor nu sunt invitații la trăiri într-o lume depășită. Chiar dacă vorbesc de alte timpuri, ei extrag esențe care au caracter de permanență. Sunt sondaje care pătrund în receptorul senzațiilor și ale trăirilor, scrieri izvorâte dintr-o mare altitudine sufletească, de o mare înălțime creștină și profund românească. În scrierile seniorilor se oglindește bogata experiență de viață filtrată prin sita vremii. Faptele de viață revin la suprafață ca dintr-o lume a misterelor, ca niște tablouri dintr-un muzeu, privite de la distanță și în liniște, acum, cu alte fațete, formând un nou izvor de viață și de înțelegere.

Și mai este ceva de care trebuie să se țină seama, nu suntem toți egali în fața bătrâneții, nu întotdeauna vârsta înaintată înseamnă și declin. Există o artă de a îmbătrâni frumos, să rămâi în interior tânăr, activ, prezent. Mulți oameni se păstrează tineri la 70 de ani pentru că știu să fie optimiști și să râdă de cei care au îmbătrânit la 20 de ani. Dacă anii zbârcesc pielea, lipsa de entuziasm zbârcește sufletul.

Pentru anumite forme ale inteligenței, cum este cea verbală, bătrânii pot pune în evidență performanțe maxime care se mențin în bună măsură mulți ani. Sociologii o numesc inteligență cristalizată ce are la bază interacțiunea aptitudinilor rezultate prin socializare și educație, e vorba de o inteligență fluidă.

Bătrânețea este o vârstă interesantă despre care nu s-au făcut destule studii și cercetări; se cere o abordare mai realistă a vârstnicilor. În studiile care au apărut, specialiștii au ajuns la concluzii luminoase, că vârstnicii știu mai bine să valorifice timpul și să evite situațiile de stres, să iasă din situații grele, să-și valorifice creativitatea, că pot fi înțelepți, dar nu acri, săritori, dar nu dominanți, demni, dar nu aroganți. Am fost surprinsă și eu când am citit că specialiștii, având asemenea argumente, consideră bătrânețea ca cea mai fericită perioadă a vieții și m-a străbătut un fior: nu e chiar rău dacă îmbătrânești, dar să nu uiți să fii tânăr.

Acesta este un punct de vedere diametral opus cu ceea ce ne obișnuise comunismul. Astăzi, mulți români au o adevărată oroare pentru bătrânețe pe care nu am remarcat-o și la alte popoare pe unde m-au dus pașii, iar Canada, țara în care trăiesc acum, poate fi un bun exemplu. În România întâlnești adesea tendința de excludere a bătrânilor din viața socială și de a-i obliga la mai multe exerciții fizice pentru a se da la o parte din calea altora. Când se vor așeza lucrurile în rostul lor și în România, oamenii mai tineri vor înțelege că bătrânețea, e un fenomen complex și poate fi toamna rodului bogat și un adevărat tezaur de înțelepciune, așa cum am pomenit din moși-strămoși.

Și dacă atributul bătrâneții este înțelepciunea, de ce să fie lipsită literatura de acest tezaur? Și dacă senectutea este perioada când ai urcat pe cele mai înalte culmi ale vârstei, nu-ți vine în gând întrebarea: dacă tot sunt pe vârful dealului, de ce să nu admir panorama vieții și să mă bucur de ce văd? Știm cu toții că e mai bine să fii pe deal, decât sub el.

VERSURI

Daniela VOICULESCU

Descântec cu albastrele

hai, citește-mi viitorul, într-o frunză de lămâi!
hai, pune-mi pe frunte... toată liniștea din rai!
și sărută-mi ochiul al treilea, cuminte, lucid,
frunză de dafin, cu multe flori de rozmarin!
hai, întinde palma ta... dreaptă, și alintă-mi
sânii... "sânii tăi par ochi de îngeri!" ce dor
îmi este să adorm în visul tău, iubitele,
unde pescărușii plutesc pe săruturile
mărilor de smarald! și te-aș iubi, suav
sonet, în fiecare dimineață de toamnă,
atunci când frunzele s-ar așeza între
file de cărți, pecetluind aura iubirilor
târzii! tu vii din tristețea mea, de violet
care se îmbată... cu lichior de ametist
și larimar! și doar acum, în miez fierbinte,
de regăsire, mă pot subția, la fel ca fiecare
fir de iarbă, sperând la un strop de fericire!
doar atunci... când verdele se albastrește,
timpul curge spre fluierul lin, eminescian!
hai, iubește-mă, mai am doar un cântec pe
umerii goi, și cântă refrenul, din lacrimi de
rândunele, pe un pat duos, cu albastrele!

Nautilus de larimar

iubitul meu... tu ai un fel de caramel
parizian, pe buze! un licurici târziu, desprins
din romanticul Turn Eiffel, pe frunte, acolo
unde sărutul meu te atinge cu patima toamnei!
ai ambră, iubitul meu, pe toate vocalele de dor,
și ai briolele de ametist, pe toate dorurile care
le-ai ascuns în scrisorile tale de amor. și te simt
mereu, lichior de larimar și frangipani! și din
dulce... în mai dulce, și din spirală... în vortex
senin, și din tine... în cea mai pură șoaptă, pitită
în mine. un diafan secret îmi cântă discret, pe
un nautilus de Atlantidă! iubitul meu, mirific vis
ce trece prin topazul de Etiopia... iubitul meu
târziu, mult prea temător, mult prea doritor,
voi fi mereu noaptea ta de poveste...
și onixul prea sfânt, pus atent... în cuvânt.
în amfora mea violet, cu lacrimi și perle,
pune tu miraculosul imn din safirul auriu!
și păstrează-n sipetul etern al iubirii...
toate îmbrățișările noastre, toate visele
noastre, toate luminile noastre...



Mon amour, murmur de azur

în foșnetul toamnei, se aude lumina ta,
iubitul meu, care-mi treci prin simfonia
din visare! și aerul... miroase a flori de
scorțișoară, a lacrimă de penel violet,
purcat de aripa Arhanghelului Mihail.
și raiul se leagănă împreună cu inima
lui Bach, șlefuit un amalgam din
frunze de prehnit și lichior de stejar...
silfide, cu ochi de chihlimbar, ne gustă
iubirea rămasă într-un ochi de căprioară.
și foșnește un eros eminescian, pe o mare
de îmbrățișări, visând tot ce am vrut să trăim!
suntem în mijlocul unei iubiri târzii, adunând
doar tresăririle eferescente ale unui centaur
adormit... pe anotimpul nevăzut al vieții...
și dansăm precum fizioarele de așteptare...
amurguri vor crește și peste acest răscolitor
suspîn, strânge-mă în tine, mon amour,
murmur de azur, nu vreau să te uit...

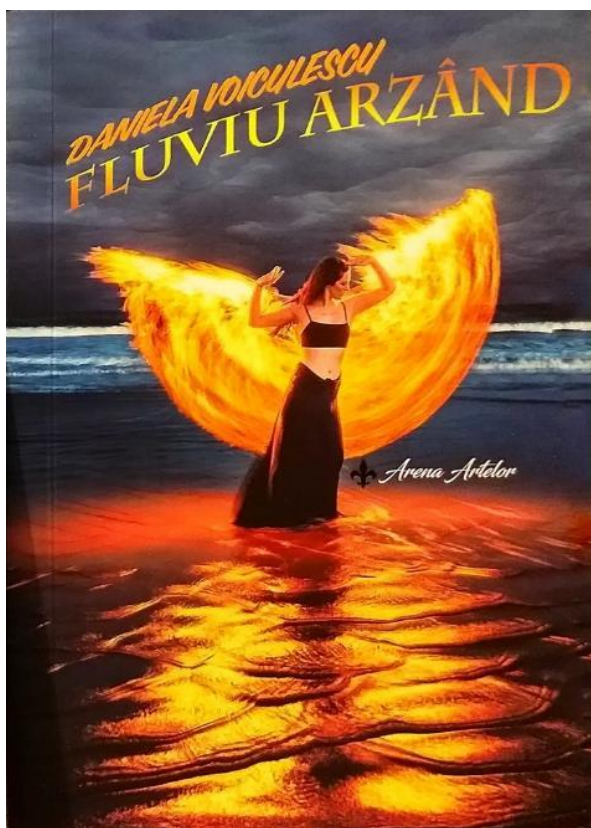
Romanță spaniolă

eu sunt femeia de jar...
devorând zăpezile timpurilor.
sunt focul ochiului al treilea,
valsând cu cobrele albe
ale tristeții tale... și se aude
ecoul celui mai frumos albastru,
care s-a oprit duos... în ochii tăi!
neptunian izvor îmi curge pe sâni,
o apă lină-mi sărută sfârcurile de dor!
un fierbinte descântec, din dezmiardări
și dulci alinieri de astre, aprinde lava
unui cântec venusian! și o liră de opal
îmi atinge lumina fragedă a vieții...
plouă cu hieroglife din flori de cireș!
lotuși de fildeș se desfac într-un ceai
romantic... și plouă din ce în ce mai
suav, o țară de ambră îmi crește în
pântec... și te strig... fără să ating
destinul, amărui imn de frunză de
dafin... suflu fin, de silfidă, stinge
și patima urmei lăsate de Lilith!
și te strig, rotind visele purpurii,
vise carnale, alunecoase... de
fauni... să simt gust de must,
de amor și de zori cu arome

de zeițe! și-n fiecare strigăt
simt timpul care-mi umblă
tiptil... printre transe, ca
un bărbat rămas doar
într-o cămașă albă,
pe un tril de nectar,
adulmecând toate
umbrele de jar...

Înnoptează, pe lacrima mea!

șoptește-mi, așa de suav, ca și cum s-ar auzi
un val mic, de tandrețe... pe inima unui bălai
căluț de mare! am același dor neîmbrățișat,
am aceleași brațe venusiene... care miros
a fraged Cupidon! din depărtarea ta, mult
prea verzuie, de luptător ce uită să mai
bea absintul duos, de femeie, lipsesc
doar ochii mei, de susur, de mugur, de aur
venețian... topit în vraja runelor de smarald!
nu mă poți uita, oracolul arde alchimic... liana
unei dezmierderi eterne! hai, vino, șoaptă mult
așteptată, doar sânii mei știu să te legene prin
vreme, doar pântecul meu știe să te acopere
cu strigătul cald, al peruzelelor înspumate!
arabescuri de acvamarin vin spre noi, din
mări de senin! te aud, vuiet de serafim,
alai de heruvimi, soare de arhanghel...
înnoptează pe roua așteptărilor mele...



"Te invit să te lași purtat de acest fluviu arzând...
Drumul nu va fi unul simplu, poezia Danielei
nu se citește, se respiră și se simte prin toți porii!"



-Ionuț Neacșu

"Ochii poemelor ei luminează fluviul nostru sentimental,
pe care năzuim să-l trecem înotând voinicește,
în cântecul ploilor d' antan.
Stihurile sale sunt pitulici sălbatice care ciripesc prin somn,
clătinând crenguțele de cireș înflorit instantaneu.
Danielle plânge cu rafinament, prin vers,
învelindu-și iubirile cu singurătăți binefăcătoare..."

-Dumitru Sârghie



"de fapt trăim vremurile transparenței, nu sunt tulburi,
doar așa par... măștile au căzut, acum este conversația
de la spirit la spirit! chiar dacă timpul ne-a izolat,
ne-a lăsat o ultimă carte pe care să o jucăm! joker-ul
transparenței umblă prin destinele noastre... dar cine știe
să-l folosească?"

O să biruiești, fetița mea iubită! - 26 mai 2020

Daniela Voiculescu
SCRIITOR / ASTROLOG
NUMEROLOG / GHID PARANORMAL



DE IERI, PRIN AZI ȘI PENTRU MĂINE D.H. SILVIAN



– Și, și ?
– Nu a plecat nimeni. Nimeni nu a venit.
– Nu contează.
– Cum nu contează ? Am mai auzit-o ! “Am bărbat, am un soț, dar nu contează. E doar așa, un fel.”
– Păi da, așa-i !
– Zău, eu încep să mă întreb. Cum să fie așa ? E boală colectivă, o adevărată epidemie !
– Ce-ți pasă ?

– Ai dreptate, curaj, am să încerc să văd și eu cât nu contează și până unde.

– Până una-alta, gata, lasă misoginismul și pune-mi farfuriile astea sus, că nu ajung.

– Dacă nu ajungi, de ce le ții sus ?

– Vezi că până la urmă ești prost ?

– După atâta drum, e momentul să faci o baie.

– Mi-au intrat cioburile până și în mâncare.

Măine, oricât de bun, nu este astăzi. Iar dacă este evident, așa de ușor perceptibil, atât de clar încât nu mai trebuie dovedit, atunci de ce nu vezi, de ce nu lași să fii văzută ?

“De unde ai poza ?” “De unde ai fotografia ?” Aceeași reacție. Toate sunteți la fel. De fapt, de unde pleacă interesul ? Poate ați iubit același băiat. Cert este că ați fost iubite. Ce contează de unde ? Ce importanță unde ? Mergeam spre centru. De la gară, pe jos, cu mersul meu rapid al dimineții reci. Îmi vorbeam cu voce destul de tare: “Vienna ain’t blonde anymore !”. Da, acum înțelegeam, trecând pe lângă, i-am văzut. Și m-au văzut și ei. Ne despărteau cincizeci de bani, o monedă de cincizeci de cents și două uși care se deschideau. Un vecu protejat și apărat de mitraliere și dementă, de mizerie și de posesivitate teritorială. Ne despărteau două uși care mai mult se închideau.

Da, virusul ăsta mi-a cam încurcat planurile. Dar eu cel puțin, acuz ce fac eu ! Sunt conștient de păcat, căci numai păcătosul poate da adevărate sfaturi: el ! El este cel ce cunoaște păcatul, și nu sfântul, îngerul și păzitorul. Aia sunt inocenți, imaculați, nealterați, adică fraieri, teoreticieni, novici, niște ageamii.

Ce sfat aș fi dat unuia ca mine ? Să bată la ușă, să sune, să prindă un alt avion, să profite de această tragică, dar miraculoasă oportunitate și să-și trăiască clipa în neființă prin uitare ?! Să-ți viziteze cabana din munți ?! Să-ți spună ce vrea ?! Să-ți dăruiască proiecte ?! Să te lase așa cum ești ? Să se ducă acasă ?

Printre coșuri pline, când toamna vine

Când te acoperă cu miresme de cozonaci

Când se străduiesc și în goană mare culeg din draci

Când melancolia te culcă prin gutui

Când de cum răsare soarele, șorțul ți-l pui

Când cu ardoare cauți să te încălzești

Când o mână, un braț, un sân, la piept e ce dorești

Când cu a ta femeie ulița o calci

Când la roșul cerului, capul pe-al ei pântec îl culci

Când zgomotul din pași se-afundă printre frunze

Când vântul suflă și se umflă-n pânze

Când vara se pierde și se scurge printre coșuri pline

Când aurită și-nsângerată toamna vine

Când magia o mai simți, să-ți spui că-i bine.

Te jucași și tu în lut

Într-o viață mai demult

Din lut ai venit și-ai fost născut

Ești atins de mâini celeste și făcut

De treci, arată cu ce ai fost umplut

Din lut de ieși, e-un absolut

Ai hoinărit din lut prin sânge și tumult

Nu te murdări cu pământul brut

Din lut ai fost și iar intri în lut

Ai vorbit de lut și iar ești mut

Te usuci, când din lut apa o storci

Din lut vii și-n lut te-ntorci,

Nu-i atinge umezeala

Căci îi vei simți răceala.

Când pleacă la plimbare

Și cu-o lumânare îți apare,

Când învierea ți-o cere,

Nu-i da fiere.

Să te guste vrea,

Să te cinstească și să bea,

Că doar i-ai jurat credință

Și nu să-i întinzi sentință.

De se-ntoarce pe-nserat

Știind că te-ai jucat,

Și te cere-n gura mare,

Nu-i turna pe rană sare.

Mai cuprinde-l din nou,

Nu-l sparge ca pe-un ou,

Destul el este crăpat

Și-așa e, de când l-ai scăpat.

Întoarce-l din drum,

Îngroapă-i gândurile în scrum,

Aprinde o lumânare

Și-o rugăciune spune, de apare.

Ca o ceapă, plină de apă, cu lacrimi,
Vesele și jucăușe, prin arome groase
În joc de păpușe roase sau păpuși
Și niște urși, ursuleți cu părul creț
La piept și tari, cu mușchi vânjoși
Care se poartă ca doi moși, știrbi,
Cu galoși crăpați, ciorapi pătați
Și în pădure uitați.

Ca prin vremuri și personaje, de departe
Stropi în peisaje, ca purici, și licurici,
Dar mai mult ca purici, căci te mănâncă
Și te scarpini și e greu să scapi,
Și iarba e verde și plină de fructe,
Roșii, ca de curcan nervos,
La gușă puțin păros, greu de-adus acasă
Dar cu sos, c-arată bine pe masă.

Ca după tăiat și fără cap, nu c-atunci
Când mi-am făcut, dar mai curând
La rând când mi s-a spus să stau,
Că cică așa-i de-acum, și de, de e târziu
Și tot am întârziat și toate s-au furat,
Pretenții nu poți avea, te mulțumești
Cu ce ți-or lua, și foamea nu ți-o mai scâlta,
Nu-ți vor mai da, nici măcar o ceapă, ba.

Un copac cu multe frunze,
Își pierde numai una,
Cam uscată pe o creangă
Și singură uitată.

Un vânt cu-a lui rafală
Încearcă s-o ajute,
S-o îndrepte cu tandrețe
Gingaș în jos pe trepte.

Frumos plimbă și-o îndrumă
Să-și cadă în lumea ei
De uscăciuni, dar între timp
Nu-i suflă decât minciuni.

Copacului îi pare rău,
Măcar de una.
Plânge căci era a lui
Și nu se-ndură s-o alunge.

Dar, așa deodată,
Toate frunzele pe loc,
S-o însoțească se jură
Într-o mare horă frățească.

Și-n graba lor tardivă,
Se-mbrâncesc, se-mbrățișează
Și fără busolă, toate hotărâse

Să se-arunce din cupolă.

Gol, copacul uitat de pășărele,
Fără umbră și coroană
Și de frunze părăsit,
În toamnă, rămâne umilit.

O petală, două, și de floare
Un zâmbet, rouă și o rază de soare
O mângâiere, degete prin păr
Oglinda apei, fete ce se scaldă, nufăr
Un ban de-argint și-o ghicitoare
Cozi împletite ce nu mint, o țuică tare
Boabe ce-mi oferi și cu buzele ce-ți prind
Aroma din meri, dorințele ce mă cuprind
Strigătul când cheamă, căldura umedă de adăpost
Dulcele din zeamă, la rupere de post,
Clopoței, glasuri de copii, struguri și parfum
Curcubeie în frunzișuri, fragi culeși din drum
Pupilele ce ți se dilată când mai ceri o dată
Pata însângărată, strigătul de fată,
Toate, din timbrele întipărite
Scoate toate din clasor, cel intitulat cu grijă, dor.

Cu fiecare pas, zăpada scârțâie
sub greutatea sufletului ce o apasă.
Cu fiecare pas mă îndepărtez de casă.
Drumul ce cândva mă aștepta să vin,
Nu se arată și e acoperit cu tăiș de spin.

Cu pașii ajutați de cârjele speranței,
Și bâjbâind chemarea, încerc puterea ștanței
Să bată forma de model a lumii bune
Ca s-o sparg și ca trompetele să-mi sune.

Zăpada scârțâie azi, iar mâine se topește.
Acum e nea, și albă e și strălucește,
Dar mai apoi, fără plânset și fără regrete,
Va fi doar apa și lacrima dintr-un burete.

Cu pașii mânați de șugubețele șoimane,
Prin scântei de foc mă uit cum se prăjesc castane.
Și cu două, trei, calde-n buzunar,
îmi continui hoinăritul
De la răsărit și până m-o prinde asfințitul.

Sînt și sunt,
Liniște se lasă și toți copiii fug din casă
Doar unul rămâne, ascuns sub masă
Sînt eu acum un veac
Ș-am rămas și sunt aici și fără leac
Dar am crescut și masa am rupt
În cap cu ea eu m-am trezit
Spunând mereu, nu-i așa că nu mă doare
Și mama nu era, doar bunica și-mi zicea

Fii tare, pân' la nuntă nu se moare
Ș-acum pleacă și tata, că e gata
Plouă mărunț, iar copiii nu mai sunt
Căci precum am spus, s-au tot dus
Sînt doar umbrele așternute
De ce-a fost și clipele trecute
Cânturi în arpegii de fanfare mute
Sînt multe, și mult e de atunci
Parizer, de la Praga felii de șunci
Salamuri ce Sibiul îl făceau faimos
Cinema-uri și în cozi de stat frumos
Sînt tinereți pierdute, e ce ni se dădea
Pe vremuri, la televizor în alb sau negru
Când ne ocupam de probleme sud-africane
Când de nu aveam pâine sau ficat
Sau mai nimic noi de furat, asta nu era păcat
Sînt Johannesburg sau Beirut
Ce ni le băgau pe gât, că era mult mai plăcut
Sînt directive de inimă mare
S-avem grijă să ne pese
De toți și toate, dar nu unde să ne-așternem mese
Sînt și sunt ce-a fost, și noi și vechi
Când bine ne era să ne-ngrijoreze lumea toată
Și să uităm de-a noastră soartă
Sînt de când, să te prefaci era o datorie
Și parcă, parcă îmi plăcea și mie
Părinții erau părinți, de copii cumini
Și romantic, gratuite, nopțile ne erau fierbinți
Iar nunțile, cu dar și cu odrasle se făceau
Unii spuneau "da", și alții "ciau".

Acolo sus,
O stea strălucește
Acum pe cer
Acolo sus, sus departe,
Acolo unde toți vor parte
O lumină se înalță
Se ridică printre toate
Acolo sus, sus departe,
Ca dragostea să poarte
S-o poarte
În semn de mulțumire
Pentru ce-a fost
Și pentru acum
Și pentru ce încă
Nimeni nu știe
O stea a fost și este
Și mai vrea să fie.

Copilul cere
Încă un pic, cere ăla mic.
Nu mă lăsa,
Am nevoie de tot ce inima poate da.
Mergi în fața mea,
Protejează-mă de vânt,

Nu-l lăsa să-mi pună alte frici în gând.
Mai stai, va trece,
Dar acum totul îmi este rece,
Și negru, și amar.
Încă un pic, te rog, fii al meu far,
Și, chiar de nici tu nu mai ai lumină,
Stai drept, la umbra ta mă simt bine,
Încă un pic, nu mă lăsa, sunt fără vină.

Faptul că oamenii nu se schimbă și sunt orbi, nu reprezintă o amintire tristă, e numai o realitate dureroasă a prezentului, și un semn de exclamație pentru viitor.



Adagio, Rodica Vinca

SINGUR (fragment)
(continuare din numărul precedent)
Leonard I. VOICU



- Nu ți-am spus până acum, dar am impresia că ne cunoaștem de mult.

- Imposibil! Eu sunt născut în România. Tu?

- În Republica Dominicană. Am sosit la Montreal când aveam cinci ani, în 1987.

- Singură? Cu o barcă? insinuă Radu pe un ton oarecum zeflemitor.

Jade îl lovi cu palma peste umăr, prefăcându-se ofensată. Acest gest familiar îl surprinse pe Radu. Era o confirmare a legăturii invizibile ce se forma între ei, a complicității ce se întâlnește la un vechi cuplu, a dorinței femeii de a se aventura pe terenul forței fizice, chiar dacă o dominație la acest nivel nici nu putea fi subiect în dezbatere. Era totuși o provocare instinctivă, un examen. Jade dorea să cunoască cum va reacționa bărbatul de lângă ea. Exagerat ori normal. El zâmbi amuzat.

- Nu. Cu mama.

- Scuze. Nu vreau să fiu prea indiscret. Doar cu ea?

- Da. Tatăl meu e mort. Era deja mort.

- Îmi pare rău.

- E OK. Când s-a întâmplat, aveam trei ani. Nu-mi aduc aminte prea multe despre el. Doar că era înalt, avea vorba liniștită și mă iubea mult. Apoi am emigrat în Canada. Mama nu a mai vrut să rămână în Republica Dominicană. Tu când ai ajuns aici?

- Zece ani după tine. În 1997. Eram căsătorit.

- Ce te-a făcut să pleci din țara ta?

- Ce caută orice emigrant? Un trai mai bun.

- Și... de ce Canada?

- Am avut prieteni care mi-au spus că este bine aici. Au un sistem bun de integrare a imigranților. Iar noi știam engleza, dar cel mai bine limba franceză, așa că am hotărât să venim la Montreal.

Limba noastră, limba română, face parte din familia limbilor latine, este apropiată de italiană, spaniolă și franceză. Mulți români vorbesc bine limba franceză, o învățăm la școală, la fel și limba engleză. Voi de ce ați plecat din Republica Dominicană?

- Mama mi-a povestit că tata avea un post de vameș și nu a acceptat să închidă ochii la traficul de narcotice. Nu s-a lăsat cumpărat. A fost lovit de o mașină la o trecere de pietoni. Un accident. Mașina nu a oprit. Nu s-a aflat niciodată cine era la volan. Asta a făcut-o pe mama să se hotărască să emigreze. Probabil devenise riscant și pentru noi.

Jade se ridică, semn că nu mai dorea să continue discuția. Cu spatele la Radu, începu să strângă farfuriile de pe masă.

- Intru la duș, o anunță el în grabă, fără să aștepte niciun răspuns și dispăru în baie.

„Wow!”, își zise Jade, când văzu chiuveta plină de vase nespălate, care în mod sigur zăceau acolo de câteva zile. „Cred că omul ăsta are nevoie de ajutor”, își spuse și se apucă de treabă. Intră ca o vijelie în maldărul de farfurii, căni și oale murdare și schimbă complet situația în doi timpi și trei mișcări. Când Radu ieși de la duș, vesela era spălată, uscată și pusă în dulapuri, iar Jade, deja îmbrăcată și machiată, privea hârtiile de pe biroul lui Radu.

- Cine este Satoshi Nakamoto? îl întrebă fără să se întoarcă către el.

- De ce?

- I-ai scris numele pe o hârtie.

- Nimic important.

- Bine... dacă zici tu. Dar eu? Cât sunt de importantă pentru tine? se alintă Jade apropiindu-se și cuprinzându-l cu brațele după gât.

- Mult! Și dacă stau și mă gândesc, privind admirativ curățenia din chiuvetă, continuă amuzat, îmi lipsea o mașină de spălat vasele.

- Nu mai vorbesc cu tine! se prefăcu ea supărată desprinzându-se de el.

- Vino să te sărut!

- Nu!

- Hai, că am glumit. Tu nu știi de glumă?

Jade se întoarse cu fața către fereastră, ostentativ. Radu se apropie și încercă să o îmbuneze sărutându-i umerii și gâtul. O întoarse spre el și îi căută gura cu a lui. Ea își ridică bărbia refuzând. O strânse cu putere în brațe și Jade cedă. Dar îl mușcă iar de buze. El nu se opuse, iar mușcătura se transformă într-un sărut îndelungat.

- Trebuie să plec la muncă. Am câteva ore după-amiază la cafenea. Vii să mă iei când termin?

- La ce oră?

- La opt.

- Am să sosesc chiar mai devreme. Ține o cafea caldă pentru mine, surâse Radu și-i făcu un semn cu ochiul.

- *No problemo!* continuă pe același ton glumeț și Jade. Înainte să plec, pot să te întreb ceva?

- Depinde. Eu nu sunt prea vorbăreț.

- Fugi că minți. Cu prietenul tău la cafenea numai tu vorbeai.

- Și?

- Nimic! Tipul acela îți este prieten bun?

- Da! Ne-am întâlnit să-i citesc o scrisoare, dar ne-am luat cu alte povești. De ce întrebi?

- Nu știi! Era cam ciudat. Ce scrisoare? De la o femeie?

- Ha-ha! Nici vorbă. Un alt tip de scrisoare, un mesaj de la cineva care este pe lumea cealaltă. Dar ce vrei să spui despre prietenul meu?

- Vă priveam și tu îmi păreai afectat de poveștile tale, iar el părea indiferent. Poate tu n-ai remarcat, dar privea de multe ori pe geam afară ori ceasul de la mână. Pentru mine nu părea prea afectat și nici interesat de ce istoriile tale.

- Nu cred! Îmi este un bun prieten. Cred că te-ai înșelat.

- Asta am simțit și energiile nu mint! O scrisoare de la un mort spuneai?

- Ai auzit bine.

- N-am timp acum, dar m-ai făcut curioasă. Vorbim!

Jade își luă geanta, își duse degetele la buze în semn de salut sub forma unui pupic, clipi cu genele ei lungi și senzuale iar apoi dispăru după perdea.

Rămas singur, Radu oftă. Nu știa prea bine cum să interpreteze această relație, nu știa ce să aștepte de la Jade și, ca de obicei, nu avea niciun obiectiv clar spre care să-și îndrepte eforturile. Simplu: nu știa ce dorește. Iar fără un obiectiv precis, totul este în derivă.

Se lăsă să alunece pe scaunul de la birou, deschise computerul, iar pe Google căută la întâmplare, *kijiji bicycle Montreal*. Primele care îi apărură pe ecran erau scumpe. Căutând mai departe găsi altele mai ieftine. O bicicletă albastră, la un preț bun, apărură pe ecran. Era disponibilă într-un cartier apropiat. Zâmbi apoi și se auzi vorbind singur: „Astăzi e o zi norocoasă pentru mine! Îmi place fetița asta!

Jade... este într-adevăr o piatră prețioasă. Mă simt bine cu ea! Am găsit și o bicicletă, exact cum era în vis. Și nici nu e scumpă. Curios, nu-i așa?”. Radu notă telefonul vânzătorului. Îl sună și cu ușurință s-au înțeles să se întâlnească și să finalizeze tranzacția chiar în acea după-amiază. Ușurat și mulțumit de realizare, începu să caute la întâmplare, nimic specific pe internet. Își aduse aminte de acel nume de pe hârtie, Satoshi Nakamoto. După câteva căutări află mai multe despre personaj. Pus pe fapte mari și cu o doză exagerată de încredere în discernământul său, se întrebă: „Câți bani pot eu să investesc cu riscul să-i pierd pe toți și să nu-mi pese? N-am făcut-o niciodată, dar o dată și o dată, tot trebuie să încep. Nu? Să zicem o sută de dolari. OK, cumpăr cu o sută de dolari, o mie de bitcoini, la prețul de zece cenți bucata”. Click!

(va urma)

POEME ÎN LIMBA FRANCEZĂ *Flavia-Maria GOGA*

Pensées hivernales

Mes pensées ont glissé dans l'abîme profond
Comme mes pieds sur la glace canadienne.
Cherchant partout la réponse à mes questions,
Mon cœur a pénétré l'émotion humaine.

En moi, j'ai regardé filer comme le vent
Les bourrasques des doutes et incertitudes.
Cachant sous la neige la notion du temps,
Je me suis dissimulée dans la solitude.

Dans l'empire isolé et perdu de l'esprit,
Le destin m'a couronnée reine du silence.
Découvrant tout un royaume de féerie,
J'ai ouvert les mystères de la transcendance.

Qu'il est beau de courir libre sous le ciel bleu,
Parmi les flocons, les traîneaux et les sapins!
Il n'y a dans mon univers mystérieux
Que délires hivernaux, innocence et jeux.

C'est pourquoi mon âme veut détruire les murs
Pour sortir enfin de sa chambre et explorer.
Dans le plein air, je veux juste aimer sans mesure
Et m'étendre dans la neige pour respirer.



Noël multicolore

Cette année, j'ai prié pour un Noël rouge
Comme le gros manteau du Père Noël.
J'ai prié pour que vers les autres l'on bouge,
Vêtus de bonheur et d'amour éternel.

Cette année, j'ai prié pour un Noël blanc,
Plus pur encore que les flocons de neige.
J'ai prié pour ce monde et pour ses enfants,
Afin que la paix les garde et les protège.

Cette année, j'ai prié pour un Noël vert
De responsabilités et d'actions.
J'ai prié pour qu'on cesse de satisfaire
La société de consommation.

Cette année, j'ai prié pour un Noël bleu,
Recouvert de calme et de céleste espoir.
J'ai prié pour que les hommes soient heureux
À longueur de journée, du matin au soir.

Mais avant tout, j'ai prié pour un Noël
Doré comme la lumière du soleil.
J'ai prié pour que s'allume l'étincelle
De la foi, afin que la vie se réveille.

VERSURI
Carmen Ileana IONESCU



Zi de Noiembrie. Ploioasă.
Nori gri, scaieți urcați la cer
Aș vrea să fie August, vara din drum întoarsă
Cu răsăritul ei, culoare de mister.

Aș vrea să fie roșu, soarele scos din mare
Și cerul alb ca rufa întinsă la uscat
Din raza-i încălzită, căldura să dogoare
Iar colbul se se-adune pe drumul neplouat.

Măcar de-ar fi o ploaie caldă de început de Iulie
Ce prin surprindere ne-a luat pe când ne sărutam
Sau când desculță-n bălți alerg ca o zurlie
Sau pe nisipul mării, de mână alergam.

Dar e Noiembrie și ziua e ploioasă
Nu-i nici un curcubeu să mă înveselească
O zi ca orice alta, ursuză, ranchiunoasă
Pe care sfinți din cer cu lacrimi s-o bocească.

Sau poate Iunie, Mai de-ar fi
Să-mi cânte greieri la ureche
Dar e Noiembrie ce sufletu-mi va ponosi
Căci numai el, în calendar e trist fără pereche.

Or mai veni și zori cu gust de galben
Să mă-nfășoare în miros de fragă dulce
Și să m-așeze lângă coaja unui carpen
Iar vântul cald, eșarfa, acolo sus, pe ram, să urce.

Dar este toamnă încă, și vine frig și ger
Cu norii de atâta chin toți atârnați de cer
Doar mai târziu pojghița s-o sparge de un mal
Dând rază de speranță gândului abisal.

.....

s-au luat de mână gândurile-n cap la mine
și-o horă nebunească le face să rotească
sunt obosite toate de cât gândesc la tine
și nu le mai rămâne mult până să înnebunească.

Se tot învărt pe câmpii, ca ielele-n neștire
Aș vrea doar liniște, dar nu e de găsit,
Se-ndeamnă în neștire la demnă uneltire
Să nu îmi lase somnul liniștit.

Se-aleargă în oglinzi și se-nmulțesc precum dihanii
Pace nu au, dar nici nu au nevoie
Să plece le îndrum pe când număr mătânii
Căci chipul tău să uit, e anevoie.

Se face dimineață dar ele tot dau buzna
Iar ochii-mi sunt fierbinți de-atâta nedormit
Încerc capul să limpezesc - e tot o caznă!
Iar corpul mi-e de fier, tot amorțit.

.....

văzut-ai tu liliacul dimineața
cum cald, îți lasă mireasma pe pervaz?
dar floarea cu dinți negrii ce-și întoarce fața
spre soarele aprins în miez de iaz?

simțit-ai tu cum nufărul e mângâiat de lac
iar mâna Maicii te-doarme pe-nserat?
cum șoapta-n clopoței venit-a dorului de hac
iar leul cu-a sa gură, ușor te-a sărutat?

te-a încolăcit pe tine un cârcel de viță?
dar iarba? ți-a ajuns pân la genunchi?
în toate și-alte multe, mi-aș pune o dorință
sau ți le-aș prinde-n dor, într-un mănunchi

pentru ca la serata întâlnirii noastre,
cea fără lacrimi, doar cu râs nebun
în rochii negre să dansăm pe străzi albastre
ca pe peronul gării, să nu-mi spui, rămas bun.

.....

Tu salcie cu plete dese, pe fruntea ta se poartă luna
Coroana ta ca a miresei, o porți cu capul sus într-una.
Printre frunziș ascunzi lumina, iar paseri cântă dimineața
Vântul te piaptână prin ramuri, iar soarele îți spală fața.

Un curcubeu născut în ceruri te colorează printre frunze
Îl prinzi în mii de oglinjoare și-n trilul veșnic de cinteze.
Pe burta lacului te lași să îl atingi cu-o mângâiere
Cu ramura ușor îl spargi, el tremură de-o adiere.

Tulpina ta, cu scoarța dură, sprijină tineri ce iubesc
Care în noapte fără lună, în ea iubirea-și scrijelesc.

Dar tu nu-i cerți, le-ascunzi secretul și suflul lor înăbușit
Știind că alți ca ei scrie-vor, iubirea lor cu-n alt cuțit.

Furtuna ți-a zdrobit o creangă, iar frunzele de frig muriră
Ascunzi în scorburile ghinde dulci, ce veverițe aciuiră
Noi stăm la umbra ta cea rece, de vară ne păzești, de cald
Cu-a ta coroană toată verde, cu frunzele ce-n soare ard.

Mai ai mulți ani de stat afară, în soare, ploi și vânturi reci
Mă rog ca timpul să te țină, nicicând în ani să nu te treci
Să te privesc și să mă bucur de-a ta prezență permanentă
Să ne rămâi în gânduri dară, ca o prezență evidentă.

.....

Ești soare, ești lumina, în întuneric - un suspin
Mă aplec pe fruntea-ți plină de gânduri neîmplinite
Și-n vis, ca-n realitate, te ocrotesc cu zâmbete-mi blajin
Iar trupul meu, lasă simțirile, la pândă, înghesuite

Ne-au trecut veri prin față și zile vor mai trece
Furtuna e în aer, picioarele-s de gheață
Gândește-te la gândul meu curat și nu va mai fi rece
Iar pentru că respiri și că ești, voi mai trăi o viață

Cerul e tot albastru, urmează raza lunii
Stele sfâșie cerul, e-un curcubeu în ploaie
Eu te-am născut din soare, copilul meu, cum n-au nici unii
Mai lasă-ți neputința, căci doar iubirea mea de tine, aprinde
o văpaie.

Te-aștept la porți de timpi, cum alții nu mai au
Suspinele vor trece, iar fața-ți iau în palme
Tu iartă-mi mâna aspră. Eu viața mea îți dau
Și te împing în sus, pe-a vieții nouă culme.

Am să rânesc pământul, am să cutreier vise
Am să opresc oceane, iar râuri la picioare am să-ți pun
Iar la sfârșit, când porțile vor fi din nou deschise
Rog îngeri să te aibă-n pace, ca eu să mă apun.

.....

Fornăie nările-n aburi și pe coasta plumburie, caii-și
adâncesc copite în colbura aurie.
Fornăie și rod zăbale, căutându-și liber drum, dar mai
trebuie să urce, pe cărarea ca de scrum.
Șaua îi încinge blana, roade-n spatele curbat, crupa se
aruncă-n fugă pe pământul neudat.

Pișcă pielea tremurândă, de cravașa nebunească, pintenii
se-nfig în burtă și fac iapa să icnească.

Arcuit pe gâtul-i mare, mă ridic în scara plată și îi dau
drumul la frâie să alerge-naripată.

Din căpăstru o-ntorc cu grabă, ea rotește capul sur, coama
se respiră-n aer, ia cărarea prin prejur.

Iar în vârful de deal se-oprește, mândră ține capul drept, eu
din șa cobor fugesc și o bat ușor pe piept.

Ea își lasă capul moale, dinții îi rânjește strâmbi, din copită
se-opintește și mă-npinge cu-al ei bot.

Las căpăstrul tot mai moale, o las liberă ca cerul, că-ntr-un
colț de la poiană, o așteaptă acum murgul.

Și se-aleargă, se ridică, duc copitele n-ainte, la întrecere se
iau peste dealul cel fierbinte.

Fug nebuni de nu-i poți prinde, câmpul tot l-au alergat
Și târziu înspre amiază, vin încetișor la pas, rușinați precum
doi tineri, ce abia s-au sărutat.

.....

M-ai scos din buzunarul de la piept
Și m-ai trântit pe masă, ca și cum n-aș fi
Cântec pe-un disc zgâriat pe care astăzi nu-l mai știi,
Sau un program îngălbenit de timp, primit la ultimul concert.

Nu te-ai gândit că firea ta de lemn, mă doare,
Că tremurul perdelei îmi atinge dorul,
C-ar fi mai drept să-mi spui că ai pierdut amorul
Și c-ai uitat de mine, precum de ultima țigare.

Paharul gol pe masă, sorbit cu ochi flămânzi
Presară jarul în privirea încruntată,
Mâna crispată pe iubirea mea înfrântă
Sunt amintirea ce cu ochi închiși o pierzi.

Te vei trezi din amorțeala morții
Cu trupul răvășit de neuitare
Și ai să-mi ceri atunci să-ți dau iertare,
Dar lacătul va ține-nchisă balamaua porții.

Și-atunci, din buzunarul de la piept,
Ce-ai rupt tot căutându-mă-n zadar,
Ai să culegi doar praf de când erai hoinar,
Paharul gol, ce nu te satură-n deșert,

Asta-i cam tot, buzunarul de la piept

POVEȘTI VIRALE sau
ȘI PĂMÂNTUL S-A OPRIT...

Corina Diana HAIĐUC



De fapt, pământul a continuat să se rotească și natura să rodească. Tot ce a ținut de ce ne înconjoară și-a continuat mersul firesc. Firesc, în sensul cu care eram obișnuiți: că după iarnă vine primăvară. Nu invers. Parcă niciodată nu am așteptat atât de mult să vină căldura sau parcă niciodată nu am fost atât de atentă la primele semne de trezire la viață a naturii amorțite de frig, zăpadă și ger din noiembrie încoace. Aproape șase luni. Jumătate de an. Azi dimineață, 1 aprilie, fără

nicio păcăleală, am văzut ceva nou și am salutat cu strigăte de bucurie brândușele mov din fața casei vecinilor noștri. I le-am arătat și lui Gordon, care mai are încă probleme de adaptare cu mediul natural al strămoșilor lui. Ce pot însă să-i cer când el a crescut la bloc, la etajul 14? Aici, stând în ușa bucătăriei ce dă spre grădină, se sperie și de adierea vântului ce îi flutură mustățile lungi și țepoase de motan.

Dar oamenii? Ce s-a întâmplat cu acele ființe ce se agită tot timpul pentru existență? Ei bine, da, oamenii s-au oprit. Din iureșul lor nebun. La început au refuzat să se dea jos din carusel, au strigat, s-au opus, au făcut apel la milă. Orgoliile au ieșit la iveală. În final, a învins arma cea mai de temut: frica. Ea este cea care controlează și domină masele. De ce este distructivă? Pentru că are vibrația cea mai joasă. Întră până în profunzimea celulelor noastre și creează programe transmise din nefericire și urmașilor pe mai multe generații. Deci, ea, frica, unealta din mână conducătorilor lumii, a devenit puternică și unică. În final, oamenii s-au supus. Stau hipnotizați în fața informației dată de evoluția tehnologică în care le manipulează mintea, în așteptarea următorului ordin.

De când ne-am născut eram obișnuiți să ascultăm ce, când, unde, cum și în cel fel să facem, să ne comportăm. Acțiunile noastre erau conform standardele societății în care trăiam. Și ajunsesem chiar aproape de perfecțiune în execuție. Apoi, dintr-odată a venit ordinul: Stop! Cum adică să nu mai fac nimic? Asta nu am învățat niciodată. De câte ori întrebai pe cineva dacă a făcut una sau alta, ceva pentru sufletul lui, un film, un cântec, o plimbare în natură sau chiar un telefon care să nu fie impus sau din obligație, răspunsul era invariabil: sunt ocupat, nu am timp. Degeaba le spuneam că timpul este doar o iluzie, o noțiune inventată de om pentru a-i măsura limitele de muritor, că timpul se dilată sau se contractă după simpla noastră plăcere. A trebuit să sosească această clipă care să oprească timpul în loc. Timpul fiecăruia a căpătat dintr-odată o altă valoare, o altă dimensiune. Să ai timp să te joci cu copiii, să inventezi jocuri cu ei, să gătești și să mănânci în familie, să vezi că și pisica are nevoie de afecțiune și bolul curat cu apă în fiecare zi și multe altele.

Omul a ajuns în aceste zile să se întrebe cine sunt eu și ce caut eu pe acest pământ care ne suportă iar și iar. Uite, el chiar își vede de treabă mai departe. Aseară m-am bucurat văzând cârdurile de găște sălbatice venite în semnul victoriei. Le-am urat bun venit. Ele mi-au răspuns în felul lor. Asurzitor. Și ce drum lung au parcurs. Se întorceau ca în fiecare an. Ciclic. Natura își urmează cursul. Liliacul are bobocii nerăbdători de floare și miros îmbătător. Doar omul este trecător. El cu micile lui drame. Pământul se rotește. Iar și iar. Plouă câteva zile, apoi soarele strălucește din nou pe cerul albastru perfect. Zăpada se

topește văzând cu ochii, lăsând în urmă petice din ce în ce mai mari de pământ verde. Iarba așteaptă doar un semn de la pământul ce mustește de apă. A fost o iarnă cu multă zăpadă. Nu a mai fost nevoie să facem abonament la sala de gimnastică. I-a luat locul dezăpezitul în această primă iarnă la casă. Cei patru oameni de zăpadă, pe care i-am făcut în decembrie în fața casei într-o avalanșă de râsete cu redescoperirea sufletului de copil din fiecare dintre noi, au rămas multă vreme în picioare, iar Moș Crăciun mândru și umflat a plecat de abia în februarie împreună cu bradul făcut arșice pentru compost.

Fiecare om are povestea lui în această izolare forțată de împrejurări și de frică. Trăirea proprie, sentimente, emoții, povești de groază dar și glume multe, născute tot din frică. Lecții de viață. Izolați de ceilalți, stând de vorbă cu noi înșine pe drumul transformării. Stând de vorbă cu Dumnezeu nu întrebându-l de ce, ci reflectând la cine sunt eu, cel de mâine. Dar va mai fi mâine? Asta este întrebarea.

Astăzi la două săptămâni de la acel vineri, 13 martie 2020 când s-au declanșat măsuri drastice aici, iată că ne așteptăm în această săptămână la maximul curbei de îmbolnăviri. Stăm cuminți acasă și așteptăm. Ne uităm prin perdeaua ferestrei, ascunși de propriile temeri. În Montreal s-a ajuns la 2097 de cazuri pozitive. Farmacia unde lucrez și-a închis porțile. Am continuat să lucrăm din interior, servind clientela la ușă și preluând comenzile prin telefon. O altă abordare, adaptată condițiilor actuale, lipsită însă de contactul uman.

Mă gândesc cu dor la o îmbrățișare, ca să ne strângem în brațe, să ne strângem mâinile când ne întâlnim, să ne sărutăm. Din această încercare mondială, îmi doresc să ieșim mai umani. Fie ca Iubirea să învingă!

Fiecare își învață propria lecție de viață pe pielea lui. Această revenire la normalitate noi am reînvățat-o de acum doi ani de când ne-am schimbat viața. Normalitate pe care o practicăm și în continuare, deci nu pot spune că acum ne este foarte greu. De asemenea mulți au învățat de abia acum să trăiască clipa prezentă. Azi avem știri care schimbă peisajul și realitatea de la o oră la alta, și nu mai suntem capabili să facem planuri de viitor, ci doar pentru azi. Și atât. Ce ne mai lăudam înainte cu vacanțele noastre de vis. Acum au rămas doar un vis. Pentru cei ce le-au avut, au rămas amintiri. Cu numai câteva săptămâni înainte, rețeaua de socializare era plină de imagini din vacanțe și locuri mirifice. Acum din izolare, nicio fotografie. În rest este plin de știri alarmante, sfaturi atotștiutoare, leacuri băbești, glume mai mult sau mai puțin reușite, îndemnuri spre religie și spiritualitate. Ai de unde alege. Cu degetul pe ecranul telefonului defilezi și treci în revistă pulsul lumii.

Trăim istoria și mi s-a sugerat ca fiind cineva care lucrează într-un serviciu esențial să povestesc pentru urmașii mei o zi din prima linie a frontului. Da. Este vorba despre un război. Biologic. Psihologic. În week-end-ul trecut, băiatul meu a făcut două zile triajul la intrarea în farmacie, urmărind dezinfectarea mâinilor cu soluție, vârsta (celor de 70 de ani și peste le sugera să plece acasă cu posibilitatea de livrare), cele trei întrebări clasice (simptome de febră, tuse, dificultate respiratorie, contact cu un bolnav sau plecat în afara țării în ultimele 2 săptămâni), limita de 10 persoane care să intre în magazin, iar dacă erau 2 din aceeași familie să intre doar unul. La alte farmacii la intrare se ia temperatura frontal pentru triaj.

În farmacie la fiecare 30 de minute un mesaj audio ne amintește să ne spălăm pe mâini. În laborator suntem protejați cu plexi, la fiecare două ore se șterg toate suprafețele de lucru și se spală pe mâini. Iar cei care folosesc casa de bani, se spală pe mâini la fiecare 30 de minute. Evităm ieșirea din laborator la maximum. Doar arătăm cu degetul pe ce raft se găsește un anumit produs. Cei cu medicamente noi sunt rugați să-și scaneze propria prescripție și să o pună într-un coș. La sfârșitul zilei se strâng toate într-un sac de plastic. Programul s-a redus de la 8 dimineața la 10 seara la: de la 9 dimineața la 6 seara. Asta era săptămâna trecută. Dar de astăzi, 1 aprilie, pentru protecția noastră a angajaților lucrăm cu ușile închise. Accesul publicului este interzis. Telefoanele sună fără întrerupere. Livrări, sfaturi, reînnoiri de prescripții, comandă de produse din magazin. Toate comenzile prin telefon se plătesc cu cartea de credit în farmacie. La intrare cei care vin primesc medicamentul deja pregătit și pleacă. Dacă au medicamente noi, tehnicianul de la intrare face o fotografie prescripției, o trimite pe email la farmacie, în laborator se pregătește și fie așteaptă, fie este invitat să revină. Dintr-o dată stresul contaminării cu virus a dispărut. A fost înlocuit cu altul, cel al noii organizări. Cui pe cui se scoate. Colegii mei nu mai purtau halat. Am ieșit din laborator de nenumărate ori pentru a căuta produse pe rafturi. După câteva ore mi-am amintit că nu dezinfectasem suprafața de lucru. La sfârșitul zilei m-am spălat pe mâini... Dacă nu mori de virus, poți muri de oboseală și stres. Scade sistemul imunitar.

Totul devine din ce în ce un război psihologic. La servicii sunt nevoiți să gestionez stresul meu propriu, pe cel al colegilor de muncă și apoi al pacienților. Sosită acasă, mai am de lucru și cu copilul meu care trăiește istoria la minut. Pentru el realitatea virtuală din jocurile video și filmele fantastice, a devenit realitatea pe viu și o trăiește intens. Ca pe un joc. Se interesează de cifrele de cazuri din fiecare zi, de statistici și prognoze economice și sociale. Dramatizând pesimist. Analitic realist, zice el. Și mai trece o zi și suntem recunoscători că ne trezim a doua zi de dimineață sănătoși.

În timpul liber ne-am ocupat de grădină și de spațiul verde din fața casei, cu o deosebită plăcere. Am dat telefoane în România și la prietenii de aici, mai ales la cei în vârstă și singuri.

Părinții mei de aproape 80 de ani ce mai fac în România? Bine, sănătoși. Izolați în casă. Tata era deja obișnuit de 15 ani din cauza condiției fizice, dar mama cu diabet are nevoie de mișcare. Între 11 și 1 după amiaza au dat voie la vârstnici „să dea ture în jurul blocului”. Și îi vezi ieșind fericiți că simt adierea vântului pe față. Ce vremuri trăim...

Azi, 13 mai 2020, la 2 luni de la instaurarea situației sanitare Covid-19, unde ne aflăm? Oare mai buni, mai frumoși, mai...?

După redeschiderea porților farmaciei, am continuat să lucrăm la modul „normal”, dar purtând măști, dezinfectând locul de muncă la fiecare oră, cu spălat pe mâini și program redus cu publicul de la 9 la 18h00 în fiecare zi. Am păstrat cu toții o distanță socială de doi metri pe străzi și în magazine unde la intrare este obligatorie dezinfectarea mâinilor fie cu apă și săpun, fie cu dezinfectant lichid.

Eee, dar iată că și orice rău are un sfârșit.



Și a mai trecut o vară. Dar ce vară! Una cum n-a mai fost nicicând. O experiență unică pentru toți oamenii de pe pământ. Știam că fiecare om își primește și învață lecția lui de viață la momentul potrivit, atunci când este pregătit din toate punctele de vedere. Iată, că de data aceasta, noi toți pământeni am fost

puși în aceeași clasă și supuși aceluiași examen. Testul impus de Covid-19. Îl trecem sau nu? Ei, asta e altă poveste. Fiecare are povestea lui de examen și de trecere sau... nu.

Această vară 2020 ne-a forțat pe toți să ne cunoaștem și să apreciem țara în care locuim. Cu ocazia serviciului dar nu numai, am călătorit și vizitat în nord Abitibi Témiscamingue și amerindienii algonquin cu Val d'Or și mina de aur, Rouyn Noranda, capitala națională a cuprului, cu spitalul universitar pe care scrie „Je t'aime” și cele mai bune 30 de rețete de poutine din lume, în sud Magog și împrejurimi, celebra înghețată Coaticook, Stanstead stone circle de la granița cu Statele Unite, în est Alma, Lac St Jean, mina de cuarț, Mashteuiash, orașul amerindienilor inuiți, cele trei cascade de la „Trou de fée” și bine cunoscuta tartă cu afine sălbatice sau Baie St Paul de pe malul fluviului St Laurent, unde am descoperit într-una din multele galerii de artă tablourile pictoriței Raluca Pilat și în vest mănăstirea grecească cu preotul român de la La Chute, mănăstirea budistă de la Rivière rouge și Esterel cu peisajul fabulos de pe marginea lacului și popularul Mont Tremblant.

S-a jucat ca pe ultima carte. Totul sau nimic. Din cauza restricțiilor de distanțare socială locurile erau limitate și rezervările trebuiau făcute din timp, indiferent de obiectivul turistic. Dar peste tot unde am fost, condițiile de igienă legate de acest virus au fost respectate de către organizatori și, de asemenea, de către turiști. Cu aceste restricții, locurile de camping erau pline, hotelurile și orice spațiu de cazare la fel, terasele neîncăpătoare. A fost ca o sărbătoare națională care a ținut trei luni, din iulie până în septembrie. O bucurie, o eliberare era pe fețele tuturor. Nu mai vorbesc de copii, care erau iarăși în elementul lor. Ne-am revăzut prieteni dragi și ne-am strâns din nou în brațe. Parcă totul s-a uitat. Ce bine că se uită. Ca să mergi mai departe. Și să-ți încarci bateriile. Pentru că, în adâncul sufletului, fiecare se gândea la sabia lui Damocles care va cădea din nou. Oare ce va fi la toamnă? Nu știm. Mai este timp. Hai să ne bucurăm acum. Să trăim câte o zi pe rând. Așa cum vine. Azi. S-a trăit intens acest azi. Orice zi a avut sigur mai mult de 24 de ore. Cu multe minute și secunde prețioase din care am făcut o amintire de neuitat. În familie, cu prietenii, dar, mai ales, afară. În natură. Soare, apă, munte, pădure.

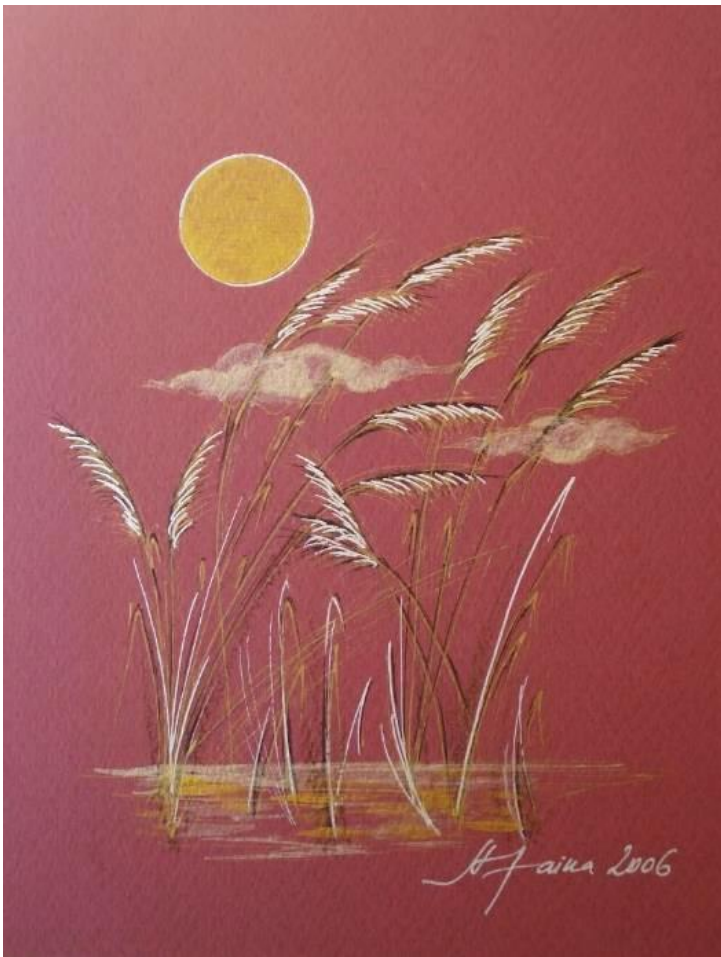
La sfârșit de august, școlile au început. Ca de obicei. Copiii erau bucuroși să-și reîntâlnească colegii și să depene povești de vacanță. Părinții ușurați de grija copiilor și-au reluat serviciile și activitățile de rutină. Părea o reintrare în normalitate. Dar în septembrie au început să apară iar cifrele. Apoi numere care cresc de la zi la zi și la un moment dat nu vrei să mai știi de ele. Număr de testări pozitive, de spitalizați, de... Deși s-au respectat regulile vechi și cele apărute ulterior... la 1 octombrie s-a declarat iarăși stare de urgență medicală cu limitare de vizite, reuniuni, închiderea restaurantelor, muzeelor cu amenzi de 1000\$. Vecinii au fost încurajați să denunțe. Sigur, din datorie civică.

Astăzi ne supunem celui de-al doilea val. Dar nu mai suntem atât de speriați. Pentru că primul val ne-a pregătit fizic și psihic. A fost antrenamentul. Și ce va urma? Îmi amintesc cum am petrecut sărbătorile de Paște din aprilie trecut: acasă, urmărind slujba de la miezul nopții de pe celular. Să fie și Crăciunul la fel? Dar Anul nou? Cu adevărat anul 2020 va rămâne în amintirea tuturor ca un an de neuitat. Pentru fiecare diferit chiar dacă am trăit cu toții aceleași condiții. Este ca și cum o sală întreagă se uită la același film și la ieșire sunt întrebați să rezume în câteva cuvinte părerea despre ceea au văzut. Cu surprindere te întrebi dacă, într-adevăr, au văzut același film sau este povestea emoțiilor lor, a trăirilor și a experienței personale trăite pe parcursul filmului.

Astăzi, 16 octombrie, plouă. Lacrimile cerului spală geamul rece. Una câte una, picăturile formează mici pâraie și toate se grăbesc să atingă pământul, iarba încă verde, florile încă înflorite

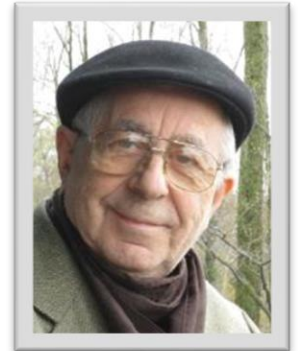
(gălbenele, crăițe, crizanteme, petunii, margarete). Iarna este totuși departe. Îmi aștern pe hârtie amintiri și nu fac planuri de viitor.

Sunt în vacanță două săptămâni. Îmi vine să râd. Prima vacanță din viața mea când stau acasă. Îmi amintesc de vacanțele de aici din Canada, în care vinerea lucram și seara la șapte era avionul care ne ducea fie în România, fie în alte locații exotice și îndepărtate. Iar pe când eram în România, același lucru se întâmpla, având mulți prieteni, țara mare și multe de văzut. Am avut o viață plină, agitată aș putea spune, în acțiune mereu, fie în casă, fie în societate sau la serviciu. Acum mi-e greu să învăț să nu fac nimic. „Relaxează-te, dormi, ai nevoie de odihnă!”, vin sfaturi din toate părțile. Bine, bine, am dormit, am citit, am scris, am pictat, am gătit, am făcut curat și m-am plimbat. Le-am făcut deja pe toate din primele zile. Și acum?



„Adiere”, grafică Angela Faina

SINGURĂȚĂȚILE CANADIENE Mircea GHEORGHE



În jargonul politic din Quebec se aude când și când, mai ales cu ocazia unor negocieri aprinse între guvernul provincial și cel federal, sintagma "cele două singurătăți", pendantul negativ al unei alte sintagme, patriotice și pan-canadiană aceasta, "cele două popoare fondatoare". Se înțelege ușor că *singurătățile* se referă la lipsa de comunicare, la disparitatea identitară și la sechelele lăsate de o istorie conflictuală de peste o sută de ani între comunitățile anglofonă și francofonă.

Expresia "cele două singurătăți" este într-atât de cunoscută și de acceptată ca o etichetă definitivă a societății canadiene, încât originea ei pare lipsită de importanță. Și totuși nu este așa. Ea este importantă pentru istoria literară canadiană ce consemnează evoluția autonomă a două literaturi cu puține contacte între ele: canadiană de limba franceză (de prin anii 60, numită literatura quebecheză) și canadiană de limba engleză.

Cele două singurătăți (*Two Solitudes*) este titlul unui roman datorat scriitorului anglofon Hugh MacLennan, apărut în 1945, și el ar fi putut constitui punctul de plecare pentru o nouă literatură, numită canadiană, pur și simplu, cu o identitate complexă, bilingvă, dar unică. Fluviile celor două literaturi s-ar fi unit într-unul singur, mai vast.

Lucrurile nu s-au petrecut astfel și titlul romanului a intrat în mentalitatea colectivă ca un slogan pentru că naționalismele francofon și anglofon nu s-au resorbit într-o sinteză biculturală. Ele s-au resemnat să implementeze modalități de coexistență mai mult sau mai puțin armonioasă într-un regim federal prudent față de derapajele radicale fie într-un sens sau altul: suveranist/separatist din partea Quebecului, centralizator/uniformizator din partea restului Canadei. Și rezultatul este juxtapunerea - și nu osmoza - literaturii din Quebec cu cea din celelalte provincii canadiene, anglofone.

Romanul lui Hugh MacLennan a trebuit să aștepte aproape douăzeci de ani până când să fie tradus în franceză și să apară mai întâi la Paris în 1963. În Quebec, a fost publicat și mai târziu, abia în 1978.

Hugh MacLennan s-a născut în 1907 la Glance-Bay, în Noua-Scotie. Tatăl său era medic. Cu studii de literatură clasică la Oxford și cu un doctorat obținut la Universitatea Princeton în 1935, el predă limbile latină și engleză la McGill College din Montreal. Debutează în 1941 cu un roman *Barometer Rising* cu acțiunea localizată la Halifax, în Noua-Scotie și obține în 1943 o bursă Guggenheim ca să studieze și să scrie la New York. Publică *Two Solitudes* doi ani mai târziu și părăsește învățământul spre a se consacra cu totul scrisului. Vor urma alte cinci romane și zece volume de eseuri și va fi distins de patru ori cu cel mai prestigios premiu literar canadian, premiul Guvernatorului General.

Moare în 1990 la capătul unei cariere literare de aproape cincizeci de ani.

Two Solitudes - *Două singurătăți* își are punctul de plecare într-un aforism de Rilke: "Dragostea înseamnă două singurătăți care se ocrotesc, se pun la încercare și se acceptă una pe alta". Acțiunea lui acoperă douăzeci și doi de ani, între 1917 și 1939,

străinii, cu viața economică modernă și cu toate mutațiile pe care le implică aceasta în gândire și în psihologie era, după cum se știe, de multă vreme epuizată la noi, odată cu sămănătorismul. Dar în Quebecul anilor 40 din secolul trecut tema aceasta era încă fertilă și actuală, cu toate că avea o vechime de câteva zeci de ani (așa-numitul *roman du terroir*). Cauza era dominația durabilă și accentuată a bisericii în societatea quebecheză, care nu s-a emancipat de sub tutela ei apăsătoare decât începând cu anii 60.

Romanul lui Hugh McLenan este semnificativ însă și din alt punct de vedere. Caracterul multicultural al societății canadiene și clivajele care se manifestă uneori între diferitele comunități culturale aduc în discuție și alte singurătăți potențiale. Există cele două singurătăți ale *popoarelor fondatoare* dar mai există și singurătatea italienilor, a grecilor, a evreilor, a haitienilor etc și chiar, cel puțin în ultima vreme, a românilor. Singurătăți împlânzite, asumate cu discreție și trăite în general cu cordialitate în respectul tuturor celorlalte comunități, dar singurătăți.

POEZII BASARABENE

Lilian CUREVICI

Preludiu în toamnă...

...Adesea mă-ntrebam: - De ce o frunză cade
În valsul solitar al codrului plângând?
De ce o stea, departe, în galaxii adoarme,
N-având nici o dorință de astră coborând?

Din ce miracol toamna, o fi ea plămădită,
Că-mbată muritorii prin simțul său de-a fi?
De ce rugina frunzei îmi pare răcită,
Trecând cu ușurință prin codri și prin vii?

Gândeam și eu, umanul, c-o fi amar destinul
Să fii o simplă frunză cu viață pe Pământ,
Încătușată-n arbori, umbrind, chiar de e Lună,
Visând mereu spre stele, cândva să-și ia avânt...

Ce-ar fi să cânte valsul mai sus, chiar printre stele,
Să-ncingă constelații și galaxii pe cer,
Luând la braț ușor și frunza vieții mele,
Splendid, ca altădată, în dansul său...lejer?
...Dar nu vom ști, probabil, nici ieri, nici azi, nici
măine,
Minunea ruginie o fi ceva sublim,
Ce este doar a noastră, aici, e doar pe Terra,
E doar a noastră perlă și Univers intim...

Omul...

...Se naște omul, precum răsare floarea,
O lume-i curioasă-n așteptări,
Decenii, zi de zi, privind vârtoarea
Cum umflă pânza-i vieții printre mări...
Tot crește omul, la fel cum crește floarea,
Voind lumina Soarelui oricând,
Iar de e greu...aprinde lumânarea
Și semnul crucii-și face tremurând...
O floare, de e sumbru întuneric,
Își plânge soarta-ncet și solitar
Apleacă trupul său spre somnul veșnic
Fără de lacrimi și fără de altar...
La fel e omul, așa cum e o floare,
Îmbată cu mireasma-i trecători,
Chiar de e noapte, chiar dacă totul doare
Privirea și-o aruncă doar spre nori.

...Se stinge omul, precum se stinge floarea,
De multe ori fiind neobservat,



Uitată e și pânza, și vârtoarea,
De parcă...dânsul n-ar fi existat...

Viața...

...O viață trăit-am, or, poate jumate,
Cum, Doamne, să știi, dac-o viață se-mparte?
De-i doar pe Pământ sau mai sus, printre stele,
Aproape de îngeri, departe de rele.

Trecut-au în iureș cei ani, ca o clipă,
Fără să știu, să-nțeleg de mi-e frică,
Căci tot ce-a plecat nu revine vreodată,
O viață e una, de Domnul e dată...

Au fost zile albe, au fost și mai negre,
Cu lacrimi amare, cu zâmbet, durere,
Au fost și săruturi în miezul de noapte,
Doar amintirea le mai poate întoarce...

Avut-am și salturi, avut-am cădere,
Pe drumuri uitate, poteci din mai grele,
Avut-am prieteni și poate dușmani,
Cum se întâmplă, pe la noi, la umani...

Azi unii mă-ntreabă, iar alții gândesc
Despre plăceri, doar în vis să vorbesc,
Fără să știe și chiar nici nu vor –
Sunt fără de aripi, sunt doar...călător...

Nu vreau să jignesc și la ce o servi
Cu pana-mi iluzii a risipi, -
Suntem diferiți, între noi, pe Pământ,
La fel devenim, mai apoi, spre...mormânt.

Deci care o fi cea morală umană,
Mai sunt doritori a sa față să-și vadă,
Privind doar oglinda fixată-n perete,
Or, sufletul sumbru, zidit doar din...pietre?

...Și dacă vorbeam, de-am trecut doar jumate,
Ar fi să mai sufăr, pentru ani, mai departe,
Ar fi să-mi păstrez și trecutul, cum este,
Chiar dacă mai doare, de mă ține ca-n...clește.

Visul...

La umbra cerului cu stele,
Fiind copil, cutreieram,
Poteci, cu...matematici grele,
Căci numărăm și...număram.

Descopeream tot noi **Balene***,
O **Ursă Mare***, mai pitică,
Visam s-ajung la **Andromede***,
Păcat, statura-mi era...mică.

Urcam în nukul de la poartă
Cu gândul bun s-ajung mai sus,
Aș sta și azi, ca altădată, -
Copilăria-mi nu s-a dus...

Visam frumos, în zbor, spre Soare,
Privind la Terra-ngrijorat,
Să mai revin, vreodată, Doamne,
În mahalaua mea, în sat.
Trăgeam adânc aerul proaspăt
Și mă vedeam deja prin stele,
Voiam să fug, cât mai departe,
Să nu mai știu de zile grele...
Și, uite, când să prind cea astră
Prin visul meu copilăresc,
Un zgomot greu, de pe fereastră,
Îmi aminti...să mă...trezesc.

...Mai stă și azi, afurisitul,
Zic, ceasul, hoțul meu de stele,
De nu suna - cu siguranță
Mă tot plimbam la braț cu ele...
...Stau azi la fel, în așteptare,
Să-mi vină visul cel duios,
Cu galaxii și astre rare,
O, Doamne, fii...mărinimos!!!

*) - **Balenă**-galaxie; *) - **Ursa Mare** - constelație;

*) - **Andromeda** - galaxie și constelație.

Mi-am zis...

...Mi-am zis să nu mai scriu rebel,
Punându-mi pixul pe hârtie,
Să fiu un fel de...top-model,
Dând naștere la poezie...

Mi-am zis să fiu cumva...lejer,
Indiferent ce-n lume doare,
Fără tichet, dar...pasager, -
O palmă dată nu omoară...

În tot ce fac, să plac la toți, -
O fi la modă și-i mai simplu,
Ce mai contează, care-s hoți? -
Pe toate le rezolvă timpul...

Mi-am zis să port și ochelari,

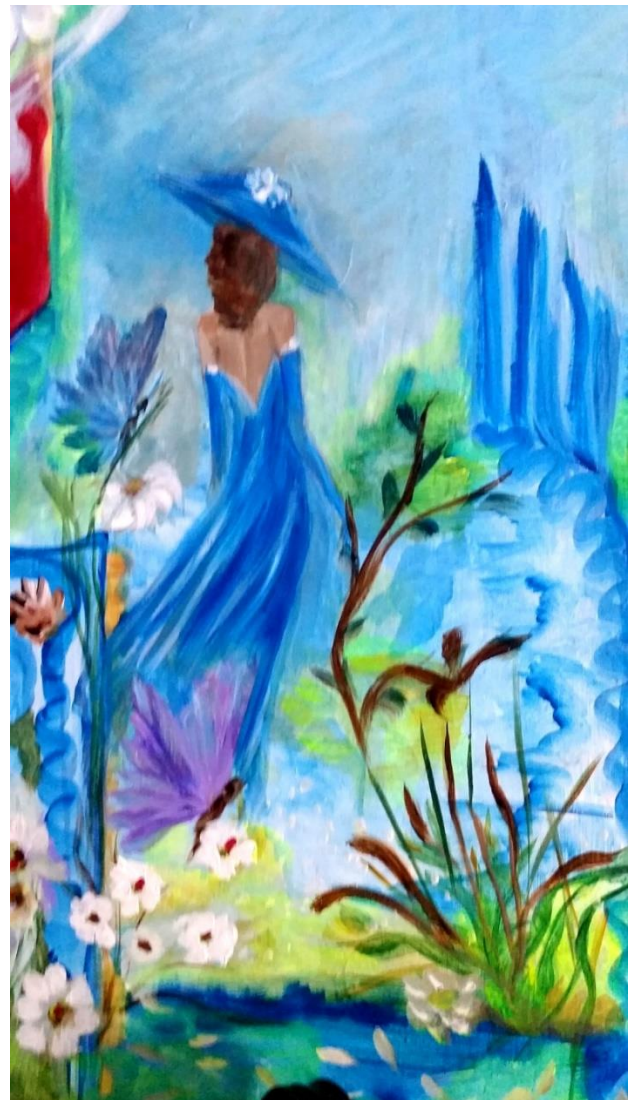
Chiar dacă-n jur e tot vizibil,
Înconjurat de măcelari
Să râd, căci tot e admisibil...

Mi-am zis să nu-mi mai amintesc
De tinerețea-mi zbuciumată,
Oricum, n-am vrut să depășesc
Ce se trăiește-n doar o viață...

Mi-am zis să nu-mi mai recunosc
Nici plopul din copilărie,
Doar pentru simțul omenesc
Provoacă numai...alergie.

...Dar, Doamne, - atunci nu aș fi eu,
Nu vreau, nu pot, nu e posibil,
Să fiu cu suflet de...ateu
Când sunt creștin...ireversibil.

Și nu rămâne să-mi trăiesc
Atât, cât o să zică Domnul,
Să scriu, oricând, doar ce gândesc,
Chiar de o fi să supăr...globul...



Călătorie în universul meu, Rodica Vinca

„VOYAJ” PE TERRA

prezentare Eva HALUS, recenzie Corina Diana HAIIDUC



Călătoria celor două personaje de basm pune accent pe frumusețea și bogăția planetei noastre, pe faptul că oamenii întâlniți, cu toate că par excentrici celor doi voiajori, au cu toții un fond bun și numai realitatea pe care o trăiesc face ca lucrurile să pară de multe ori dramatice. În text există chiar și afirmația că „Pământul locuit de animale și oameni este cu mult mai frumos decât tărâmul de basm unde toată

lumea de la curtea regelui magic este veșnic fericită și chiar plictisită de viața în care toată lumea face magie și nimic nu e real”.

Însă în această poveste, autoarea pune în practică și mitul străvechi românesc, care este cunoscut de contemporanii noștri prin publicarea basmului cules de Petre Ispirescu, „Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”, basm care a fost pus în versuri de către bine-cunoscutul poet român și montrealiez, Adrian Erbiceanu, în cartea sa apărută în 2013 la Editura Anamarol, București și internațional aclamată în Canada și România.

În Voyage/Voiaj, cele două personaje din Țara de basm, unde oamenii trăiau mii de ani, odată ajunse pe Terra și călătorind dintr-un loc în altul prin teleportare, trăind astfel într-un ritm accelerat experiența voiajului, ajung ca în mai puțin de o săptămână terriană să-și dubleze, aproape să-și tripleze vârsta: fetița de 6 ani va avea 14-15 ani după câteva aventuri la Londra, Madagascar, Paris etc și creșterea aceasta, cu toate că era remarcată în peripețiile lor atât de ei cât și de cei cu care veneau în contact, nu părea justificată și nu era luată prea în serios. Adevărata revelație în acest sens se va produce în fața unei oglinzi aduse într-unul din apartamentele unei regine într-un palat din Munții Carpați. Unde și cum veți afla citind povestea!

Această poveste pentru copii de toate vârstele, plină de dialoguri uneori amuzante, alte ori filozofice și profunde, din care nu lipsește o tentă de umor, este ilustrată tot de către Eva Halus. Vă invităm să o citiți.

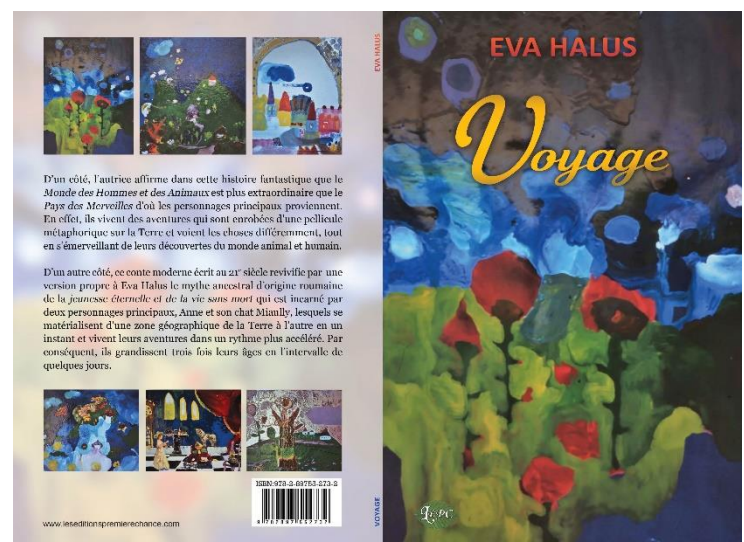
Cartea a fost lansată pe 21 iunie la Festivalul Internațional al Scriitorilor și Artiștilor de la Val David, festivalul având loc anul acesta pe calea aerului, prin ZOOM și este disponibilă în versiune electronică pe 20 de site-uri de specialitate, printre care Amazon, Barnes&Nobles, Le libraire, Distribulivre etc. Dacă doriți să citiți cartea în versiune tipărită, puteți comanda scriind un mesaj la eva_halus@yahoo.com.



Tocmai am terminat de citit cartea „Voyage” de Eva Halus și îmi face plăcere să vă împărtășesc câteva gânduri și impresii despre această lectură. Ca și scriitor, știu cât de important este pentru autor feed-back-ul. Sunt impresionată de realizarea grafică, de calitate, de imagini (desene, picturi de-ale Evei Halus, dar și reprezentarea ciobanului al pictorului Petru Birău), de călătoria din jurul lumii, în general. Descrierile sunt superbe, te poartă cu imaginația

exact în peisajul feeric de poveste. Cu toate că pare o poveste de copii, autoarea face referire la valori spirituale, religioase și morale. La sfârșitul fiecărui capitol apare câte o concluzie, câte o lecție de viață de învățat. Eva Halus a pus în valoare iubirea în general, fie că este vorba de iubirea maternă sau cea față de planetă și de toate animalele care trăiesc pe ea, implicând și salvarea lor, apoi respectul, comunicarea și prietenia dintre Anne și Miaully.

Pare scrisă cu ochi de copil și pentru copii, dar devine, pe măsură ce parcurgi paginile, o încântare și pentru un adult. Magia este peste tot și minunile se întâmplă la fiecare pas. Captivant! Nu poți să mai lași carte din mână. De asemenea, cu mult umor sunt punctate situații, evenimente și personaje. Chiar dacă ne-a plimbat prin Londra, Oceanul Indian, insula Madagascar sau prin Paris, cât de frumos s-a încheiat călătoria cu Paradisul care este pe pământ și anume în munții României cu ciobănașul și castelul reginei! Iar când afli la sfârșit că totul a fost un vis, un vis frumos de copil, îți spui că a fost ceva deosebit și îți pare rău că s-a terminat. Ce bine este să păstrăm mereu în inimă sufletul de copil! Mulțumesc, Eva dragă, pentru bucuria ce mi-a adus-o lectura acestei cărți. Reușești magia prin jocul cuvintelor alese cu migală și trudă. Astfel, am descoperit o parte al sufletului Evei, dulce fetiță. Felicitări pentru scrierea în limba franceză, o muncă în plus. O reușită! Așteptăm și varianta în limba română. Este frumos și captivant de citit în fața copiilor, la bibliotecă sau școli, grădinițe. Ora de povești. Încă o dată, Felicitări! Continuă! Ai mult talent.



O ANIVERSARE MAI SPECIALĂ

Veronica PAVEL LERNER



Sunt zece ani de când am avut o urgență care m-a ținut peste trei săptămâni în spital, din care o bună parte în secția de terapie intensivă. Viața mi-a fost salvată. Iată ce mi-am notat când am ajuns acasă.

În Canada, multiculturalismul este prezent în toate domeniile vieții, inclusiv în spitale. Dar, deși neplăcut, uneori spitalul poate oferi un divertisment chiar și în momentele tragice petrecute fie în secția de terapie intensivă, fie în salon, prin felul diferit în care asistenții medicali canadieni, dar cu origini diferite, își exercită meseria.

Personalul medical ajutător lucrează în ture de câte 12 ore, cei de zi vin la 7h30, cei de noapte la 19h30. Prezentarea în fața bolnavului e invariabilă: „Mă numesc... și voi fi cu dv. toată ziua/noaptea”. Practic, deși activitățile personalului de îngrijire medicală sunt standardizate, în relațiile lui cu bolnavul intervine specificul cultural al ambilor.

Pacientul din secția de terapie intensivă e ținut într-un pat ultramodern pe care îngrijitorul îl ridică sau coboară cu butoane, pat în care se întâmplă totul: dormitul (dacă nu ești trezit la fiecare oră din diverse motive), spălatul, întorsul de pe o parte pe alta, hrănitul prin tuburi, tratamentul prin perfuzii și multe altele.

În mod invariabil, zi și noapte, dormi sau ești treaz, se constată că nu ești bine poziționat pe saltea și că trebuie să fii mutat, manipulare care necesită două persoane. Și, dacă tot ești mișcat, de obicei noaptea pe la ora 2, ti se face și toaleta personală, ceea ce te trezește definitiv și, treaz fiind, auzi comentariile surorilor italiene despre pielea mai mult sau mai puțin fină a diverselor pacienți. „Ai văzut, tu, ce piele bună are asta?” „Da, nu-i rău, e mai fină ca altele”.

Odată, o soră proaspăt coafată și cu un puternic accent „british”, în timp ce mă spăla cu gesturi elegante și calculate, îmi făcea filosofia vieții: „Cine zice că bolnavul are timp liber? Nu are: vine tot timpul cineva și ba îl spală, ba îl întoarce, ba îl întreabă cum se simte, ba îi ia temperatura, abia apucă să doarmă!” Aceste remarci erau pe la 4 dimineața. Eu nu puteam răspunde, aveam tuburi și în nas și în gură. M-a întrebat: „Vreți să vă spălați pe cap?” Întrebarea era ademenitoare, dar aș fi vrut să dorm. Cum o puteam refuza? Am zâmbit vag și a ghicit: „A, înțeleg vreți să mai dormiți, vin mai târziu”. A reapărut peste o jumătate de oră, trezindu-mă iar, și incredibilul s-a produs: am fost spălată pe cap în pat, cu o dexteritate rară! Cred că, dacă aș fi vrut, mi-ar fi pus și bigudiuri! „Nimic nu e mai important în viață decât un păr spălat!” a exclamat satisfăcută, în final. Câtă dreptate avea! N-o s-o uit niciodată!

Tehnicienii specializați în respirație, numiți RT (*Respiratory Therapist*) erau și ei foarte diverși: un japonez mi-a dat detaliile tehnice ale aparatelor (parcă am înțeles ceva?), o canadiană anglofonă mi-a recomandat eliminarea secrețiilor din trahee prin „sucțiune” (un procedeu neplăcut), o filipineză, dimpotrivă, mi-a sugerat să tușesc natural și, în fine, o asistentă miloasă, originară din Quebec, m-a sfătuit să las totul în laringe, că ajută la vorbit!

În seara din ajunul celei de a doua operații a venit un asistent canadian englez care, cu o voce joasă și foarte serioasă mi-a spus: „Mă numesc John și sunt cu dv. la noapte. Vă rog să mă chemați la nevoie, aveți aici soneria”. S-a retras și a revenit după o oră: „Mă numesc John, uitați, aici e butonul, mă puteți chema oricând. Vă pun în perfuzie un somnifer. Noapte bună”. După altă oră, cineva mă trezește: „Mă numesc John, am venit să văd dacă dormiți. Să știți că vă urmăresc de afară, aparatele au monitoare peste tot, nu vă faceți probleme. Sunați-mă dacă aveți nevoie, vă mai pun un somnifer”. Iar a plecat, iar a venit, de fiecare dată mă trezea și se prezenta din nou. Până la urmă l-am întrebat (pe un bilețel, nu puteam vorbi): „de ce îmi repetați numele de fiecare dată?” Mi-a răspuns: „Cum de ce? Ca să-l știți!”

În sfârșit, de o mare eficacitate a fost un indian. Spunând hotărât: „Patul omoară, omul e făcut să se miște, nu să stea”, m-a dezlegat de aparatele fixe, m-a atașat la unele mobile, m-a smuls din pat și m-a obligat să merg, chit că aveam pe mine uniforma bolnavilor internați, o cămașă lungă descheiată la spate. Mi-a ținut cu mâna cămașa la spate, ca să nu fiu indecentă, mi-a cărat anexe și m-a condus pe coridoare. Recunosc, a fost o spectaculoasă revenire la verticală!

Transferată de la terapia intensivă într-un salon normal, am constatat aceeași diferență culturală la surori: filipinezele te ajută intuitiv, indiennele te stimulează cu umor să te îngrijești singur (pe mine m-au poreclit „Mrs. Bean”), vietnamezele sunt metodice și lucrează în ritm constant, nemțoaicele sunt organizate și punctuale.

Nu pot s-o uit pe îngrijitoarea care spăla pe jos, care m-a impresionat prin priceperea ei la toate. Am putut comunica direct cu ea în ultimele zile, când minunea revenirii capacității mele de a vorbi se întâmplase deja! Venită în Canada în 1996 după ce lucrase ca soră medicală 20 de ani la Belgrad și neavând bani pentru examenele de echivalare, s-a angajat ca îngrijitoare pentru a-și întreține copiii, care acum erau studenți la medicină. Se bucura pentru ei, dar suferea pentru că, deși calificată, nu avea voie să-i ajute pe bolnavi. La despărțire mi-a spus emoționată: „Povestea mea e tristă, dar dv. aveți acum o poveste frumoasă, despre minunea vindecării!”

Lui John, Michelle, Lucia, Shawn, Ivanka, Hellen, Tuoi, Odette, Gerthruide, Selena și tuturor celorlalți, adâncile mele mulțumiri!

„NU ȘTIU CE SĂ FAC ! AM NEVOIE DE UN SFAT !”

(Piesă în șase acte)

Wladimir PASKIEVICI



Personajele :

Valentin, om în vârstă, tihnește la o viață pașnică, calm.

Sara, idem, dar mai puțin calmă, soția lui Valentin.

Marta, 65 de ani, semi-activă, medic, bipolară, îl pisează pe Valentin. o enervează pe Sara. Locuiește în California.

Anatol, 45 de ani, chirurg reputat, băiatul adoptat al Mariei, caracter fugos, *apare ex-abrupto*.

Locul : Montreal

Timpul : Anul 2017

ACTUL I

Scena 1

(În februarie)

Valentin se duce în birou. Deschide ordinatorul. Vede un mesaj urgent provenind de la Marta.

Dragă Valentin, sunt disperată, În fiecare an e la fel : când începe iarna, intru în depresiune, nu mai pot face nimic, nu mai am nici o energie, nici o poftă, nici o plăcere, numai gânduri negre. Apoi, în luna martie, revin la mine și mă reactivez. Tu crezi că e normal ? Am consultat medicii, inclusiv un psihiatru, dar n-au știut ce să-mi spună. Nu știu ce să fac ! Dă-mi un sfat !

Valentin lui Marta :

- 1) Nu te preocupa, asta mărește problema.
- 2) Gândește-te la ce vei face când te vei simți mai bine.
- 3) Profită de timpul mort, pentru a citi, asculta muzică și de a te plimba în natură.

Marta lui Valentin :

Așa voi face !

Scena 2

(În martie)

Marta lui Valentin :

Dan H. e grav bolnav. Am decis să mă întorc la voi. Poate reușesc să-l vindec. Pentru asta însă am nevoie să creez un lanț de cunoștințe care ar fi dispus să se roage pentru el. Ai putea să mă ajuti ?

Valentin lui Marta :

Descurcă-te altfel. Știi bine că nu sunt credincios...

Marta lui Valentin :

Așa voi face !.

Scena 3

(În aprilie)

Marta lui Valentin :

N-am reușit să plec. Am prea multe probleme de rezolvat și nu știu ce să fac ! Cine se va ocupa de pacienții mei ? Apoi, am un câine bolnav. În plus, am început să mă ocup și de vacile unui vecin... Șoferul meu are tendința de a se îmbăta dacă e lăsat fără control. Și grădinarul își face de cap când lipsesc din Sinaia. Dar principala problemă este fiica mea. De când s-a măritat, nu reușesc s-o mai vad. E la New York acum. Numai că nu vrea să mă mai vadă de când îi critic bărbatul. Cum să mă descurc ? Dă-mi un sfat !

Valentin lui Marta :

Ia-o încet că mă amețești ! Îți răspund în ordine :

- 1) Pacienții : dă-i unui coleg.
- 2) Câinele : consultă un veterinar.
- 3) Personalul tău : caută pe cineva care să vină să locuiască la tine în absența ta.
- 4) Fata ta : faceți pace și nu mai critica pe alesul ei.
- 5) Du-te întâi la New York și, după aceea, vin-o la Montreal.

Marta lui Valentin :

Așa voi face !

ACTUL II

Scena 1

(La începutul lunii mai)

Sâmbătă seara, ora 22;30. Telefonul sună. Valentin ia telefonul. E Marta :

- Alo !

- Te deranjez ?

- Da ! Te-ai uitat la ceas ? E 22;30. Care-i urgența?

- 22;30 ? La mine e 18;30 !

- Unde ești ?

- La Montreal !

- Și de unde vii ?

- Din California...

- Pune-ți ceasul la ora noastră. Acum că tot ne-ai deranjat, ce este ?

- Vreau neapărat să ne vedem mâine. În cartierul tău. O jumătate de oră. Când și unde îți convine.

- La 11;00, la cofetăria Duc de Lorraine, pentru o cafea.

- Așa voi face !

Scena 2

(A doua zi)

Marta e la oră. Valentin o așteaptă. Sara stă îmbufnată, acasă. Rezumatul dialogului (care a durat 2 ceasuri):

- Îmi pare bine că ai putut veni. Mă scuz încă pentru aseară. Sara e supărată pe mine...

- E normal.

- O voi chema pentru a mă scuza direct.

- Nu cred că ar fi o bună idee...

- Atunci îi voi trimite un buchet de flori.

- Mai bine, las-o încurcată. Riști un răspuns sec sau chiar un refuz total ! Spune mai degrabă ce te aduce aici.

- Trei lucruri : vrea să mă ocup de Dan H. care e muribund. Apoi, să aranjez un contract de lucru cu prof. M.M. care e chimist, pentru a verifica unele teorii ale mele asupra îmbătrânirii. În sfârșit, vreau să mă ajuți să public cartea care mi-ai tradus-o în franceză.

- Program încărcat. Iată ce-ti propun :

a) pentru Dan H. nu poți face nimic, are un cancer terminal.

b) colaborarea de M.M. este o excelentă idee, dacă vă înțelegeți.

c) cartea e gata de imprimare, prețul de tipărire este excelent, trebuie numai să te înțelegi cu cineva care să accepte să se ocupe de lansare.

- Îți mulțumesc. Așa voi face.

Scena 3

(În ziua următoare)

Sună cineva de jos. Valentin întreabă :

- Cine sună ?

- FEDEX. Un pachet pentru dumneavoastră.

Valentin deschide pentru că aștepta un pachet. Apare omul de livrare. Sara ia pachetul, îl deschide : o imensă prăjitură...

Valentin Martei :

Vrei să ai ultimul cuvânt. Printr-o șmechereală... Complet ratat. Prăjitura e mult prea dulce. A trebuit s-o aruncăm !

ACTUL III

Scena 1

(Peste două zile)

Anton lui Valentin :

De ce o agresați pe mama mea ? De ce o tratați astfel ? De ce ați făcut-o să plângă ? Și de ce soția Dvs. e atât de prost crescută ? Mama mi-a spus că sunteți un om deosebit, că sunteți prietenul ei și că vă apreciază foarte mult. Nu înțeleg, explicați-vă !

Valentin lui Anton :

Stimate domn, nu vă cunosc, nu știam că Marta avea și un băiat. Numai din această cauză vă voi răspunde la impertinentul dvs. mesaj. Cine agresează pe cine ? Noi pe Marta sau Marta pe noi ?

(Îi dă atunci versiunea lui a faptelor.)

Eu o apreciez pe Marta pentru că este un om deosebit. Sara mai puțin pentru că este o persoană care insistă și vrea să se impună.

Pe de altă parte, atacând pe soția mea ați depășit o linie roșie. Soția mea e un subiect tabu !

Pentru a termina, am reținut însă faptul că ceea ce a motivat ieșirea Dvs. este grija ce purtați mamei dvs., grijă care vă onorează.

Anton lui Valentin :

Înțeleg mai bine situația. Mă scuz pentru ieșirea mea intempestivă. Vi-am apreciat valorile și în special felul în care ați făcut față situației. Simt chiar că am putea deveni prieteni.

Valentin lui Anton :

De ce nu ?

Scena 2

(Două săptămâni mai târziu)

Valentin Martei :

Sper că ne-am calmat. Propun să uităm diferendul cu prăjitura și cu hărțuială și să ne întoarcem la lucrurile esențiale. Unde ești, ce faci, cum au mers afacerile tale la Montreal ?

Și cine este acest Anton, « băiatul tău » care ți-a luat așa viguros apărarea ?

Marta lui Valentin :

Cu totul de acord. Mă găsesc din nou în țară, la Snagov. Mă ocup de bolnavii mei, de câinii bolnavi ai vecinilor și de niște cai lăsați pe moarte de proprietarii lor inumani. La Montreal, n-am putut face nimic cu Dan H. Soția lui mi-a interzis să mă ocup de el, n-a acceptat nici măcar să facem o rugăciune împreună pentru el. E încă în comă...

În schimb, m-am aranjat cu M.M. : viu în noiembrie la Montreal pentru o ședere de trei luni ca să lucrez cu el. Vom aranja atunci tipărirea cărții. Dar nu știu unde voi locui. Dă-mi un sfat : crezi că în blocul vostru ar fi un mic apartament de închiriat, pentru mine și câinele meu, la un preț convenabil ? Sub 1 000\$/lună.

Anton este un celebru chirurg cardiac de care m-am ocupat de când era mic. Vrea să mă « ocrotească ». Locuiește acum la mine, la Snagov. El se ocupă de casă și de personal în lipsa mea. E însurat, are un băiat, nevasta lui – așa și-așa, – e însărcinată.

Valentin transmite Sarei informația. Reacția ei instantanee :

Dacă Marta vine la Rockhill, eu mă mut !

Valentin Martei :

Regret, chiriile depășesc 1000 \$.

Marta lui Valentin :

Am acum o altă problemă. Ginerele meu o înșală pe fata mea ! Când m-am oprit la New York, la dus, am angajat un detectiv ca să-l urmărească (aveam bănuielele mele). Mi-a arătat fotografiile pe care le-a luat. Nu e nici o îndoială. O înșală. Nu știu ce să fac ! Dă-mi un sfat ! O pun la curent sau nu ?

Valentin Martei :

Nu-i vorbi de detectiv. Spune-i numai că ești convinsă că e înșelată și că trebuie să fie atentă...

ACTUL IV

Scena 1

(La începutul lunii iunie)

Anton lui Valentin :

Domnule Valentin, sunt disperat. Nu știu ce să fac ! Dați-mi un sfat ! Este o chestiune delicată și nu vreau să implic nici unul din cunoscuții mei. Am încredere în judecata dumatăle.

Am întâlnit recent o femeie superbă. O cheamă Marissa. E inteligentă, cultivată – nu ca soția mea actuală – care este și ea medic. Ne înțelegem pe toate planurile. Sunt convins că este femeia vieții mele. Nu pot să renunț la ea dar nu pot să-mi părăsesc acum nevasta mea, Irina, însărcinată... Ce să fac ?

Mama îmi spune c-am înnebunit și că trebuie să-mi fac datoria...

Valentin lui Anton :

Mulțumesc pentru încredere dar nu mă consider expert în afaceri conjugale...

Anton lui Valentin :

N-ați iubit niciodată două femei în același timp ?

Valentin lui Anton :

Nu ! Mai exact, o singură dată, când eram adolescent...

Anton lui Valentin :

Bine, dar eu ce fac ?

Valentin lui Anton :

Dă-mi 24 de ore să mă gândesc.

Anton lui Valentin :

Așa voi face !

Scena 2
(În aceeași zi)

Valentin Martei :

Ce se întâmplă cu Anton ?

Marta lui Valentin :

S-a îndrăgostit de o doctoriță de la spitalul unde lucrează. E adevărat că este o frumusețe și că e mult mai bine decât actuala sa nevastă dar Anton se îndrăgostește cam repede și prea des. Nevastă-sa e nefericită și îi e teamă că o va părăsi, deși are cu el un copil și așteaptă al doilea. În orice caz, pe mine mă încurcă treaba pentru locuiesc la mine și-i aud mereu certându-se...

Valentin Martei :

Văd !

Scena 3
(Un ceas mai târziu)

Anton lui Valentin :

Mă întreb dacă nu pot trăi cu amândouă odată ? Ca atâția alți bărbați...

Valentin lui Anton :

Și poate că, în plus, cu alta ?... Continui mâine cu un răspuns mai serios !

Scena 4
(A doua zi)

Valentin lui Anton :

În loc de a întreba pe care s-o alegi, întreabă-te invers ; care e soluția pe care o vei regreta cel mai mult dacă n-o iei !

Anton lui Valentin :

Să renunț la Marissa !

Valentin lui Anton :

Te-ai gândit la consecințele, în ambele ipoteze ?

Anton lui Valentin ;:

Da și sunt gata să le asum, în ambele cazuri.

Valentin lui Anton :

Dar ele ? Care e părerea lor ? Sunt și ele gata să asume consecințele deciziei dumitale, în ambele eventualități ?

Anton lui Valentin :

Hm... Nu știu. Nu le-am întrebat...

Valentin lui Anton :

Fă-o !

Scena 5
(Două zile mai târziu)

Anton lui Valentin :

Marissa mi-a răspuns că e gata să trăiască cu mine Independent de consecințe. În schimb, Irina a luat-o foarte rău, a urlat și m-a amenințat că dacă plec de acasă îmi va interzice să-mi văd băiatul...

Ce să fac ? Dă-mi un sfat !

Valentin lui Anton :

Repet întrebarea : « Independent de consecințe? »

Scena 6
(Un ceas mai târziu)

Anton lui Valentin :

O aleg pe Marissa. Independent de consecințe !

Valentin lui Anton :

Acum vor începe greutățile....

ACTUL V
Scena 1
(A doua zi)

Marta lui Valentin :

Ce i-ai spus lui Anton ? De la ultimul tău mesaj, n-am auzit decât urlete în casă. Dacă continuă așa, va trebui să-i dau afară...

Anton lui Valentin :

Irina a plecat cu băiatul nostru la Paris. Nu știu când se va întoarce. Cert e că nu vrea să mă mai vadă. Și nu vrea ca eu să-mi mai văd băiatul.

Ce să fac ? Dă-mi un sfat !

Valentin lui Anton :

Mută-te din casă, dă-i o bună pensie și ia un avocat pentru a discuta de condițiile legale ale unei separări...

Anton lui Valentin :

Așa voi face !

Scena 2
(La începutul lunii iulie)

Antoine lui Valentin :

Am știri mai bune : Irina s-a întors de la Paris, mai calmată. A acceptat separația, a acceptat pensia și a acceptat să-mi văd regulat băiatul. S-a mutat la mama ei. Marissa e fericită că totul s-a aranjat spre bine.

Marta lui Valentin :

Știi, lucrurile s-au aranjat mai bine decât am crezut. Toți protagoniștii sunt calmi, ba chiar Irina și-a găsit un bărbat, medic și el, gata s-o ia cu cei doi copii !

Anton s-a întors acasă. Acum pot începe preparativele de plecare. Totul e programat ca să viu pe ziua de 15 octombrie.

Valentin lui Anton și Mariei :

Tout est bien qui finit bien !

ACTUL VI

Scena 1

(În septembrie)

Marta lui Valentin :

Complicații neașteptate ! Am angajat o tânără fată ca să se ocupe, în timpul lipsei mele, de animalele pe care le îngrijesc acum. Iunia este așa de frumoasă încât nu poți să nu fi îndrăgostit de ea ! E tocmai ce s-a întâmplat cu Anton... Nu știu ce e cu acest băiat. Mă tem de ce se poate întâmpla în lipsa mea, pentru că locuiește și ea la mine...

Nu știu ce să fac. Dă-mi un sfat !

Valentin Martei :

Nimic. Lasă-i în pace, sunt adulți, nu ?

Marta lui Valentin :

Așa voi face !

Scena 2

(O săptămână mai târziu)

Anton lui Valentin :

Revin la Dvs. Mă găsesc în situația jenantă în care iubesc două femei extraordinare. Încerc să aleg dar pur și simplu nu pot. Mama spune ca sunt un om pe care nu se poate baza. Credeți că este vreo șansă pentru mine, ca bărbat ? Sau am să

rămân un afemeiat iresponsabil toată viața mea ? Fetele astea Iunia și Marissa n-au greșit cu nimic. Buba e la mine...

Ce sa fac ? Dați-mi un sfat !

Valentin lui Andrei :

Prima dată, am crezut că e o criză, acum văd că este un obicei... Nu mai dau nici un sfat. Voi asista de-acum înainte ca spectator.

Anton lui Valentin :

Nu mă puteți lăsa așa. Nu mai pot să dorm. Risc să operez prost... CE SĂ FAC ?

Valentin lui Anton :

Fii sincer cu fiecare, dar nu confunda viitorul imediat cu interesul la lung termen.

Dragostea este un sentiment nobil, cu condiția să nu se amestece cu dorința de posesiune. În afară de asta, *à utiliser sans modération !*

Anton lui Valentin :

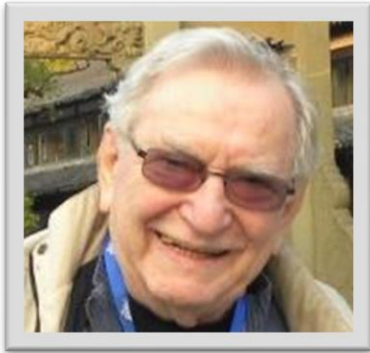
Așa voi face !



Flori din soare, Rodica Vinca

ÎN AJUN DE CRĂCIUN

David KIMEL



Moșul, drăguțul de el, își umple tolba cu cadouri pentru fete și băieți, să le aducă ca așteptată surpriză în noaptea de Ajun. Cu exactitate de orologiu, în fiecare an Moșul colindă potecile înzăpezite cu sacul pe spate, neobosit să aducă o bucuria momentană fiecărui copil, la miez de

noapte, pășind tiptil pe lângă pătucurile lor, fără diferențiere că unele sunt într-un ungher de bordei, ori sub protecția unui baldachin dintr-un palat. Într-o noapte ca aceasta, miracole sunt posibile.

Cu mulți ani în urmă, să fi fost curând după Revoluție, am petrecut un concediu în perioada Crăciunului, în California. Mulți dintre prietenii noștri din Grant erau deja stabiliți în acest minunat colțișor de rai cu climă dulceagă, soare darnic și rod îmbelșugat. Aranjat într-un resort în Karlsbat, navigam zilnic la bordul unui automobil închiriat, către Los Angeles și chiar mai departe, să-mi văd prietenii risipiți prin împrejurimi. Pregătiri mari erau în toi, pentru că s-a anunțat că Mircea Diaconescu, „Doctorul” cu soția, vor veni din Germania să petreacă Crăciunul cu noi, aici. Doctorul, crescut cu noi în Grant, era un stomatolog cunoscut, cu catedră la Institutul de Stomatologie de pe Calea Plevnei și mare iubitor de muzică, dirijând renumitul cor al medicilor din Capitală. În vederea acestui eveniment, s-a hotărât să-i întâmpinăm la aeroport cu „Bună dimineța la Moș Ajun” în versiunea compusă de Mircea. Ne-am întrunit într-o sală a bisericii din Lomalinda pentru repetiții. Printre noi, retras, un cetățean, membru al bisericii dar nu și al grupului din Grant, era prezent. În timpul repetițiilor am remarcat că ne urmărea timid din colțul lui, pe Vali, soția mea, și pe mine, veniți din Canada. După repetiții, vechii noștri prieteni Tili și Mihai Manea ne-au luat deoparte și ne-a rugat să facem un bine acestui om, dacă putem. Așa l-am cunoscut pe Valeriu Ciovică.

Era constănțean. Venise de vreun an în vizită cu fata lui mai mare, studentă în *exchange* la medicină și nu s-a mai întors. Nu avea *green card*. Din profesor, director de liceu în Constanța, acum lucra ca salar în construcții și nu știa cum să-și aducă soția și fata mai mică, rămase acasă. În America nu era cu puțință. Canada, oricum era mai aproape. Ar fi oare cu puțință să le facem o chemare să vină la noi?

Întrevederea la aeroport cu Mircea a fost sărbătorească. Când au apărut în dreptul ușilor automate, la semnalul lui Mihai, cei aproape 30 de persoane din grupul nostru, am început să cântăm, de se uita toată lumea la noi: „Bună dimineța la Moș Ajun...” Îmbrățișări, sărutări, lacrimi de bucurie și în final ne-am dus în Glendale, la familia Udrescu. Masă, amintiri, povestiri și o noapte albă.

Ajunși acasă după o scurtă croazieră de Anul Nou din San Diego în Mexico, am făcut chemarea oficială la Consulat pentru Camelia și Antonia Ciovică. Prin mai, primim înștiințare că vor sosi în Toronto. Nu le cunoșteam. Am pregătit placarde pe-un carton. Au venit! Camelia, profesoară de Franceză, nici un cuvânt în engleză, timidă, vorbea mai mult cu ochii și cu un nelipsit zâmbet. Antonia, fetișcană de treisprezece ani, păr ca abanosul și reținută la vorbă. Știa engleză mai bine ca noi. Acasă le-am dat camera Ancuței, fetița noastră măritată de curând. La subsol aveam o masă de ping-pong pe care jucam cu copiii. Antonia mi-a devenit curând partener. Vali și Camelia puteau fi socotite drept sora mai mare și cea mai mică. Erau peste tot împreună. Timpul a trecut repede.

Printre prietenii noștri din Toronto, doamna Doiu era tot profesoară de franceză și sfaturile dânzei păreau cele mai potrivite. Din punct de vedere profesional, Camelia, cu experiența ei la catedră și șarmul personal cu care cucerea orice făptură, Canada putea fi bucuroasă să-i ofere o șansă. În septembrie, Antonia trebuia să înceapă școala. Situația familiei Ciovică în California, era încredințată unui avocat care trăgăna procesul. Unica soluție practică părea să fie stabilirea lor în Canada. Așa că le-am dus la centrul de imigrare pentru solicitarea rezidenței permanente. Dar ori ce act trebuia depus din afara granițelor. Consulatul American din Toronto avea program cu publicul numai în anumite zile și solicitorii erau numeroși. Din experiență știam că se formează rând de pe la orele 5 dimineța. Am mers cu fetele să cerem viză pe pașapoartele lor pentru o zi la Buffalo, unde ar putea depune cererea de *Landed Immigrant* pentru Canada. Au primit viza Americană în decembrie.

La telefon de data asta bucuria familiei Ciovică a fost ineputabilă. Oricare ar fi situația, după atâta timp de așteptare, nesiguranță și stres, se vor revede la Buffalo, fie și numai pentru o singură zi. Acolo vor hotărî ce au de făcut și cu ajutorul lui Dumnezeu, nu va trece mult și vor fi din nou împreună. Mi-am luat două zile libere înainte de Crăciun; Vali și fetele au pregătit sandviciuri și fructe pentru drum și am plecat la Buffalo. Ciovică cu fata cea mare ne aștepta în stradă la poarta Consulatului Canadian. Au așteptat afară să terminăm operațiunea de depunere a actelor și apoi ne-au condus la motelul unde au dormit peste noapte. Dimineța următoare, la micul dejun, Valeriu ne-a spus că au hotărât să meargă împreună cu autobuzul în California. Deja erau împreună aici, și nu voiau să mai aștepte despărțiți încă cine știe cât timp. Vali și cu mine ne-am întors acasă mândriți că am pierdut fetele cu care ne-am obișnuit atât de mult, dar bucuroși de bucuria lor. Era Ajun de Crăciun.

Astăzi ne socotim familie. Vara asta ne-am revăzut în Arizona cu Camelia, Valeriu și familia Manea. Și-am re trăit momentele celui Ajun de Crăciun în Buffalo, întruchipate în sufețele noastre ca un adevărat miracol.

P O E M E

Viorel PLOESTEANU (Irlanda)

respirație

poetii se nasc în fiecare zi
 cu fiecare poem
 cu fiecare gând...
 numai uneori îi descoperă
 muritorii de rând
 atunci când se întâmplă
 totuși
 sufletul ia o gură de viață
 ca de sub apă ieșind
 flori albe de lotuși

Octombria

Atâta toamnă n-a mai fost de-un an
 Și de un an aștept ca să revină,
 Să cadă iarăși frunze fără vină
 Desprinderea să nu le fie-n van.

E toamnă iar cum n-a mai fost vreodată.
 Când pașii tăi prin ploaie mă seduc
 Eu te urmez peren și nu caduc
 Prin toamna mea și-a ta însingurată.

Atâta frunză n-a căzut nicicând
 Sau poate n-a trecut pe strada noastră
 Să lase în privirea ta albastră
 Un gând al meu să îți rămână-n gând.

E toamnă iar cum n-a mai fost vreodată.
 Când pașii tăi prin ploaie mă seduc
 Eu te urmez peren și nu caduc
 Prin toamna mea și-a ta însingurată.

Tu ești născută toamna, Octombria!
 Când timpul se-mplinește princiari
 Eu m-am născut cumva involuntar
 Să mă-mplinesc abia iubind Doria.

E toamnă iar cum n-a mai fost vreodată.
 Când pașii tăi prin ploaie mă seduc
 Eu te urmez peren și nu caduc
 Prin toamna mea și-a ta însingurată.

poetului Potolea



Doriei

Hey, lady!

Când am întâlnit o femeie frumoasă
 Cu părul blond
 Ochii albaștri și sânii mari
 Eram atât de tânăr și atât de fericit
 Că am plătit două sute pentru o oră
 Cea mai lungă oră din viața mea
 Cea mai îndepărtată oră din mintea mea
 Apoi mi-am pierdut inocența
 Și mulți pași pe care i-am lăsat în urmă
 Atâtea vise pe care le-am pierdut în praf
 Mii de oameni au pășit peste ele
 Și eu
 Ca un vultur am zburat
 Nimic păstrând în ochi
 Nimic strâns în sufletul meu decât vântul
 Și cuvinte moi ca niște nori
 Pierduți printre degete
 Hey, lady!
 Dă-mi înapoi tinerețea
 Visurile mele
 Drumurile neumbrate
 Dă-mi înapoi acea oră
 Când eram atât de curajos
 Și am crezut că viața este a mea
 Dumnezeu sunt eu
 Iar visurile mele sunt totul
 Hey, lady!
 Dă-mi înapoi acea oră
 Pentru că tot ce am trăit după
 E nimic.

cel mai deștept dintre melci

lui Emanuel Pope

nu se deosebea cu nimic de ceilalți
 nici la culoare
 nici la numărul de spire
 numai că
 dimineața
 când se întorceau din peregrinările nocturne
 lăsând urme sclipicioase
 el întârzia până aproape de ivirea zorilor
 unii dintre ei ziceau că ar fi leneș
 alții că nu se orienta în teren
 și îi lua ceva timp până să le ia urma
 oricum

când se întorcea avea întotdeauna ceva de povestit
iar melcișorii îl așteptau cu nerăbdare
în ciuda îndemnurilor părintești de a merge la culcare
deși nu voiau să se arate interesați
mai toți își făceau de lucru
pe după vreo tulpină mai groasă
curioși să audă ce i s-a mai întâmplat celui mai ciudat dintre ei
pentru că nu era noapte să treacă degeaba
unii ziceau că numai din cauza antenelor
care îi erau mult mai lungi decât ale celorlalți
iar ochii bulbucăți
fiind mai deasupra lucrurilor
puteau să vadă mai multe
dar câți dintre ei nu se urcaseră pe trunchiurile copacilor
și nu văzuseră nimic
câți dintre ei nu întârziaseră până spre dimineață
așteptând să se petreacă minunile pe care
mai norocos poate
le întâlnea cel mai ciudat dintre ei
de fapt
dacă se gândeau bine
multe dintre întâmplările povestite în desișul pădurii
le cunoșteau și ei
le întâlniseră în preumblările nocturne
însă nu li păruse nimic extraordinar
numai melcul cu antenele lungi
ciudatul pădurii
găsea întotdeauna înțeleșuri ascunse
în lucrurile firești
și mai avea talentul să le povestească
de aceea mulți dintre ei credeau că este un mincinos
că inventează lucruri
numai pentru a părea mai cu moț
dar el nu voia nimic de la ei
nici să fie considerat cel mai deștept dintre melci
nici mai bun nici mai frumos
voia numai să le vadă melcișorilor bulbii ochilor
măriți de curiozitate și pasiune
de nerăbdarea de a crește mai repede
să poată merge singuri în călătorie
să întâlnească miracolele pe care
melcul cu antenele lungi
le întâlnea de fiecare dată
s-a întâmplat însă ca într-o zi
cel mai deștept dintre melci
să vrea să cunoască minunea supremă
să întâlnească soarele
și să aducă miracolul în umbra întunecoasă a pădurii
așa că s-a îndepărtat de arborii protectori ai pădurii
care fie vorba între noi
era numai un parc dintr-un oraș

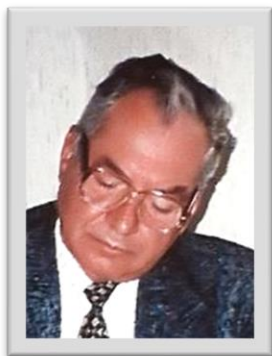
și a pornit pe o alee largă
pavată cu cele mai bune pietre șlefuite
mergând către lumina ce se anunța dincolo de deal
antenele îi fremătau
și parcă se lungiseră mai mult decât erau
aproape că alerga înaintea luminii
iar când a fost să vadă răsăritul
o talpă grea a strivit cochilia cu nimic diferită
de ale celorlalți melci
a strivit carnea moale și cu nimic diferită
de a celorlalți
a frânt antenele lungi
poate că numai puțin mai lungi
decât ale...
și ochii aceia mari
mult mai mari decât ai oricărui melc din pădure
care știau să vadă ceea ce altminteri era de nevăzut
pentru toți ceilalți
ochii ăia s-au închis pentru totdeauna
cu o urmă de răsărit în ei
strivită de talpa grea și nepăsătoare
a celui mai prost dintre oameni

atunci l-am întrebat

am ieșit din curtea casei mele
prin poarta din spate
puțin obosit
de zgomotul orașului
care îți sugerează energia
și sufletul
ca o lipitoare transparentă
am mers prea mult timp înainte
prin mulțimea de oameni
fiecare purtând cu el două lipitori
una a lui
una cine știe a cui
întotdeauna seara vedeam
că lipitoarea mea e mai leneșă
sau mai slabă
așa că am lăsat-o într-un ungher al casei
și am pornit în cealaltă parte
a orașului
departe
am întâlnit un singur om
care părea să fi uitat cum arată alt om
așa mirat a fost să mă vadă
cu chipul îmbujorat
de atâta sânge
iar eu am știut că
el este lumea

MAMA LUI CU RUSUL LUI

Boris GUZUN



Declarațiile „După ocuparea Basarabiei în 1812... când am fost răpiți, ruși de la patria mamă” nu corespund întocmai adevărului istoric. Și anume, „Dacia teritoriul neamului românesc, precum afirma și Ptolemeu se întindea până la Nipru”, susține șeful catedrei Istoria Românilor de la Universitatea de Stat a Moldovei, doctor în istorie, profesor universitar Ion Buga.

La 1698, la încheierea unui tratat dintre Petru cel Mare și Dumitrașcu Cantemir, s-a stabilit că Nistru rămâne frontiera dintre Moldova și Rusia, relatează Zamfir Arbore în „Basarabia în secolul XIX”, editată la București în 1898.

Tendențele Imperiale ale Rusiei nu s-au oprit aici. Urmează confruntarea celor două Imperii, Rus și Otoman (1770-1774). Armata rusă trece Nistru, ocupă cnezatele românești și numai prin tratatul de pace de la Cuciuc-Cainardji, Țara Românească scapă temporar de un agresor. Dar numai temporar deoarece la 1806 armata rusă condusă de Kutuzov și Ciciagov, iarăși a ocupat Principatele. Armata rusă a stat în Țara Românească până în 1812; delegatul francez, Mariaje, consulul din Iași, Fornetti și cronicarul român, Zilot Roanul, au descris starea de mizerie în care a căzut poporul român sub oblăduirea rusească de pe acele timpuri negre. Armata rusească a devorat tot ce a fost în țară, astfel că a trebuit să se aducă apoi alimente din Odessa, deoarece în țară nu mai rămăsese nimic pentru armata rusă; menționează Zamfir Arbore în această lucrare. Astfel este vădit că am fost răpiți, ruși de la Patria mamă cu mult înainte de 1812.

Dar anul 1812 a fost nu mai puțin tragic pentru neamul românesc. Faptul este că rușii l-au fugărit pe Napoleon de la Moscova până la Paris, unde soldații fiind obosiți cereau să fie serviți „bistro-bistro”! Rusia a eliberat țările Europei de agresori, pentru care fapt acestea erau îndatorate să-i intre rusului în voie, la toate. Ca urmare, am fost trădați și a fost recunoscută anexarea teritoriului dintre Nistru și Prut de către Rusia. A fost anexată, (o forma de iure), dar ocupată și jefuită cu 12 ani înainte și botezat acest pământ în Besarabscaia gubernia, ca oricare unitate administrativă a Imperiului rus (Ociacovscaia, Moscovscaia), băștinașii botezați –basarabeni- să uite că suntem români-moldoveni.

După anexarea Basarabiei, Rusia a promovat o denaționalizare dură. Au fost închise școlile în limba maternă. Tatăl meu, Toader Guzun a terminat trei clase „duhovnoi scoli” în limba rusă. Această soartă a avut-o și religia. Episcopiile au fost trecute imediat sub jurisdicția Sinodului din Petersburg. Primul mitropolit al Basarabiei a fost numit Gavriil Bănulescu după care, până în 1918, anul întoarcerii Basarabiei la Patria-mamă, au fost numiți

mitropoliți numai ruși. Preoților moldoveni li s-a ordonat să-și învețe copiii în limba rusă, mănăstirile au fost puse sub stareți ruși, preoții fiind obligați să facă slujbe numai în rusește, celor principali li se desființa parohia. Astfel a fost redus numărul de preoți de la 775 la 450.

Gazeta „Basarabet” din Chișinău scria : „Moldovenii au fost opriți să se roage lui Dumnezeu în limba lor. Ce este de făcut? S-au închis 340 de biserici”.

La 30 noiembrie 1838 Gheorghe Condur, feciorul preotului din Chițcani, satul meu și la 22 aprilie 1839, Alexei Levitchi, fiul diaconului au depus plângeri la administrația guvernului, relevând că după alipirea Basarabiei la Rusia au fost lipsiți de titlurile duhovnicești.

Totodată au fost aduși în Basarabia preoți și tot felul de funcționari ruși, ceea ce confirmă că autoritățile țariste prigoneau din școli și biserici administrația, nu numai de limba română, dar și pe slujbașii autohtoni.

Atât școlile parohiale (bisericești), cât și școlile laice moldovenești puteau fi înregistrate de administrația țaristă numai după ce ele introduceau definitiv predarea în limba rusă. Dascălul Andrei Cuculescu de la biserica din satul Chițcani, jud. Orhei, în 1889, preda la școala parohială, în limba rusă. Savantul rus N. Durnovo (1876-1937) membru corespondent al Academiei de științe a URSS, scria : „Toate cărțile sfinte de la toate bisericile moldovenești, tipărite cu litere chirilice în limba română, au fost depuse la Mitropolia din Chișinău, unde arhiepiscopul Pavel în decurs de 7 ani le-a ars, încălzind cu ele palatul Mitropoliei. Poporul din Basarabia datorită rusificării zilnice este transformat într-o hoardă de muți și ignorați. Acestui popor i s-a interzis să învețe limba maternă în școli, să se roage lui Dumnezeu în graiul părinților săi. Sute de mii de desetine din pământul său au fost împărțite coloniștilor ruși, bulgari și germani. Aceasta în scop de a-i sili să-și părăsească țara. Numai într-un singur an, 855 de familii țărănești au trebuit să plece în Siberia pentru a o coloniza. Bieții oamenii își lasă holdele roditoare pentru că nu mai pot trăi în țara lor.”

II

Și iarăși trădare. Acum în 1940, imperiul are un alt nume, Uniunea Sovietică, dar din aceeași parte a Nistrului și cu aceleași apucături de colonizare și asimilare. Am fost cedați străinului „fără a trage un foc de pușcă”, precum constata diplomatul și scriitorul român Neagu Djuvara. „Măcar foc de pistol”, aș adăuga, deoarece opunând rezistență agresorului, România ar fi avut argumente incontestabile să rămână întregită după război.

După executarea ultimatumului din iunie 1940 de către Guvernul regal al României mareșalului S. Timosenko, comisar „norodnic” al apărării al URSS, i s-a raportat : „Armata Roșie a capturat de la trupele române retrase din

Basarabia și Bucovina de Nord 52704 puști, 4480 de revolve și pistoale, 1071 de puști mitraliere, 326 mitraliere de afet, 258 de tunuri, 1970 de săbii, 10328 de baionete, o cantitate mare de cartușe, mine și proiectile, 53 de mașini și camioane, 141 de locomotive și 12191 de vagoane, 1176 de cai și echipamente, etc.”

„Inteligenții”, slujbașii administrației, gospodarii porecliți „culaci” au fost deportați în Siberia, Altai, Kazahstan sau înfundați în GULAG.

În RSSM din republicile „surori” au fost trimiși de CC al PC URSS zeci de mii de „specialiști” pentru a stabili Puterea Sovietică. Administrarea se efectua în rusește, în alfabetul chirilic, limba „moldovenească” în sate moldovenești, iar în școli se predă în limba maternă. Însă studiile profesionale-tehnice la toate nivelurile se predă în rusește.

Iată faptele: eu am terminat școala mijlocie de 10 clase în moldovenește, școala profesională în construcție în rusește, în 1965 facultatea juridică în rusește la care au fost decani : G. Amirhanov, uzbek și iar A. Santalov rus. În procuratură, avocatură, notariat din raionul Florestinici - eu am fost singurul moldovean în judecătorie în 1965. Ședința prezidiului Sovietului Suprem al RSSM în 1970 referitor la persoana mea a fost în rusește.

MSSR a fost o republică agrară în componența URSS. Ministerul agricol din anii șaptezeci avea în componență : ministrul belorus, șefi de departamente ruși, ucraineni, evrei, un azerbaidjan!!, un moldovean din Transnistria, toți rusofoni. Majoritatea absolută a parohiilor au fost desființate, locașurile fiind utilizate ca depozite, ori alte folosințe. Bunăoară complexul mănăstirii din Hirjauca (Gerjavca) din inima codrilor a devenit „casă de odihnă” a funcționarilor din CC al PCM. Sărbătorirea Paștelui, Crăciunului și alte sărbători au fost interzise. La școală am fost prevenit aspru că de umblu cu colindatul, uratul sau semănatul voi fi exclus din rândul pionierilor cu toate consecințele de rigoare! Însă erau organizate cu mare alai de sărbătoare 1 Mai, 9 Mai (ziua Biruinței), 7 Noiembrie (ziua revoluției din octombrie). De obicei în zilele de mari sărbători administrația localităților mânau oamenii la „vosresnice” (lucru în comun, repararea drumurilor, săditul pomilor și altele).

În lipsă de transport, care au fost luate pentru colhozuri, localnicii, pentru necesitățile în gospodăriile individuale, erau nevoiți să închirieze transport de la colhoz, care se acordau în zile de sărbătoare, vădit să deșrădăcineze duhul național. Așa a fost că plătind la contabilitatea colhozului „Jdanov” din s. Chițcanii Vechi ni s-a oferit mie, care rămăsesem cel mai în vârstă din copii în familie, fără tată, elev în clasa a opta, vârsta 14 ani , și cu alți 5 bărbați, în ziua de Paști, un camion GAZ-51 să plecăm cu cereale la moara din centrul raional Telenești unde am plecat dis de dimineață cu noaptea-n cap. După morărit sătenii au hotărât să ia masa la „Stolovaia” (ospătărie) din orașel. Zi de duminică, sărbătoare mare, în sală clientelă minimă. Au fost alăturate două mese, aranjate scaune și nenea Ion Petrache bun gospodăru cu autoritate în sat, spune răspicat :

-Ei, băieți, Hristos a Înviat!

-Cu adevărat a Înviat! îi răspund mesenii.

-Măi Borea (eu sunt Boris) pe voi la școală Liudmila Ivanovna Stirculova v-a învățat ruseasca, ia-n du-te la „ambrazura” (deschizătură în perete de unde se dau bucatele din bucătărie în sala consumatorului) și vezi în meniu ce bucate sunt să comandăm, îmi vorbește nenea.

Este știut că în ziua de Paști după gustarea din cele sfinte se ospătează răcitur, pe la noi în Basarabia se mai spune „rasol”. La ruși este însă un fel de supă din castraveți murați, numită „rasolnic”. Meniul era în rusește. Citesc, mă întorc spre mesenii și le spun : ras-o-o-lnic. Ei auzind răspicat vocalele nu au mai răbdat să asculte consoanele „nic” și strigă bucuroși în cor : Câte două porții!! Deci douăsprezece!! fac eu socoteala, bag capul prin „ambrazura” și comand la bucătari : „dvenadtati rasolnicov”! (douăsprezece de rasolnic). O rusoaică stătută, cu pieptul plin, cum sunt dânsule, vădit șefa, mă privește mirată și întreabă : „eto tochino?” (este adevărat?). Da, îi răspund, după ce prin „ambrazura” mi se transmite o farfurie supraîncărcată cu rasolnic aburind și des de stătea lingura pe verticală, apoi alta și încă alta pe care le puneam pe masa alături, când aud voce răsunătoare în sală, a lui nenea Ion :

-Borea, ce-ți dau antihristii ceia?

-Rasolnic, supa aceasta este la ei astăzi , răspund eu.

-Mama lui cu rusu lui, în Ziua Nașterii Domnului, ziua de Paști să mă ospăteze cu supă din castraveți murați și încă băhliți, că tocmai la mine a ajuns putoarea! Spune-le să vină la mine, le voi da eu un gavanos (vas din ceramica pentru murat) rămas din post.

Pe timpul URSS denaționalizarea se făcea pe toate căile pentru a realiza ideea utopică de a crea un Imperiu, o singura nație; „sovetschii celovec” (omul sovietic). Dumitru Tampei, directorul editurii „Literatura artistică” (RSSM) mărturisește că planurile editoriale se aprobau la Moscova.

Însă nici Imperiu Rus nici cel Sovietic, cu toate restricțiile drastice impuse Basarabiei, nu au reușit să smulgă din Basarabia, din basarabeni, sufletul, duhul românesc. Marele patriot, marele poet Dumitru Matcovschi scria :

Furată, trădată mereu
Ești floare de dor, Basarabie
Ești lacrima neamului meu.

Imperiul rus numea localitățile Basarabiei în stilul său : „Feodorovca”, „Ivanovca”, „Nezavertailovca” ca să le transforme în rusești. Pe malul Prutului este satul Pererita. Mai rusec cuvânt decât „Pererita” nu este. Însă această localitate a dat lumii pe marele poet moldovean-român, Grigore Vieru, decorat cu Ordinul Național „Steaua României” în grad de Mare Cruce. La Iași și Chișinău anual are loc Festivalul Internațional de poezie „Grigore Vieru”. Adrian Păunescu, Mihai Eminescu și mulți corifei ai literaturii române sunt urcați pe soclurile memoriei la Aleea Clasicilor din Chișinău.

Toate acestea ne confirmă unitatea nației noastre.

PROZĂ SCURTĂ

Violeta NECULA



FLUTURELE

Acum câteva zile, când am scos-o pe cățelușa mea afară, am găsit în iarbă, în parcul din fața blocului unde locuiesc, un fluture. M-am aplecat să-l văd mai de aproape. Era atât de frumos, încât nu-mi venea să cred că era real: aripi imense, de culoare neagră, cu pete roșii și albe. Uitasem să respir... Mi-am zis: „Doamne, diseară voi pune fluturi în felinar, ca să-mi lumineze calea spre somn”. El mi-a reamintit, într-o clipă, ce sete îmi fusese de libertate. M-am gândit la oamenii pe care i-am întâlnit: alături de unii am zburat, alături de alții, m-am târât. Împreună cu unii am plutit, iar cu alții, m-am prăbușit. Unii m-au ridicat, alții m-au îmbrâncit. După unii am alergat, iar de alții am fugit. Unii au rămas, alții au plecat... Dar pe toți i-am iubit. Fiindcă fiecare dintre ei, a pus o mica cărămidă la construcția templului acesta, care este sufletul meu. Și nu știu de ce, privind acel fluture, simțeam în nări, mireasmă de tei înfloriți. Mă uitam la el și mă miram că nu-și luase încă zborul. Vedeam cum își mișcă antenele și piciorușele iar bucuria mea era imensă. Atunci am întins palma și am strecurat-o sub el. Mă gândeam că poate era mort și doar adierea vântului, care-i mișca aripile, îmi dădea impresia că era viu. Însă chiar era viu!... Mi-am zis: „Un fluture, desprins din palma lui Dumnezeu, mi s-a așezat în dreptul inimii și nu mai vrea să plece”. Am mers așa, cu palma deschisă, purtându-l ca pe un trofeu. Timp de aproape o jumătate de ora, până am ajuns acasă. Pe scări, am închis mâna, instinctiv, parcă vrând să-l protejez. Sau de teamă să nu-și ia zborul. Sau gândul că toată acea fericire nu fusese decât o simplă iluzie. Ajunsă în casă, m-am grăbit să-l fotografiez, să păstrez pentru eternitate amintirea scurtei mele întâlniri cu fluturele. Pentru că nu era destulă lumină, m-am dus pe balcon. Când am deschis palma, el și-a luat zborul. Chiar în acea clipă. S-a dus spre înaltul cerului. Știam că momentul acela avea să vină. Dar speram să-l mai țin lângă mine un timp. O secundă. Două. Dar s-a dus... Era destinul lui să zboare. Iar al meu să rămân pe pământ. Să merg pe iarbă, căutând fluturi rătăciți. Adormiți... Pe cine mai interesează astăzi zborul unui fluture? Pe puțini. Foarte puțini.



O TOAMNA ALTFEL...

Cineva mă întreba dacă mai scriu despre toamnă. I-am răspuns că, momentan, nu. Acum nu... Dar cine știe dacă într-o noapte cu ninsoare până la cer, nu mă apucă din nou furia frunzelor... Căci, cui îi mai pasă de concordanțe? Oricum, de la o vreme, totul e alandala. Aici a nins și se votează. Atât. Și se schimbă de zor numărul celor infectați și al celor morți: de covid, de necovid, nu mai contează, sunt puși laolaltă. Oamenii se duc la vot. Îi privesc și mi se pare că văd o secvență în reluare. Speranțe fără de speranță. Iar noi, suntem pe cale de a pierde statutul nostru de ființe sociale, fiindcă avem interzis la iubit. Poștașul nu mai vine la ușă ca să aducă scrisori de dragoste, eventual doar niște facturi. Lesbianismul și vegetarianismul, lucruri normale, fiecare optează pentru ce vrea. Cu un gest denumit „sexi”, o domnișoară își flutură pletele pe spate și afirmă sus și tare că părul reprezintă istoria, identitatea ei.

Mi-e dor de ceva și nu pot să-l definesc prea bine. Mi-e dor de un timp în care eram fericiți și nu știam. Mi-e dor de mine, când visam la o lume normală și în care nici un vis nu îmi era sancționat.

Vreau să treacă aceasta iarnă ce încă nu a venit, dar care îmi amenință tâmpilele cu o nouă ninsoare... Vreau să vină primăvara! Cu vaccin, fără vaccin, dar măcar să vină!... Vreau soare, vreau să dansez, vreau să râd și să plâng în același timp, vreau să urc pe vârful munților și să mă arunc în mare, vreau să nu uit nimic din ce-am trăit, nicio speranță, nicio tresărire, niciun vis.

Mi-au venit în minte două versuri japoneze, poemul acela tipic, Haiku:

„Au înflorit cireșii iubito

O să murim.”

Și, cum ar zice d-na Consuela, profesoara mea de literatură din liceu cu vocea ei pițigăiată: „Ia spuneți-mi voi mie, ce a vrut să exprime poetul prin asta?”

Păi, cam două lucruri, după mine: ori, el o anunța, consolat, pe iubita lui că timpul lor din clepsidra s-a scurs, ori sunt atât de îndrăgostiți și frumusețea e atât de mare, încât trece dincolo de puterea de suportabilitate. Și mi-am permis să compun încă câteva versuri, ca o umilă completare:

„Iar noi o să stăm pe pământ îmbrățișați

Și o să ningă nesfârșit peste noi

Petale de cireși înfloriți

Ca în îndepărtata Japonie

O să murim sufocați

Trăiesc pentru o astfel de moarte”.

Mi-e dor de frumusețea lumii...

ANUNȚURILE COMUNITĂȚII

Grupaj realizat de Victor Roșca

NOTĂ: Din cauza restricțiilor impuse de pandemia de COVID-19, activitățile comunitare ce implică întâlnirea în persoană sunt suspendate. Catedrala Buna Vestire își desfășoară activitatea pentru un număr redus de persoane, 25. Programul liturgic al lunii decembrie se poate urmări pe site-ul catedralei <https://bunavestire.ca/program-liturgic/>

**Biblioteca „Mihai Eminescu”
a Catedralei „Buna Vestire”**

Biblioteca este deschisă:

- marțea și joia între orele 11:00 – 13:00, de pr. Liviu Alexandrescu, și
- duminica între orele 11:30- 13:00.

Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5.000 în limba română și circa 15.000 în limbile franceză și engleză.

**Școala duminicală
pentru copii
a Catedralei Buna Vestire**

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmit copiilor iubirea de semenii, generozitatea, respectul față de părinți.

Abonamente

Vă rugăm să vă abonați pentru susținerea revistei. Costul anual este de 30\$.

1. Dreptul de a reproduce și de a difuza din revista „Candela de Montreal” este rezervat numai redacției.
2. De conținutul articolelor din revistă este răspunzător autorul.

* Candela pe internet la site-urile :

Asociația Canadiană a Scriitorilor Români
<http://www.scriitoriiromani.com/> butonul Candela
Catedrala Ortodoxă Română Buna Vestire
<https://bunavestire.ca/revista-candela>

**ABONAȚI-DONATORI
CANDELA 2020**

Wladimir Paskievici

400

**Programul
Slujbelor religioase**

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 – Utrenia;
- Orele 10:30 – Sfânta Liturghie.

În fiecare vineri la orele 18:00 se oficiază Slujba Acatistului și Taina Spovedaniei.

Zile de post și posturi 2020

- Postul Adormirii Maicii Domnului (1 – 14 august)
- Postul Nașterii Domnului (15 noiembrie – 24 decembrie)

Servicii religioase

Anul	Botezuri	Cununii	Înmormântări
2010	124	17	4
2011	128	19	4
2012	101	15	4
2013	121	25	10
2014	129	18	4
2015	89	12	7
2016	119	15	2
2017	85	15	6
2018	73	15	4
2019	70	16	5
Total	1039	167	50

**Să ne cunoaștem
profesioniștii din comunitate****ME CEZAR CATALIN MIHAI
AVOCAT**

5497A, Ave Victoria, Bureau 104,
Montréal (Québec) H3W 2P9

Tel. : 514-341-5330, Fax: 514-341-8626

– Imigrație

– Drept matrimonial (separări, divorțuri, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, omologări testamentare etc.)

– Drept imobiliar (defecte ascunse de construcție ori vicii de sol; recuperarea comisiunilor datorate agenților imobiliari)

– Régie du logement

**VIOLETA PÎRVU**

Courtier immobilier agréé

333 Champagne, St-Eustache J7P 2H4

Cell: (514) 567-4619

Courriel: info@Ianuarie

2019violeta.ca

**Cele mai bune condiții pentru clienții
români la www.violeta.ca**



Desen DecaR

Cenaclul Mihai Eminescu

Datorită situației legate de virusul Covid 19 și directivelor impuse de Guvernul Quebecului activitatea Cenaclului se desfășoară prin video conferință. Multă sănătate și toate cele bune. Sărbători Fericite!

Leonard I. Voicu

Scoala Junimea Romana

Scoala **Junimea Romana** a demarat cu mult entuziasm cel de-al unsprezecelea an scolar! Profesori iubitori si intreg personalul scolii asteapta in fiecare sambata copiii sa participe la cursurile pregatite cu mult drag (in clasa dar si online, pentru cei ce locuiesc departe). Precizam faptul ca scoala **Junimea** ofera cursuri pentru copiii prescolari incepand cu 4 ani, de asemenea pentru nivelul primar si secondaire (liceu). La cerere, se poate acorda sprijin si pentru studenti de colegiu ori de universitate, indeosebi la matematica. Cursurile de limba si cultura romana, adaptate atat pentru canadieni cat si pentru orice nivel, sunt organizate intr-o maniera interactiva si captivanta, astfel incat sa indragim tot mai mult limba "ce pe buze-aduce miere cand o cuvântam". In plus, sunt oferite cursuri de matematica, engleza, franceza, sah, arte plastice, karaté, stiintele naturii. Un evantai de concursuri (interne si internationale), activitati extrascolare si recreative agrementeaza intreg anul scolar, care se va incheia pe 12 iunie 2021 cu Gala Meritas ce incununeaza efortul tuturor junimistilor. **Junimea Romana** este un proiect de suflet, care a prins contur din pasiunea de a darui frumosul romanesc. La scoala fara note copiii invata din drag de profesori, iar metodele interactive, tactul si profesionalismul au dat in timp rezultate, cum ar fi de exemplu olimpiade internationale de matematica. Inscrisi si detalii pe site: www.junimearomana.com

Otilia-Sorina Tunaru, coordonatoare Junimea Romana



Prin Bucuriile și capcanele lecturii, autorul romanului Clepsidra (Euro-Press, 2010) și al savuroaselor povestiri din Partida de canasta (Polirrom, 2005) și O adevărată familie (Adenium, 2013) ne invită, de astă dată, la o incursiune în lumea vastă și pasionantă a cărților. Cititorul este ghidat să descopere frumuseți, idei, concepte, armonii, reflecții, paradoxuri, uneori mai puțin cunoscute, care fac parte din marele par-curs al culturii scrise și al istoriei lecturii. El se va intersecta în drumul său cu autori iluștri din trecutul mai îndepărtat sau mai apropiat, surse de o inestimabilă valoare pentru toți cei care sunt interesați să adauge vieții lor și o dimensiune spirituală. Socrate, Platon, Saint-Augustin, Roland Barthes, Heinrich Mann, Michel de Montaigne, Karl Popper, Jean-Jacques Rousseau, Gustave Flaubert, Stendhal, Marcel Proust, Ferdinand de Saussure, Paul Valéry, Jorge Luis Borges, Umberto Eco, Milan Kundera, Alberto Manguel sunt doar câțiva dintre acești autori în contact cu care spiritul nostru devine mai nobil, mai subtil și mai în-țelept. La sfârșitul călătoriei, cititorul va ajunge mai bogat sufletește decât era la începutul ei și, cu siguranță, mai receptiv față de cărțile frumoase și inteligente din jurul lui.

Bucuriile și capcanele lecturii este o carte atrăgătoare, scrisă cu căldură de un scriitor - cititor care iubește deopotrivă și scriitorii, și cititorii.



Mircea Gheorghe

Bucuriile și capcanele lecturii

